

1694.

15. Mullerus, Jo. Jac. : De moralitate tubulae incut-
patae.
16. Schmidt, Jo. Rudem : De auro USO DEKTY.
17. Schubarth, Georgius : De administratione rerum ad
civitates pertinentium.
18. Stevoglius, Jo. Philippus, Facult. juridicae... Decanus :
Programma lectioni auspicali Gothofredi Appolli...
praemissum.
19. Stevoglius, Jo. Philippus : De jure primogeniturae
et majoratus.
20. Stevoglius, Jo. Philippus : De poenitentia
21. Stevoglius, Jo. Philippus : De jure vasalli
22. Wildvogelius, Christianus, Collegii Juris Dni Decanus :
De sacris privatis et l. 951. D. et l. Tot. pecul. Program-
ma inaug... (lectioni auspicali Joh. Davidis Wolfarti
praemissum).
23. Wildvogelius, Christianus : De hinc minor[er]is !, qui
veniam aetatis impetravit.

1694

24^{9.10} Wildvogel, Christianus: De jure collectorum
2 Exempl. 1694 & 1750

25. Wildvogel, Christianus: De testium inhabitatione salvatone

26^{9.10} Wildvogel, Christianus: De eo, quod justum est circa
bona omnia. 2 Exempl. 1694 & 1697.

me
ca

870

I

I

I. N. 7.
TRACTATIO JURIDICO
DE EO

1694, 266
57.

QVOD JUSTVM EST

CIRCA

BONA OMNIA,

Authoritate Illustris Jctorum Ordinis in Ce-
leberrima ad Salam Academia

SUB DIRECTIONE

Viro Magnifico atque Excellentissimo

DOMINO

CHRISTIANO VVILDVOGEL,

Jcto Famigeratissimo, Sereniss. Ducum Saxo-
Vinar. Consiliario Aulico Splendidissimo, Antecessore,
Facultatis Juridicæ, Scabinatus & Curiaë Provincialis Ad-
fessore Gravissimo.

Patrono ac Promotore suo omni honoris & obsequii cultu & statem devenerando
Pro summis in utroque Jure honoribus ac privilegiis Doctoralibus
rite consequendis

solenni eruditorum disquisitioni submittee

JOHANNES DANIEL VVOLFARTUS,
Hanovienf.

Apud JOHANNEM MEYERUM, Bibliop.

Anno M. DC. XCVII.

h

TRACTATIO IURIDICA
QVOD IUSTVM EST

BONA OMNIA
Auctoritate Illustris Cesarum Ordinariae
Ipsissima ad Salam Academiae

CHRISTIANO VITLDOVEL
Icto Familiariissimo, serenissimo Ducum Saxo-
Vinar. Consulario Aulico Splendissimo, Antecessore
Facultatis Juridicae, Sabinianae & Curiae Provincialis Ad-
fessore Gravissimo.

Pro summis in utroque Jure honoribus ac privilegiis Doctorali-
bus consequendis

JOHANNES DANIEL VOLFFARTIS
Hannoviciensis

Apud JOHANNEM MEYERUM, Bibliop.
Anno M. DC. LXXII.

A

ILLUSTRISSIME atq; CELSISSIME
COMES,

Domine Clementissime.

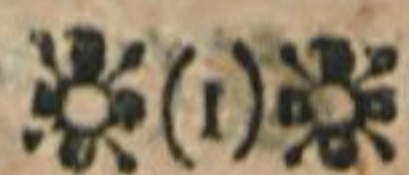
Udacior justo videri forsā potuissem, qui tenuitatis meae probè conscius Tanti Nominis splendori pagellas hasce commendare sum ausus, si aliter mentem devotissimam, perpetuumque, quod tibi Celsissime Comes debeo, subjectissimum obsequium testari licuisset. In id enim hactenus omnes meas cogitationes contuli, omnisque conatum meorum finis extitit, ut Patriæ, Tibique adeò Patriæ Patri Clementissimo, quem summo obsequio, ac devotione humillimâ prosequi omnia me divina & humana jura compellunt, præcipuè constaret, quantum utrique Vestrum debeam. At nullo hactenus modo, ob maximam virium tenuitatem, re ipsâ declarare valui, quod oblatâ tandem exoptatissimâ hâcce occasione testatum facere molior; Cujus summa temeritatis, ab incredibile quodam, submississima meâ, erga Illustrissimam Tuam Celsitudinem, observantia, studio, prosecta, indulgentiorem veniam impetraturum me fore confido. Nec enim argumenti dignitate, nec elaborationis nitore, qua nulla esse sentio motus id ipsum suscipio, sed in sola immensa tuâ atque immerita Gratia, qua & Parentem meum, & me quoque indignum
hucus-

bucusque cumulasti, quamque depradicare nunc non audeo,
ne magnitudinem ejus humili oratione & tenui stylo depri-
mere magis, quam extollere videar, spe lator ac requiesco
eamque perpetuam mihi humillimè expeto. Suscipe igitur
Pater Patriæ Clementissime munusculum hocce, pro solito tuo
insigni favore, quo omnes bonarum literarum, Justitiæque
adeo cultores, assoles, & quod devotus animus offert, vultu
aspectuque propitio clementissime dignare, meque, sitanti il-
lud est, debiti summopere Illustrissimæ Tuæ Celsitudini obstri-
ctum me profiteor, quodque nullam ex me unquam compensa-
tionem admittit, aliquâ parte exonera. Summum ego BO-
NORUM OMNIUM sacerdotem supplex devenerabor
indefessus, ut Illustrissimam Tuam Celsitudinem, cum Sere-
nissimâ Conjuge, inter extremas infelicissimorum tempo-
rum angustias Patriæ quam diutissimè superesse, & exoptatis-
simâ pulcherrimâq; Prole, patriæ spe diulcissimâ, benignis-
simè beare velit.

Illustrissimæ Tuæ Celsitudinis

subjectissimus

Joh. Dan. VVolfart.

Q. D. B. V.

Ingressus.

§. I.

Methodi receptæ Legibus insistent, ac ne illotis prorsus manibus, contra monitum Jcti Caii in *L. 1. ff. de O. I.* tractationem præsentis materiæ suscepisse videar, pauca quædam, ad verborum, quæ in Rubricâ habentur, licet ea per se satis pateſcant, interpretationem pertinentia, præmittenda esse censui.

§. II.

Est autem BONORVM appellatio tam generalis, ut non tantum prædia rustica & urbana, sed & mancipia, suppellex, & Kalendarium eo verbo contineantur, tradente Jcto Scævola in *L. 37. ff. de Usu & Usufr. leg.* Porrò vel naturalis est Bonorum appellatio, vel civilis *L. 49. ff. de V. S.* Naturaliter bona dicuntur, quæ reverâ & effectu bona sunt, quia beant h. e. beatos faciunt. conf. Tiraquell. *tr. ad L. 8. C. d. rev. donat. Gloss. Bona. n. 1. & seqq.* Unde Javolenus in *L. 83. eod. tit.* colligit: proprie Bona dici non posse, quæ plus incommodi, quam commodi habent, & hoc sensu bona intelligun-

*Bonorum
appellatio
generalis.
Bona sunt
vel Natu-
ralia,*

A

tur,

vel Civilia. tur, quæ deducto ære alieno supersunt *L. 39. §. 1. cod. & ab hereditate separantur L. 16. pr. ff. ad Sc. Treb.* Civiliter bona dicuntur, quæ cum revera bona nō sint, usu tamen loquendi talia vocantur, ex eo, quod Jus patrisfam. universū contineant; quâ ratione successio in universum jus alicujus, quamvis damnosa sit, Bonorum tamen possessio appellatur *L. 3. ff. de bon. poss. conf. L. 208. ff. de V. S.* Atque his bonis Civiliter talibus annumerantur non solum ea, quæ in dominio nostro sunt, sed & quæ b. f. à nobis possidentur, vel superficiaria sunt. Pariter & si quid in actionibus, petitionibus, persecutionibus est, bonis quoque accensebitur, quia hæc omnia in Bonis esse videntur per *L. 49. ff. de V. S.* Breviter omne illud in Bonis nostris esse dicitur, quod aliquâ ratione in patrimonio nostro est *L. 1. ff. de Rer. Div. L. f. §. non solum ff. qua in fr. cred.* Quo sensu Bona nobis in subsequen-
tibus plerumque accipienda erunt.

*Quenam
in bonis
esse dicantur.*

§. III.

*Omne ni-
hil excipit.*

Alterum Rubricæ vocabulum adeo etiam generale est, ut eo in Jure nostro posito nihil omnino excipiatur *L. 13. C. mand.* Licet sapius illud, cum aliis hujusmodi vocibus universalibus v. g. nihil, quilibet &c. ad æquitatis normam restringatur. Baldus in *L. f. C. sine cens. vel rel.* Sic omnis debiti nomine, usuras tantū venire ex *L. 34. pr. ff. de Leg. 3.* & omnis periculi appellatione casus fortuitos non contineri ex *L. 4. ff. de Magistr. conven. junct. L. 2. §. eo tempore ff. de administr. rer. ad civ. pert.* abundè patet. Coëterum omnia pro utrisque in *L. 11. §. 6. vers. quid tamen. ff. ad L. Falcid.* & pro duobus in *L. 18. ff. de Adopt.* dictum legimus. conf. omnino Bertachini *re-
pert. sub voc. omnis.*

§. IV.

*Methodus
in tracta.*

Atque hæc quidem obiter tetigisse sufficiat. Progrediar nunc propius ad Thematis nostri tractationem, variasque
Juris

✻(3)✻

Juris nostri materias, ubi de BONIS OMNIBUS ex professione hujus
so agitur, percurram. Quo autem omnia ordine ac decen-
ter procedant, tria formabo capita (1) de Bonis omnibus in
actibus inter vivos (2) de Bonis omnibus in Actibus ultima-
rum voluntatum & denique (3) de Bonis omnibus in Deli-
ctis; In singulis vero capitibus, quantum potero, Imperi-
aliuna Institutionum ordinem ac methodum servabo.

CAPUT. I.

De

BONIS OMNIBUS IN ACTIBUS INTER VIVOS.

§. I.

Qvandoquidem vero omne Jus hominum causa constitu-
tum est *L. 2. ff. de stat. Hom.* ac homines coram homini-
bus hominumque ministerio de jure suo contendunt
disceptantque, hinc primo omnium de personarum jure, seu
hominum statu dicendum erit. Meyer. *in C. 7. A. tit. ff. de stat.
hom. l. 3.* Est autem hic status triplex; Libertatis, Civitatis
& familiae *l. f. de cap. min.* Prioribus duobus statibus, utpo-
te argumento nostro haut inservientibus, spontè missis, de
ultimo saltem solliciti erimus, in quo homines vel sui vel ali-
eni juris, & hi rursus vel sub potestate dominicâ vel patriâ esse
dicuntur. Acquiritur verò patria potestas tribus potissimum
modis, videl. Justis nuptiis, Legitimatione & adoptione, de
quibus singulis ordine videndum.

Connexio.

*Status ho-
minum
triplex.*

§. II.

In nuptiarum materiâ primo loco elegans quaestio se of-
fert,

A 2

Bonorum

communio fert, utrum sc. praxis illa, quâ multis in regionibus : Hispaniâ videl. Daniâ, Belgio, Galliâ & Germaniâ conjuges eo ipso, *conjugalis* quo matrimonium contrahunt, tacitè quoque BONORUM *utrû con-* OMNIUM Communione inire videntur, Juri nostro Civili *veniat Juri* & Canonico conveniat, nec ne? Et antiquissimo quidem *civili &* Romanorum jure ex Romuli sanctione inter conjuges omni- *canonico?* modam Bonorum communionem fuisse ex Dionys. Halicarnass. L. 2. *antiq. Rom.* probavit Magnif. Dn. Præses. *in program. inaug. de sacris Privatis.* Quod idem Institutum Numa Pompilius in LL. suis secutus est, dum dicit. *si pater permiserit filio uxorem ducere, quæ ex Legibus particeps sit & sacrorum & BONORUM, patri post hac nullum jus esto vendendi filium.* Verum subsequentibus temporibus adeò in distinguendo ac separando mulieris maritique patrimonio occupati fuerunt Romani, ut nullo modo confundi ea paterentur, ne uxores nuptiarum occasione Bonis suis spoliarentur, & repudio fortè à primo marito misso, tanquam inopes, & Bonis omnibus privatae novo marito carere necessum habeant, quod ex *t. t. C. ne uxor pro marit. &c.* satis elucescit. Ut hinc dubitandum non sit, huic Juri incognitam prorsus esse conjugalem hancce Omnium Bonorum societatem moribus receptam. *Struv. tit. de rit. nupt. §. 56.*

Neg. de Jure nostro Civili.

§. III.

Idem de J. Can. dicendum.

De Jure Canon. dubium movet Gloss. *in can. cum societas C. 27. q. 2. ex cap. 2. x. de donat. int. vir. & ux.* Verum illud saltem *ex cit. cap.* probari putaverim, posse conjuges, si velint, multas res communiter possidere ad quarum divisionem soluto matrimonio tenentur; De Omnimodâ autem Bonorum communionem ne verbulum quidem in dicto textu extat. Manifestissimum itaque exinde est, conjugalem hanc societatem neq; Civili neque Canonico Jure: (Inter hæc enim Jura nullus in dubio dissensus admittendus est per *cap. 1. x. de nov.*)

nov. op. nunc.) introductam, sed naturam ejus totam ex variis locorum, ubi viget, statutis ac consuetudinibus indagandam esse. *Mev. p. 3. D. 123. n. 5.* Et hinc multis adhuc in Provinciis, Imperiique nostri civitatibus hac parte jus Civile Romanum observatur, quo præter promiscuum rerum usum, nullam veram inter conjuges societatem esse, modo probatum dedimus. *Vid. Mevius ad J. L. p. 2. t. 2. art. 12. n. 106. Garfias de conj. acq. n. 31.*

§. IV.

Sed ex quonam tempore conjugalis hæc societas initium capiet? anne statim ex momento matrimonii initi post sacerdotalem benedictionem? an vero aliud quid insuper necessarium? In Lusitaniâ, teste *Molin. de J. & J. tom. 2. Diss. 422. n. 3.* & Frisiâ, tradente *Joh. à Sande L. 2. tit. 5. def. 1. in f. sumat?* consummatum matrimonium, aut ad minimum conjugalis thori ingressus requiritur. *Add. Lambert. Goris in advers. jur. tract. 1. cap. 2. n. 1.* Alibi vero annuam conjugum cohabitacionem & convictum desiderant. *Goris d. cap. 2. n. 2.* Breviter dicendum existimamus: Ubi tale quid nec statuto cautum, nec consuetudine introductum reperitur, ibi conjugalem hanc societatem statim ex tempore matrimonii initi, ac coram sacerdote perfecti, incipere. Coëterum per pactum huic societati, etiam in illis locis, ubi aliàs communio hæc introducta, renunciari posse, probatum dedit *Dn. Lauterb. spec. diff. de societ. Bon. conj. cap. 2. §. 24. & cap. 6. §. 1. conf. Mev. ad J. L. p. 2. t. 2. art. 12. n. 127. & seq.*

Qu. quando societas conjugalis initium sumat?
Resolutio
Questio- nis.
Renuncia- ri potest huic societati per pactum.

§. V.

Differt autem Conjugalis societas ab Omnium Bonorum societate Legali, de quâ inferius agendum erit, tribus præsertim modis. Primò, quod in hac, juxta juris nostri dispositionem, socii, etiam O. B. ex alterius contractu cum extraneo in solidum non obligentur.

Differen- tia societa- tis conjugalis & Legalis

L. 4. pr. ff. de Exerc. act. Gail. L. 2. O. 24.

galis tri-
plex.

2

2. O. 24. n. 9. Mev. ad J. L. Lib. 3. tit. 9. art. 5. n. 19. & 20. In conjugali vero durante matrimonii vinculo conjugum quilibet in solidum obstrictus sit. Mev. p. 3. D. 166. n. 2. Secundò quod in conjugali societate Bona quoque post matrimonium contractum alterutri conjugum acquisita, ipso jure, non expectatà novâ eorum communicatione, communia fiant, quia Lex communionem hanc inducit. Vinn. ad pr. J. de societ. n. 3. In societate vero O. B. legali communicatione, quoad Bona post societatem initam quæsita, opus sit. L. 73. & 74. ff. pro soc. Et denique tertio: quod in illâ societate superstes conjux æque fortis ac lucri partem accipiat. Christin. decis. cur. Belg. 216. n. 8. vol. 1. Quod aliter se habet in Legali, ubi lucro tantum inter socios divisò, soli conferenti fors restituenda est. Gail. d. l. n. 6. Sichard. in C. tit. pro soc. L. 1. n. 4. Ex quo apparet, argumentum à Legali O. B. societate deductum in conjugali communicatione non semper procedere, nec ad Legalem à conjugali securè argumentari licere. Mev. ad J. L. L. 1. t. 5. art. 5. n. 35.

3

§. VI.

De dote O.
B.

Nuptiis plerumque dos accedere solet, licet etiam illæ sine eâ consistere possint. Nov. 74. cap. 4. Quanta autem dos esse possit, nunc ordine explicandum venit. Et quamvis olim L. Juliâ de maritandis ordinibus certus modò dotibus impositus fuerit, observante Merill. 2. obs. 6. Attamen Jure nostro Civili apertè cautum reperitur, licere uxori etiam OMNIA BONA, si velit & expressè consensum suum declaret, in dotem marito adferre. L. 4. C. de Jur. dot. Andr. Kohl. de pact. dot. p. 1. n. 72. Berlich. p. 3. concl. 51. Sive mobilia ea Bona sint, sive Immobilia, adeò ut etiam feudum proprium, si inæstimatedò & absque pacto de lucranda dote dederit, aut hisce casibus Domini feudi consensum adhibuerit, hac parte non excludatur. Illustris ac Magnificus Dn. Stryke Patronus ac
Præce-

Quenam
Bona in
dotem da-
ri possint.

p. 1. n. 72. Berlich. p. 3. concl. 51. Sive mobilia ea Bona sint, sive Immobilia, adeò ut etiam feudum proprium, si inæstimatedò & absque pacto de lucranda dote dederit, aut hisce casibus Domini feudi consensum adhibuerit, hac parte non excludatur. Illustris ac Magnificus Dn. Stryke Patronus ac
Præce-

Præceptor meus submissâ observantiâ ad cineres usque colendus in Exam. Jur. Feud. cap. 19. qu. 3. vel si ad patrem feudum spectet, ille dotaturus consensum Domini & Agnatorum, in feudo antiquo, ad id habeat. Dn. Struv. S. J. F. cap. 13. §. 5. Imò & Regna & Principatus, qui pleno proprietatis jure possidentur, in dotem dari posse probat Hugo Grot. de J. B. & P. L. 1. c. 3. §. 12. & L. 2. cap. 6. §. 3. Add. Illustris Dn. Stryke. tr. de success. ab Intest. D. 8. c. 5. §. 17. Omnibus autem Bonis in dotem datis futura Bona non comprehendi cum Bocer. cl. 2. Diff. 18. §. 25. & Treutl. V. 2. D. 7. §. 4. lit. b. vult Matth. D. 7. §. 15. citatus à Dn. Struv. Ex. 30. §. 6. quamvis contrarium ex Baldo notet Gothofred. ad L. 4. C. de J. dot.

§. VII.

Notanter vero supra dixi, mulierem O. B. in dotem dare posse, modo consensum suum expressè declaret; Ex eo enim solo quod mulier Omnia Bona marito tradiderit, in dotem data ea neutiquam censentur, cum facti sit dotis constitutio, & bona possint esse paraphernalia. Dn. Struv. Ex. 30. §. 6. Wissenb. ad ff. tit. de Jur. dot. §. 14. Imò ex receptâ Doctorum sententiâ in dubio Bona mulieris marito tradita paraphernalia potius, quam dotalia præsumantur. Menoch. de præsumt. L. 3. præf. 8. n. 34. Hinc necessaria pro uxore, quæ constante matrimonio dotem augere cupit, cautela est, ut curet, expressè Quietantiæ inferri, se hæc ut dotalia inferre; alioqui enim in concursu creditorum prælatione non gauderet, cum ob paraphernalia hypothecâ quidem, sed non prælationis privilegio prospectum ipsi sit. Conf. omnino Illustris Dn. Stryke. tr. de Caut. Contr. sect. 3. cap. 8. §. 6. Quamvis itaque universa Bona mulier in dotem dare possit, minus tamen consultum est sponso nobili magnam dotem acceptare; pro quantitate enim dotis dotalitium constituendum, & sic quo major dos est, eo majus præjudicium ac gravamen Feudis infertur. Idem d. l. §. 5.

Bona simpliciter marito tradita in dotem data non censentur.

Cautela est pro sponso nobili ne magnam dotem acceptet.

§. VIII.

Dotis con- Coëterum uxorem hac ipsâ dotis Constitutione Liberis ac
stitutio nō parentibus in Legitimâ præjudicare non posse , probatur *arg.*
præjudicat L. 19. C. de don. ant. nupt. Hæc quippe ab ipsis deducitur , etsi
Legitima. Specialiter reservata non fuerit , valido coëteroquin manente
 pacto dotali. Carpzov. p. 3. C. 12. D. 4. Klock. tom. 3. Conf. 123.
Nec opus n. 14. Illud vero necessarium non est , quod Carpzov. p. 2. C.
est reser- 12. Def. 26. requirit , ut sc. uxor O. B. in dotem dans , certam
vatione eorum partem sibi reservet , de quibus testari queat. Licet
partis bo- enim hoc ipsum in pactis dotalibus sæpius fieri soleat ; Juris
norm, de tamen necessitatem non inducit , cum testamenti factio abso-
quibus te- lutè necessitatis non sit. Illustris Dn. Stryke. tr. de success. ab Int.
stari que- D. 8. c. 5. §. 20.
at uxor.

§. IX.

Mulier mi- Denique notandum , mulierem minorennem , quæ cir-
norennis cumventa Omnia Bona vel maximam eorum partem in dotem
in dotis dedit ac læsa hoc modo fuit , in integrum restitutionis benefi-
constituti- cium impetrare posse. Utut enim dotis Domina maneat per
one læsa L. 3. C. de Jur. dot. atque ita lædi non videatur ; privatur ta-
restitui po- men Bonorum suorum usufructu , & per hoc læsionem incur-
test in in- rit. Quod remedium etiam heredibus mulieris , si tempora
tegrum. præfinita nondum excesserint , dabitur per L. un. C. si adv. dot.
 quia commodum hujus privilegii , licet personalis , ad here-
Qu. an et- des tamen transit. L. 6. ff. de rest. in int. Imò etiam mulieri
iam muli- 25. annis majori hoc modo læsæ idem remedium concedit
er majo- Sfort. Oddus de Rest. in int. p. 1. qu. 14. n. 61. ob L. 6. §. f. de Jur.
rennis re- dot. quod tamen probandum non videtur , quia in d. L. 6. §. f. suc-
stitui pos- currendum esse dicitur majori , non quidem per in integrum re-
sit? Neg. stitutionem , sed ex æquo & bono , ob naturam actionis dotis ,
 quæ in æquum & bonum concepta est L. 8. ff. de cap. dim.
 vid. Dn. Brunnem. ad d. L. 6. §. f. & ad L. un. C. si adv. dot.
 in f.

§. X.

Ad secundum patriæ potestatis constituendæ modum, Legitimationem puta, nunc transeundum; Ubi nihil ferè, ad præsentem materiam faciens, notandum occurrit, nisi quod Legitimati per subsequens matrimonium, cum liberis Legitimis æquali fortunâ perfruantur, & hinc pariter parentibus, cum reliquis legitimè natis in **OMNIBUS BONIS** post mortem relictis tanquam sui, aliisque cognatis & agnatis tanquam Legitimi succedant, Patris testamentum, in quo vel planè præteriti, vel inique saltem exhereditati, nullum reddant, & Donationem quoque inofficiosam quoad Legitimam revocent. Dn. Lauterb. *spec. dissert. de Legit. per subseq. matr. th. 36.* Quibus ex asse ferè comparantur per Rescriptum Principis Legitimati. Siquidem & hi cum aliis liberis legitimis æqualiter in successione concurrunt, si pater in libello supplici, pro legitimandis liberis ex concubinâ sibi natis, ad Principem misso liberorum mentionem fecerit, & Legitimatio à Principe, licet jam tum mortuo patre, ex plenitudine potestatis, & cum clausulâ: *non obstante &c.* facta fuerit. Etenim liberis legitimis hoc modo non aufertur jus quæsitum, sed minuitur saltem jus quærendum, quod usque ad Legitimam fieri potest. Quousque enim pater liberis præjudicare potest testamento, eousque etiam Princeps consensu patris id facere poterit. Conf. Illustr. Dn. Stryke *in tr. de success. ab Int. D. 1. cap. 2. §. 74.*

De Legitimatione.

Legitimati per subseq. matr. equiparantur liberis legitimis.

Uti & per Rescr. Principis legitimati.

Sequitur tertia & ultima: (contra Donell. *Enucl. L. 2. De Adoptione. cap. 24.* qui ex *L. un. C. de ingr. lib.* etiam delictum seu ingratitude, ob quam liberi emancipati in pristinam potestatem reducuntur, superaddit, cui contradixit Hillig. *in not. ibid.*) patriam potestatem constituendi causa, sc. Adoptio, quæ vel est in specie sic dicta, vel Arrogatio; Cui ultimæ is effectus

Effectus Arrogationis.

B

maxi-

maximus tribuitur, quod non tantum arrogatus ipse, sed & liberi, in potestate ipsius tempore arrogationis existentes, unâ cum BONIS OMNIBVS in potestâtē & familiam arrogatoris transeant. §. iii. ff. de adopt. L. 15. pr. ff. eod. Ita tamen ut præter Bonorum usumfructum patri Arrogatori nihil acquiratur. §. 2. I. de acquirit. per adrog.

§. XII.

De Impu-
beris ar-
rogatione.

In specie de Adrogatione impuberis: (quem, utpote adhuc Investem, adrogari non permittebant olim Romani; quod ipsum tamen postea ex D. Antonini Constitutione mutatum fuisse, asserit Ulpianus in fragm. tit. 8.) notandum, quod præter accuratiorem causæ cognitionem ex parte arrogatoris fidejussoria cautio requiratur, de restituendis Bonis, si infra pubertatem arrogandus decesserit, illis, ad quos aliquid perventurum fuisset, si in statu suo pupillus mansisset. L. 18. & 19. ff. de adopt. Cum enim pupillus ante pubertatem testandi jure non polleat, & hinc proximos agnatos à Bonorum successione excludere nequeat, prospiciendum ipsis fuit, ne successione commodo priventur. Pariter & in pupilli favorem ac securitatem cautio hæc introducta, ne arrogator ad insidias Impuberi struendas invitetur. Unde patet, adeptâ pubertate, cautionem hanc penitus exspirare, cum sic arrogatus contradicere arrogationi, testamentumque condere poterat, quod si non fecerit, decedens Arrogatori Bona omnia reliquisse censendus est, & proximi ejus damnum sentiunt, non facto arrogatoris, sed ipsius arrogati. Zoëf. tit. ff. de adopt. n. 9.

Quid si
arrogatus
exherede-
tur vel sine
causâ justâ
emancipe-
tur?

§. XIII.

Quod si vero Arrogator pupillum arrogatum exheredaverit, vel vivus sine causâ justâ manumiserit, tunc non tantum Omnia Bona, quæ ad ipsum attulit, & quorum commodum ei quæsit, confestim restituere, sed & insuper Quartam Bonorum

norum ex Rescripto D. Pii relinquere ipsi tenetur. §. 3. *f. de*
Adopt. L. 22. pr. & §. 1. ff. & L. 2. C. eod. Quo casu insigni
 ter controvertunt DD. Utrum hæc Quarta OMNIUM BO- *Qu. utrū*
 NORUM sit, an vero Quarta portionis Legitimæ, i. e. Quarta *Quarta*
 illius partis, quam ab Intestato habiturus fuisset? Priorem *D. Pii. sit*
 sententiam præter alios defendunt Dn. Lauterb. *in Colleg. Theor. Bonorum,*
Pract. tit. ff. de adopt. §. 8. Meierus in C. J. A. eod. tit. th. 51. & an verò
 Franzk. *Ex. 2. qu. 9.* ex illâ potissimum ratione, quod ubivis *quarta*
 hæc Quarta indefinitè Bonorum dicatur. Jam vero cum Bo- *Legitima*
 na sint universa bona, non pars bonorum, quadrans bono- *portionis?*
 rum quoque non partis erit, sed universorum Bonorum. *Aff. poste-*
 Contraria tamen sententia, uti æquior, ita & verior videtur. *rius.*
 Non enim infrequens in Jure nostro est, quartam portionis ab
 Intestato debitæ Quartam Bonorum dici, veluti Legitima libe-
 rorum, quæ procul dubio illius portionis quarta pars est, Quar-
 ta Bonorum dicitur. *in L. 6. C. de Inoff. testam.* Et sanè ini-
 quissimum esset liberos fictos melioris debere esse conditionis,
 quam veros, cum adoptio naturam imitetur, & pro illis libe-
 ris civilis tantum, pro his vero etiam naturalis ratio militet.
 Instat quidem Franzk. *d. l.* dicendo: hoc nullam iniquitatem
 involvere, cum arrogator durante arrogatione fructus bono-
 rum arrogati lucratus fuerit, & ita substantiam propriam me-
 liorem fecerit. Sed commodè responderi potest, ratione hu-
 jus commodi arrogatorem etiam onus alendi arrogatum susti-
 nuisse. Nec denique obstabit *L. f. ff. si quid. in fr. patron. in*
verb. ex bonis, quæ mortis tempore illius, qui adoptavit, fuerunt
pars quarta & c. si illam Legem restringamus ad casum, ubi u-
 nus tantum arrogatus ab eo, qui alios liberos non habet, quia
 non nisi orbo regulariter adrogare permissum est *L. 17. §. 3. ff.*
de adopt. quo casu cum adrogatus solus sit, Omnium Bonorum
 quartam habebit. Dn. Hopp. *in Comment. Inst. tit. de Adopt. §.*
3. Zoëk. ad ff. eod. tit. n. 11.

*Qv. an
hæc Legi-
tima J. N.
aucta sit?
Aff.*

Cum itaque evictum sit Legitimam saltem Impuberi ar-
rogato exheredato, aut injustè emancipato deberi, ulterius
quæritur, an hæc Legitima pariter pro numero liberorum ar-
rogatorum aucta sit in trientem & semissem per *Nov. 18.* Ne-
gativæ subscribit Mynfingerus ex ratione, quia per *d. Nov. 18.*
eorum tantum quarta aucta dicitur, quibus antea Inofficiosi
testamenti querela competebat; Atqui vero hæc arrogato
non competiit *L. 8. §. 15. ff. de Inoff. test.* Verum neganda
hic videtur subsumptio, cum utique ante D. Pii Constitutio-
nem arrogato querela competierit; D. Pius vero jus arroga-
ti non minuit, sed auxit potius, ut non amplius opus habeat
querelâ, sed proprio & meliori quidem Jure quartam suam
obtinere possit, sicuti contextus *d. l. 8. §. 18.* abundè docet.
Verior itaque affirmativa sententia est, ne quod in favorem pu-
pilli arrogati receptum est, in odium ipsius retorqueatur. B.
Dn. Brunn. in *R. P. W. tit. de adopt. qu. 17. in f. Bachov. in
Comment. Inst. eod. tit. §. 3.*

§. XV.

*De homi-
nibus sui
juris.*

Hæc quoad primum membrum propositæ superius divi-
sionis, quâ homines vel alieni, vel sui juris esse dicebantur,
dicta sufficiant; Consequens est ut de iis videamus qui sui
juris sunt. Atque hi vel in totum plenâ libertate fruuntur, ita
ut de Bonis suis Omnibus pro lubitu disponere valeant, vel
quadantenus restrictâ, quales sunt pupilli, minores, furiosi,
prodigi &c. qui ob ætatem, vel animi, vel corporis vitium
judicii que defectum, propter quem ne suis quidem negotiis
superesse possunt, aliorum tutelâ vel curâ reguntur, quarum
illâ principaliter personam & per consequentiam BONA
OMNIA, hæc vero Bona principaliter concernit. Quæ
omnia, cum per se satis nota ac vulgata sint, lubens prætereo,
& in specie ad Curatelam Legitimam prodigi paucis saltem me
convertito.

§. XVI.

Definitur vero prodigus ab Ulpiano *L. 1. ff. de Cur. furios.* De prodi-
 &c. qui neq; finem neq; modum expensarum novit, sed BONA go.
 sua OMNIA dilapidando & dissipando profundit, ac pro-
 inde præcedente causæ cognitione magistratus decreto ab ad-
 ministracione Bonorum suorum arcetur, & Agnatorum inspe-
 ctioni subjicitur. Licet enim ille, qui notoriè dissolutè & lu-
 xuriosè vivit, patrimoniumque suum immoderate expendit,
 reverâ & ethicè prodigus sit, attamen quoad rerum suarum
 administracionem Juris effectû pro prodigo nemo habendus
 est, antequam Judicis sententiâ pro tali declaratus, bonorum-
 que administracione privatus fuerit: Quod ipsum olim his
 verbis expediebatur: *Quando tua Bona paterna avitæque*
nequitiâ tuâ disperdis, liberosque tuos ad egestatem perducis,
ob eam rem, tibi eâ re commercioque interdico. Paul. *Lib. 3.*
sent. tit. 5. Factâ itaque Bonorum interdictione, omnis pro-
 digus circa facultates & Bona sua disponendi libertas adempta
 est, ita ut nec contrahere, nec testari, nec codicillari, nec ju-
 ramento obligari possit, sed quasi procul à regimine prodigus
 dicatur. vid. latè Gomez. *tom. 2. var. Res. cap. 14. n. 30. & seqq.*
 Equidem furioso rectè prodigus comparatur, uti enim illi sa-
 na mens, ita huic sani mores desunt, unde furiosum rerum
 suarum exitum facere dicitur *in L. 12. de tut. & curat. dat.*

§. XVII.

Planè ad exemplum prodigi etiam mulieri luxuriosè & *Qu. An*
 inhonestè viventi BONIS OMNIBUS interdici posse, quia, *etiam me-*
 quæ personam suam malè & inique consumit, etiam bona sua, *retrici bo-*
 consumere censetur, asserit Idem Gomez. *d. l. §. 33.* propter *nis inter-*
L. Et mulieri 15. pr. ff. de Curat. furios. &c. Verum in hoc *dici & cu-*
 textu per mulierem luxuriosam non intelligi prodigam pudor- *rator dari*
 ris, sed pecuniarum, cum luxuria apud Latinos pro dissipati- *possit.*
 one bonorum accipiatur *arg. L. 40. pr. ff. de damn. inf.* latè de-

ducit Arius Pinellus ad L. 4. C. de Bon. mat. n. 21. citatus ab Emanuel. Soarez. in not. ad Gomez. d. l. lit. m. Quamvis hic, cum utraque prodigalitas ferè semper concurrat, Gomezii sententiam, tanquam publicæ utilitati magis consentaneam, impunè atque inculpate observari posse putet.

§. XVIII.

De excu-
sationibus
tutorum
vel cura-
torum.

Qv. an
paupertas
excuset?

An lis cū
pupillo?

Cum autem tutela, pariter ac curatela, publicum munus sit, adeoque ad hoc suscipiendum etiam invitus quis cogi possit, hinc certas excusandi se, à tutelâ vel curâ delatâ vel suscepta, causas Imperator noster tam in *Institutionib.* quam *ff. & Cod.* suo præscripsit, quarum aliquas Instituto nostro inseruientes recensebimus. Sanè paupertatem extremam, si quis adeò BONIS OMNIBUS destitutus sit, ut vix diurno quæstu famem propulsare seque sustentare valeat, justam excusationis causam præbere patet. *ex §. 6. J. de Excus. tut. vel curat. L. 7. & 40. §. 1. ff. eod.* Equidem paupertas onus per se sat grave est, quo egenus distringitur, neque pupillo utile videtur tutorem habere, qui ex bonis ipsius victum sibi quæreret, & propter inopiam vel negligenter vel non fideliter pupillares res administraret *L. pen. §. f. ff. d. t.* cujusque inopia inanem redditura sit actionem tutelæ, per *L. 6. ff. de dol. mal.* Sed quid si litem cum pupillo vel adulto tutor vel curator habeat; Qv. an & ob hanc excusare se queat? Et quidem ob litem de re modicâ Excusationi locum non esse, expressè tradit Imp. in *§. 4. J. de excus. tut.* Quod si vero de OMNIBUS BONIS, vel majore eorum parte, vel hereditate controversia sit, omnino tutor vel curator excusare se poterit, vel potius tutelam vel curam suscipere prohibendus erit. *d. §. 4. L. 20. & L. 21. ff. eod.* Expedi enim pupillo tutores habere amicissimos. *L. 36. pr. ff. d. t.* Jam vero, cum bona alter veluti homini sanguis sint, indeque atrocissimæ inimicitie oriantur, hinc litem cum altero de bonis omnibus habens, inimicus ipsius præsumitur. Manz.

ad

ad Inst. tit. de Excus. tut. §. 4. n. 1. Coeterum jure novo Quæ-
stio hæc planè inutilis videtur, cum per *Nov. 72. c. 1. & 2.* Ju-
stinianus debitorem creditoremve pupilli vel adulti tutorem,
vel curatorem creari expresse prohibuerit, eique qui pupillo,
aut cui pupillus post coeptam tutelam debere cœpit, perpetu-
am curatorem adjungi voluit; solâ matre & aviâ exceptâ,
quæ debito aut credito minimè impediuntur, quo minus filio-
rum suorum aut nepotum tutelam gerere valeant. *Nov. 94. cap.*
1. a. ubi. ad hæc C. qu. mul. Off. tut. Conf. omnino Dn. Lauterb.
in Comp. tit. de Tutel. in Subj. n. 7.

§. XIX.

Utrum vero justa excusationis causa sit, si testator usum-
fructum O. B. uxori reliquerit, adeoque pupillus nulla bona
possideat? disquiri hic meretur. Negative quæstio hæc de-
ciditur *in L. 18. C. de Excusat. tut.* Cujus decisionis ratio est,
quod filius heres institutus in his bonis Legitimam nihilominus
salvam habeat, eamque, patre fatis functo, unâ cum usufructu
suo deducere possit. *L. 32. §. a. ubi. novissima. C. de inoff. testam.*
Conf. Dn. Brunn. ad d. L. 18. n. 4. Imo licet nulla prorsus Bo-
na pupillus possideat, sed tanta inopiâ laboret, ut non habeat
unde vivat, ea propter tamen tutor ipsi datus à tutela minimè
excusabitur, cum principaliter non bonis sed personæ tutor
constituatur. Quo casu ipse quidem tutor de suo pupillum
alere non cogendus est, sed proximos monere debet, ut ali-
menta pupillo conferant, cum onus alimentandi reguletur
juxta ordinem succedendi. *Brunnem. d. l. n. 5.*

§. XX.

Denique Quæritur: numne tutor, si bonâ sua in diversis
locis diffusa habeat pupillus, omnia administrare teneatur? Af-
firm. hoc *in L. 11. C. de Excusat. tut. vel curat.* quia tutor sim-
pliciter à testatore datus, ad universum patrimonium datus es-
se censetur, *§. 17. l. eod.* modo tamen bona illa in eadem pro-
vin-

*An pau-
perias pu-
pilli?*

*Tutor sim-
pliciter
datus, ad
universum*

patrimo- nium dato videtur. vincia sita sint, per *L. 21. §. 2. ff. d. t.* aliàs enim intra quinquaginta dies excusare se poterit. *d. L. 11. C. de Excus. tut. vel Curat.* Idem ad tutorem à magistratu simpliciter, sine expressione, quod etiam respectu bonorum datus esse debeat, constitutum, applicat Perez. *in C. tit. ubi pet. tut. vel Curat. n. 2.*

§. XXI.

De Jure Rerum & rerum Divisione.

Adductis breviter iis, quæ de BONIS OMNIBUS in Jure personarum occurrere solent, transitus nunc ad Jus rerum faciendus est. Sunt autem res (præter alias earum divisiones, quas videre licet *in tot. tit. Inst. & ff. de rer. divis.*) vel corporales vel incorporales. Incorporales sunt, quæ tangi non possunt, i. e. quæ non à priori, sed demum à posteriori, videl. ratione exercitii, in sensus incurrunt, qualia sunt, quæ in jure consistunt, verb. gr. hereditas, usufructus &c. Atque hac ratione pauca de usufructu tangenda essent; Quippe non tantum Bonorum mobilium & Immobilium sed & OMNIUM BONORUM, ita, ut acquirenda simul comprehendantur, usufructum constitui posse probavit *ex L. 34. §. 2. & ult. & L. 29. ff. de usufr. B. Dn. Struv. Ex. 12. th. 8.* verum cum hæc materia commodius ad actus ultim. volunt. referri possit, ad *cap. 2.* eam reservabimus, & in præsentia de Legali usufructu, qui solâ Legis dispositione, nullo hominis facto aut voluntate interveniente constituitur, quædam saltem subjiciemus.

De Usufructu O. B. remissive.

§. XXII.

De usufructu Legali.

Competit autem talismodi usufructus vi patriæ potestatis patri vel avo: primò in BONIS OMNIBUS liberorum adventitiis §. 1. *I. per qu. pers. cuique acq. L. 6. C. de bon. quæ lib.* inque iis plenissimum utendi fruendi jus hic usufructuarius Legalis consequitur, adeò ut nec rationes reddere teneatur, nec bona ejus filio tacitè obligata sint, nisi quoad Bona materna & materni generis, si ad secundas nuptias pater convolaverit, & filio novercam induxerit. Perez. *in C. tit. de bon. qu. lib. n. 10.*

Licet

Licet hodiè in Praxi indistinctè ob Bona adventitia liberis tacitam hypothecam competere asserat Illustris Dn. Stryke *in dict. ad Lauterb. Comp. p. m. 405.* Et quamvis alias nudus proprietarius proprietatem suam pro lubitu, invito etiam usufructuario, vendere possit; diversum tamen hoc casu in filio obtinet, qui sine patris consensu proprietatem Bonorum adventitiorum neque vendere, neque quovis alio modo alienare potest *L. f. §. filius autem. C. de bon. qu. lib.* quia patri, non filii, sed Legis beneficio, ususfructus in his Bonis competit. Accedit quod pater simul filii legitimus administrator sit. *L. 1. C. de bon. mat.* Sicut ergò minor sine curatoris consensu alienare Bona sua nequit, ita nec filius absque patris voluntate. Quod adeo verum, ut nec juramento, quippe quod in patris præjudicium tenderet, firmata hæc alienatio subsistat, nec post mortem patris convalescat, uti contra Imol. *in cap. cum. conting. X. de jurej.* late defendit Gomez. *tom. 2. var. res. cap. 14. n. 10.* Imò nec ob filii delictum vel contractum executionem in talia Bona, in quibus pater usumfructum habet, fieri, nec confiscari ea posse, in subleqq. prolixè deducit Idem Gomez. *d. l.*

Filius invito patre bona adventitia alienare nequit.

§. XXIII.

Sistit autem se hac in materiâ nobilis illa ac controversa inter DD. quæstio: Utrum hic ususfructus patri auferri possit, etiam in Legitimâ liberorum? Affirmativæ subscribunt Berlich. *p. 1. D. 137. per tot. Mev. p. 7. D. 356.* aliique citati à Lauterb. *in Comp. p. 129. in pr.* propter generalitatem *Auth. excipitur C. de bon. qu. lib.* Verior tamen videtur negativa. arg. *Nov. 117. cap. 1.* ubi ususfructus ademptio conceditur, postquam Legitima relicta fuerit; Ergo in ipsâ Legitimæ datione cessabit. Utut ergò mater filium hæc conditione heredem instituerit, ne ad patrem ususfructus transeat, in Legitima tamen filii portione, à matre necessariò relinquendâ, pater non obstante hac conditione usumfructum habebit, quia mater quoad hanc jus disponen-

Qu. an pater usufructu legali privari possit, etiam quoad Legitimam.

ponendi non habuit, nec privatâ suâ dispositione juri mariti officere, aut privare ipsum potuit usufructu partis, quæ ex Lege ipsi debetur, B. Dn. Brunn, *ad d. auth. excipitur*. Perez. *in C. tit. de bon. qu. lib. n. 5.* Coëterum extraneum in totum hocce usufructu patrem privare posse, nullus dubito, cum cuilibet liberum sit rei suæ donandæ addere conditionem, quam vult. *t. t. C. de donat. qu. sub. mod.* Pariter & eo casu, ubi alimenta pater liberis recusat, hunc usumfructum ipsi denegandum esse, asserit Richt. *Decis. 18. n. 3.*

§. XXIV.

Competit patri usufructus in Bonis filii emancipati.

Secundo usufructus ex Legis dispositione patri conceditur in bonis filii emancipati pro parte dimidiâ §. 2. *J. per qu. pers. cuique acq.* ad remunerandum emancipationis beneficium, quod Bonorum quærendorum beneficium vocat Jus, in *L. 1. ff. si à par. quis man.* Cum enim olim Imp. Constantinus patri partem domini pleni tertiam in emancipationis præmium concesserit. *L. 1. §. 2. C. Th. de bon. mar.* Justinianus noster, sublato eo jure, dimidiam saltem partem usufructus O. B. filii adventitorum patri tribuit. *L. 6. §. 3. C. de bon. qu. lib.* Licet nec hodie amplius detentio illa dimidii usufructus obtineat, sed pater filio emancipato Omnia Bona pleno jure cedere teneatur. *Carpz. p. 2. C. 10. D. 5.*

§. XXV.

Qu. num donatio O. B. valida sit.

Ratio dubitandi.

Ad donationis materiam, raram quidem in Praxi, sed charam tamen, nunc ordo nos ducit, ubi primo loco controversa illa inter DD. quæstio: Utrum videl. Donatio OMNIM BONORUM, tam præsentium, quam futurorum, valeat, nec ne? ventilanda occurrit. Negativam cum multis aliis tenent *Carpzov. L. 5. Resp. 65. & Gomez. tom. 2. var. res. cap. 4. n. 15.* qui eod. *tom. 2. cap. 14. n. 24.* nec juramento firmatam hanc donationem subsistere posse asserit. Movenur au-

tem

tem dissentientes hac potissimum ratione, quod omnis alienatio, quæ liberam testandi facultatem adimit vel constringit, jure nostro vetita sit. *L. 52. §. 9. ff. pro soc.* Jam vero donatio O. B. adimit liberam testandi facultatem, cum is, qui nulla Bona in civitate reliquit, heredem habere non possit. *L. 28. ff. de V. & P. S.* quia hereditatem non reliquit. Ergo & vetita jure nostro erit hæc donatio. Verum enim verò affirmativam sententiam Juri nostro longe convenientiorem esse existimaverim, propter expressos textus, in *L. 35. §. 4. C. de donat. L. 8. C. de rev. don. L. 5. C. de inoff. donat. & L. 17. §. 1. ff. quæ in fr. cred.* Ex quibus textibus evidenter apparet donationem O. B. omnino de Jure validam, nec contra Bonos mores esse; sicuti hoc in specie de donatione OMNIUM BONORUM, præsentium & futurorum piæ causæ facta, quia in his Jus Gentium & Canonicum sequimur, affirmat Tiraq. *priv. piæ caus. 100.* conf. B. Dn. Brunn. *ad L. 35. §. 4. C. de donat. n. 19.* Nec difficilis ad propositum argumentum responsio est. Major enim universalis non est, cum & arrogatione Omnia Bona in arrogatorem transferantur, & sic libera testandi facultas constringatur, quæ tamen arrogatio nullo jure prohibita est. Ad minorem Resp. donatorem O. B. nunquam damnari in solidum, sed semper tantum retinere, unde exhibere se possit, & sic semper Bona habere, de quibus testari valeat. Neque etiam sequitur, eum, qui nulla Bona relinquit, liberam testandi facultatem non habere, cum alioquin & omnes pauperes aut obarati testandi facultate carerent, quos tamen testari minimè prohiberi, & heredem habere posse certum est. *L. 42. de hered. inst. & L. 22. §. 14. C. de Jur. delib.* Conf. Illustr. Dn. Stryke *tr. de Caut. Contr. sect. 3. cap. 9. §. 4.* Perez. *in C. tit. de donat. n. 19.* Dn. Lauterb. *in Comp. p. m. 558.*

Affirmatur quæstio.

Resp. ad rat. dubitandi.

§. XXVI.

Coëterum donationem O. B. tam præsentium quam futurorum,

Bonis omnibus simpliciter donatis futura non comprehenduntur.

rorum, filio factam, si hic, uxore suâ herede institutâ, patri præmoriatur, non tribuere viduæ ejus Legitimam, patri ex prædefuncti filii Bonis debitam, ex Balduccii *Decisionibus* notatum, reperitur in Act. Erud. de A. 1689. mens. decembr. p. 608. Pariter & illud fatendum est, Bonis omnibus simpliciter donatis futura non comprehendi, cum stricti juris sit donatio L. 22. ff. de donat. & de gravi donantis præjudicio hic agatur. Wissenb. ad ff. Vol. 2. D. 16. §. 11. Hinc speciali Bonorum futurorum expressione opus, perindè sicuti Bonis omnibus mobilibus & immobilibus donatis, specialis nominum mentio facienda est.

§. XXVII.

Cautela pro donat. O. B. ut de suscipiendo are alieno paciscatur.

In eo autem maximè cautus esse debet donator O. B. ut donationi pactum de suscipiendo are alieno adjiciat, hoc enim aliàs in donatarium non transit, per L. 15. C. de donat. quia actio personalis, quâ tenetur debitor, non comitatur possessorem rei debitoris. L. 1. §. 16. ff. ad Sct. Treb. L. f. §. 1. ff. de contr. emt. L. 25. pr. ff. de O. & A. Quod secus si donantis bona pignoris jure creditoribus ante factam donationem devincta fuerint, hoc casu enim creditores hypothecarii reali actione donatarium convenire poterunt. Illustr. Dn. Stryke d. l. §. 8.

§. XXVIII.

Donatio regulariter revocari nequit.

Donatio itaque hæc semel legitimè perfecta adeo firma illibataque manere debet, ut nec solâ poenitentia, nec eo prætextu revocari possit, quod donator dicat se in creditorum fraudem donasse, quia propriam turpitudinem alleganti minimè fides habenda est. L. 3. 4. & ult. C. de rev. donat. Etenim jus donatio semel quæsitum, ipsi sine causâ auferri non debet: ne quidem Principali auctoritate. L. 5. C. eod. Dantur tamen certi casus, quibus donationes perfectæ, vel pro parte, vel in totum rescinduntur, quos breviter recensebimus.

§. XXIX.

Limit. (1)

Primus est, si donatarius contra donatorem ingratus effici-

ciatur, hoc casu enim in totum donationem revocari posse, si ingratus fuerit donatarius. constat ex *L. f. C. d. t.* Cum vero in *d. L. f.* quatuor saltem ingratitudinis causæ (quinta enim, quæ ibi habetur, si conditionibus adjectis donatarius non steterit, ad ingratitudinem propriè non pertinet) recensentur, quæritur an etiam similes, æque & majores admittendæ sint? Affirmat hoc ipsum *Gloss. in d. L. f.* ejusque rei Exemplum ponit in donatario O. B. donatori ad inopiam redacto alimenta denegante, quem injuriam non levem donatori inferre, adeoque ad restituenda bona donata obstrictum esse asserit. Verum stante illâ *Glossæ* sententiâ, admittendas esse causas similes & majores, necessariò tamen illa ita limitanda erit, modo illæ causæ similes & majores sub expressis *in d. L. f.* comprehendantur; Juris etenim nostri aliàs firmissimum principium est, Leges poënales, qualis est illa *L. f.* extendendas non esse. Unde simul patet exemplum à *Glossâ* allatum huc planè non quadrare; Quamvis enim non levem injuriam donatarius recusando alimenta donatori inferre videatur, requiritur tamen in dict. *L. fin.* talis injuria quæ facto illata est. Atqui vero, qui alimenta denegat, non facit, sed omittit & negligit quicquam. Hoc equidem concedendum est, honestè & ex officio boni viri facturum esse donatarium, si donatori egenti succurrat, quod vero hac parte juris necessitate ad id obstrictus sit, æquè à nobis concedi nequit, quia naturaliter saltem ad remunerandum obligatus est; *L. 25. §. 11. ff. de hered. pet.* naturalis vero obligatio in foro civili actionem non parit. *L. 7. §. 5. ff. de pact.* Conf. *Perez. in C. tit. de revoc. don. n. 8.* Quamobrem necessariam pro donatore O. B. cautelam esse, ut ex Bonis donatis alimenta sibi in casum supervenientis inopiæ reservet, tradit *Illustris Dh. Stryke tr. de Caut. Contr. S. 3. cap. 9. §. 8.*

Donatarius O. B. ad alendum donatorè obstrictus non est.

(2) nisi tradit dicitur non obligatus

Hinc cautela ut alimenta sibi reservet donator.

§. XXX.

Secundus casus, ubi donatio semel facta revocatur, est, Lim. (2)

nisi inoffi- quando liberos habens in alterum immensam & inofficiosam
ciosa fue- contulit donationem, quæ Legitimæ liberorum præjudicium in-
rit dona- ferat. *L. 1. § 1. t. C. de inoff. don.* Quo casu si re tantum inoffi-
tio. ciosa fuerit donatio, usque ad legitimam saltem revocabitur: *si*
 si autem inofficiosa sit re & consilio donatoris fraudulento, *in*
 secundum Bartol. *in d. L. 1. C. de inoff. don. column. 2. § DD.*
Comm. distinguendum erit, utrum facta fuerit alteri filio vel
 descendenti? & revocabitur tantum usque ad Legitimam; an
 vero extraneo? & tunc in totum revocabitur. conf. Matth.
 de Afflictis *tr. de Jur. prot. fol. 5. n. 21.* Quamvis, cum hæc di-
 stinctio expressè *in d. L. 1. in verbis. sive in quosdam liberos, sive*
in extraneos § c. C. de inoff. don. rejiciatur, veriore putem
 Perezii *in C. d. t. n. 5.* sententiam, distinguentis: an donatio
 re & consilio tota inofficiosa sit? i. e. omnibus Bonis donatis
 nihil plane conquerenti relictum fuerit; an vero non in to-
 tum inofficiosa sit, sed portio quadam, quæ tamen infra Le-
 gitimam est, querulanti reservata fuerit? Priori casu in totum;
 posteriori vero tantum, quatenus inofficiosa est, sc. usque ad
 Legitimæ supplementum, revocari eam posse existimat.

§. XXXI.

Lim. (2) Sequitur denique tertius revocandi donationem perfe-
nisi liberi ctam casus, quando videl. liberis destitutus alteri Bona sua o-
post dona- mnia, vel majorem eorum partem donavit, & postea liberos
tionem fa- suscepit; quo casu ipso jure donatio ad donatorem revertitur,
etiam su- per famōsam *L. si unquam. 8. C. de revoc. donat.* quam integro
pervenit. tractatu illustravit Andr. Tiraquellus *Curia Parisiensis quon-*
dam senator celeberrimus. Et licet multi hanc *L.* ad solum
Patronum restringant, ex eo quod decisio ejus nova sit, & jus
 singulare contineat. vid. Vinn. *ad §. 2. L. de donat. in 7. Gerhard.*
quest. illustr. Ex. 3. qu. 26. Contraria tamen sententia verior
 & communis est, quam multis rationibus defendit laudatus
 Tiraquell. *ad d. L. 8. in prefat. in 123. § seqq.* hac præcipuè
 ratio:

ratione utens, quod ex præsumtâ donantis mente hæc donatio tacitam habere videatur conditionem, si liberi nascantur, cum verosimile sit, neminem donaturum fuisse, si de liberis aut uxore ducendâ cogitasset; Unusquisque enim præsumitur propriis potius liberis, quam aliis favere, suumque proprium sanguinem extraneo antepone, arg. L. cum avus 102. ff. de cond. & dem. quæ ratio cum non tantum in patrono donante, sed & aliis æque locum habeat, idem quoque in iis jussuere necesse est.

§. XXXII.

Ut vero plures liberi nascantur præcisè non requiritur, Non opus cum etiam unicus liberorum appellatione contineatur. L. 148. est ut plu. ff. de V. S. Tiraq. in Gloss. suscepit liberos n. 241. & seqq. Imò res liberi etiam Legitimi per subsequens matrimonium & Rescriptum nascantur. Principis, si consensu patris Legitimatio hæc facta fuerit, donationem hanc revocari faciunt. Wissenb. ad ff. Vol. 2. D. 16. §. 14. Quod secus in filiis naturalibus ex concubinâ natis, & spuris, utpote in quos talismodi affectus minime cadit. Hos tamen respectu matris donatricis revocationem causare, si post donationem nati fuerint, quia tales liberi matri succedunt, & contra testamentum ejus querelam movent, in casu L. pen. C. ad S. C. Orphit. asserit Perez. in C. tit. de revoc. don. n. 15.

§. XXXIII.

Utrum vero etiam Dominus feudi ob supervenientiam liberorum feudum ex b. l. revocare possit? disquiri meretur. Qu. an feudum ob Affirmandum hoc videbatur ex illa ratione, quod feudum sit supervenient. libe- donatio quædam, cum passim in Jure feudali BENEFICIUM, nient. libe- item BENEVOLA ACTIO vocetur. Sed Resp. feudum non rorum re- esse donationem simplicem, verum ob causam factam, sc. ob vocari merita præcedentia & futura servitia, adeoque revocationem possit? ex b. l. cessare, cum hic pura & simplex donatio requiratur, sicuti hoc latius probavit Tiraq. d. rr. Gloss. donatione largitus

n. 335. Pariter & si bona nondum quæsitæ quis repudiaverit, ut hereditatem, Legatum, vel fideicommissum sibi relictum, locum sibi revocatio non vindicabit, quia bona propria & realiter acquisita donata esse debent. Gomez. tom. 2. var. res. cap. 4. n. 24.

§. XXXIV.

In quantum donatio revocetur.

Atque hæc quidem donatio per liberorum supervenientiam rupta, si in extraneum collata fuerit, in totum revocatur, per d. l. 8. Quod si vero patri vel ascendenti facta, revocationi tantum usque ad Legitimam locus est. Gomez. tom. 2. var. res. cap. 4. n. 11. ubi idem ad Ecclesiam monasterium, vel alium pium locum applicat quia Ecclesia loco filii habetur, & proinde donatio huic facta non in plus revocanda erit, quam si filio facta esset. conf. Perez. in C. d. t. n. 21.

§. XXXV.

Liberis vivo donatore defunctis, an donatio revalescat?

Sed quid si liberi postea nati vivo adhuc donatore decesserint, Qv. an hæc donatio O. B. revalescat & confirmetur? negandum hoc regulariter cum Bartolo in L. 87. §. 1. ff. de Leg. 2. quia per nativitatem liberorum ipso jure rescinditur. arg. L. 8. C. de rev. don. quod autem semel extinctum est, amplius non reviviscit. L. 98. §. 8. ff. de solut. conf. Perez. in C. d. t. n. 30. Quod si tamen donator post mortem liberorum re donatâ donatarium frui adhuc patiatur, ac per tantum temporis spatium supervixerit, quo verisimiliter, si voluisset, donationem revocare potuisset, neque hoc fecerit, tunc tacitè donationem confirmasse præsumitur. Gomez. d. l. n. 12. Neque obst. ratio ex cit. l. 98. §. 8. adducta, quia donatio non absolute nulla, sed in favorem tantum donatoris ejusque liberorum. Mortuis itaq; liberis liberum erit donatori, an jure suo uti velit, nec ne? B. Dn. Brunn. Cent. 4. Dec. 58. n. 3.

§. XXXVI.

An benefi-

Ultimo loco Qv. an huic beneficio pater renunciare possit?

fit ? negativam tuentur Gail. 1. Obs. 40. n. 13. Mynf. Cent. 5. obs. cio L. 8. C. 63. Affirmativa tamen verior, quia si pater liberis jam natis de Rev. ad Legitimam usque præjudicare potest donando, cur non idem don. pater ipsi licebit, quoad liberos nascituros, si modo & his Legitima renuncia- intacta maneat. Illustris Dn. Stryke. tr. de Caut. Contr. Sect. 2. re queat. cap. 9. §. 7. Hoc enim certum, patrem hac suâ renunciatione Juri liberorum officere non posse, quo minus hi patre defuncto donationem ut inofficiosam impugnare, & sic eam, non quidem in totum, bene tamen ad Legitimam usque, revocare valeant. vid. Gomez. d. cap. 4. n. 11. in fin.

§. XXXVII.

Donationibus affinis est materia Ludorum, de quâ pauca De ludo, quoque subjicere lubet. Discutienda autem prius est præjudi- Et an licit- cialis illa quæstio: utrum sc. Ludus (mixtus videl. & fortunæ, de tus sit lu- eo enim tantum in præsentia acturi sumus) licitus sit, nec ne? Et dus? quidem Jure Civili Rom. hunc ludum prohibitum esse patet, ex t. t. ff. & C. de Aleat. sub aleæ enim lusu Jura Civilia omnem fortunæ lusum intellectum volunt. Dn. Brunn. ad L. 3. C. de aleat. Et res ludicræ, sacræ i. e. execrabiles dicuntur, in L. f. C. eod. Quod si verò in se & abstractivè ludum consideremus, nihil in- justitiæ subesse videtur, modò requisita illa adsint, quæ commu- niter à DD. exiguntur, de quibus vide Zoëf. ad ff. tit. de aleat. n. 7. Si enim donare alteri pro lubitu Bona sua permissum est, cur non etiam ea sub certâ, honestâ tamen & licitâ conditio- ne, ut habeat illa, qui victor abibit, deponere licebit, cum qui- libet rerum suarum moderator sit ac arbiter L. 21. C. mand. nec quicquam naturali æquitati convenientius videatur, quam voluntatem Domini, volentis rem suam in alium transferre, ratam haberi L. 9. §. 3. ff. de A. R. D. Cui sententiæ præter alios subscribunt B. Dn. Struv. S. J. C. Ex. 15. §. 56. Ludov. Molin. de J. & J. tract. 2. disp. 510. n. 3. Lessius de J. & J. L. 2. c. 26. dub. 2. & seqq. Quo præsupposito ita dicendum existimamus: Quo-

D

usque

*Eriã O.B.
ludo per-
dere licet.*

usque donare alteri concessum est, eousque etiam ludendo perdere ipsi licebit. Cum itaque ex superius adductis constet, etiam OMNIA BONA donari posse, si liberis salva illibataque maneat legitima; Idem quoque de ludo asserere non dubitamus; Ita ut in quantum inofficiosam patris donationem revocare possunt liberi, in tantum etiam ipsis competat facultas repetendi ea, quæ ludo à patre deperdita fuerunt; videl. ut salvam habeant Legitimam. Tiraq. de LL. connub. voc. contractus Gloss. 5. n. 81. Caccialupus tr. de Ludo n. 81. Farin. oper. crim. p. 3. qu. 109. n. 187.

§. XXXVIII.

*Qu. an lu-
do perditæ
pecunia
supra mil-
le, thal.
insinuari
debeat?*

Sed quid si supra mille thaleros ludo quis perdidit, an non poterit id, quod summam mille thalerorum excedit, exemplo donationis non insinuatae, repetere? Negandum hoc existimo, quia non simplici, sed remuneratoriæ donationi ludus similis videtur, cum uterque fortunæ periculo se subjiciat; Jam vero remuneratoria donatio insinuatione non indiget, quia se habet per modum tituli onerosi. vid. Brunn. in R. P. W. tit. de donat. qu. 21. Quod multo magis obtinebit, si summam illam non continuo actu, sed diverso tempore perdidit, *wenn er es nicht auf einen Sitz verspielt hat.*

§. XXXIX.

*Qu. an lu-
do perditæ
Competen-
tiæ benefi-
cium com-
petat.*

Utrum vero Omnia Bona ludo perdenti, perinde ut donatori O. B. Competentiæ beneficium competat? dubium est, ex illâ ratione, quod delinquenti beneficium hocce non concedatur. L. 4. §. 1. & 2. ff. ad Sct. Maced. Atqui vero ludens delinquit, cum ludus Jure nostro prohibitus sit. Ergo. Verum Resp. non loquor de Jure Civili, sed Jure Gentium & moribus, ubi, postquam hodie ludendi licentiam magnam esse quotidiana experientia testatur, Vid. Rauchbar. L. 2. pract. quest. qu. 25. & Petr. Heig. L. 2. qu. 10. non denegandum ipsi videtur dictum.

Etum beneficium, quam sententiam confirmat Illustr. Dn. Stryke
in dict. ad Brunn. R. P. W. tit. de aleat. qu. 4.

§. XL.

Denique non prætereunda est cautela illa, quam com-
mendat Coëpolla *caut.* 55. ut sc. ille, qui Bona omnia, vel par-
tem eorum ludo perdidit, ad ludendum iterum eat cum illo,
qui vicit, & surripiat, si potest, etiam furto, illud, quod
perdidit vel aliquid de bonis vincentis dum est in ludo, &
isto modo propriâ auctoritate sibi satisfaciât, tunc enim se-
curum esse, inquit, surripientem, quia non poterit conveniri
ab illo, cui surripuit, cum actio ipsi non competat, per *L. f. in*
pr. ff. de aleat. conf. Berlich. p. 5. concl. 51. ibique cit. DD. Ve-
rum præterquam, quod de hac, ut & coëteris hujusmodi fari-
næ cautelis, vulgatum illud DD. assertum locum sibi vindicet:
cautelas in hac vitâ ad honorem prædesse, in aliâ ad Gehen-
nam ædificare, sicuti ex Chartario notat Brunnem. *in Process.*
Inq. cap. 8. membr. 1. n. 57. conf. Oldek. tit. 1. obs. 11. n. 4. nec
magnopere etiam fidendum huic cautelæ videretur, cum timen-
dum sit, ne ludo vincens, victor etiam manibus & pugnis exi-
stat, atque ita is, qui pecuniam perdidit, simul in ære & corpore
luere cogatur.

Cautela
pro ludo
perdente
O. B.

Notatur
illa cau-
tela.

§. XLI.

Ad successionis materiam nunc transeundum esset; ve-
rum cum illa separato capite tractanda sit, missâ illâ, ad con-
tractus progredimur. Sunt vero contractus vel reales, vel ver-
bales, vel literales, vel consensuales. Ex realibus & consen-
sualibus quosdam adducemus, eaque, quæ argumento nostro
inservire videbuntur, breviter annotabimus. Primo itaque lo-
co nobis erit depositi contractus, cujus Objectum BONA
OMNIA, quæ in commercio existunt, custodiamque recipi-
unt, constituunt. Hoc ipsum tamen de Bonis mobilibus sal-
tem ac se moventibus intellectum velim; Immobilia enim,

De Depo-
sito.

Immobilia
licet

*deponi ne-
queunt.*

licet custodiam etiam recipiant, deponi tamen non posse, com-
muniter receptum est, cum alia sit custodia rei, quæ videt. au-
ferri potest, alia custodia circa rem, quæ in mandati speciem
abit. *L. 5. §. 4. ff. de P. V.* Dn. Brunn. *Exerc. ad Inst.* 17. p. 150.
Wissenb. *ad ff. v. i. D. 31. §. 11.* Perez. *in C. tit. depos. n. 3.* Sutholt.
Diss. 12. §. 54. Dn. Struv. *S. 7. C. Ex. 21. §. 35.* & *in Jpr. L. 2. t. 6.*

Obst.

aph. 3. Obstat tamen graviter huic sententiæ communi, quod
res Immobiles sequestrari possint, sequestrum verò species sit
depositi, adeoque quoddam depositum rem immobilem ad-
mittat. Dn. Lauterb. *in Coll. Theor. pract. tit. depos. §. 10.* Goëdd.

Resp.

ad L. 110. ff. de V. S. Cubach. *1. quest. illustr. 3.* Verum Resp.
negando de Jure Civili, de quo in præsentis sermo mihi est, ma-
jorem propositionem, quod sc. eo jure res immobiles seque-
strari possint, & hoc quidem arg. *L. 5. C. quor. app. non recip.* Ju-
re Can. enim possessionum sequestratio demum recepta *cap. 2.
x. de sequestr. poss.* & hinc etiam hoc jure res Immobiles in-
depositum cadere non negaverim. Vid. omnino *Coll. Jur. Arg.
tit. depos. §. 23.* Biccus *reb. quot. Sect. 4. §. 42.*

§. XLII.

*Effectus
questionis.*

Effectus vero quæstionis hujus in eo consistit, ut con-
stet, ad quam culpam obstrictus sit ille, qui curam rei Immo-
bilis in se suscepit; si enim mandatum est, ad levissimam; si
autem depositum, ad latam culpam tenebitur Illustr. Dn. Stryke
de Caut. contr. S. 2. c. 3. §. 6. ut hinc sententia Dn. Schragii *In-
trod. in ff. tit. depos. §. 5.* existimantis, utilitatem hujus quæsti-
onis secundum eos, qui contractus innominatos b. f. faciunt
omnes, exiguam vel nullam esse, assensum non mereatur, cum
firmâ manente istâ sententiâ, quoad culpæ præstationem, uti
jam demonstratum, multum adhuc intersit. Conf. Excellentiss.
Dn. Berg. *in Res. LL. obst. Lauterb. tit. depos. qu. 2.* Coëterum
depositarium in re depositâ retentionem non habere, licet ipsi
generaliter Omnia Bona deponentis, & sic etiam res deposita,
hypo-

hypothecata fuerint, patet ex *L. p. C. de pos.* quia hoc casu semper res deposita excepta videtur. Dn. Brunn. in *Comment. Cod. ad h. L. pen. n. 5.*

§. XLIII.

Ad alterum contractum realem, Pignus videl. nunc deveniendum est. Est autem Pignus in generali significatione jus in bonis debitoris creditori legitime constitutum in securitatem crediti. Dn. Struv. *S. 7. C. Ex. 26. §. 3.* Et ratione Objecti vel generale, vel speciale est. Illud (de speciali quippe jam non erimus solliciti) sub se comprehendit OMNIA debitoris BONA, tam mobilia, quam Immobilia: tam presentia, quam futura & post pignus constitutum acquisita, licet quis simpliciter tantum (quod tanquam singulare in hac materia notandum; contrarium enim in venditione, donatione, Legato &c. obtinet. Vid. Perez. in *C. tit. que res pign. obl. poss. n. 14.*) Bona sua hypothecæ supposuerit, aut promiserit pecuniam acceptam se soluturum fide & periculo rerum suarum. *L. f. C. que res pign. obl. poss.* Ex quo patet, inter abundantes cautelas merito referendam esse illam, quæ nominatim & expressè Bona presentia & futura, mobilia, Immobilia & Nomina obligantur, cum hæc omnia jam tum sub generali hypothecæ subintelligantur. Neque etiam consultum est, generali Bonorum hypothecæ sola mobilia & Immobilia subicere, cum sic nomina, utpote quæ separatam Bonorum speciem constituunt, simul comprehensa non censeantur. Illustris Dn. Stryke *de Caut. Contr. Sect. 2. cap. 4. §. 15.*

§. XLIV.

Sub hac ipsâ tamen generali Bonorum Omnium hypothecâ primò non veniunt ea, quæ verisimiliter est, quempiam specialiter obligaturum non fuisse, vel propter usum quotidianum, ut sunt vestes, suppellex &c. vel propter affectionem, ut si ancilla concubina sit, liberi naturales &c. *L. 6. 7. & 8. ff.*

D 3

Quenam

1.

sub gene-

rali pigno-

re non ve-

de niant?

de pign. & hypoth. cap. 81. de R. J. in 6to. Quod tamen de generali Bonorum hypothecâ conventionali intelligendum; obligatione enim generali tacitâ ea etiam contineri, quæ aliàs alienari vetantur, asserit *Wissenb. ad ff. Vol. 1. D. 39. §. 6. in f.* Porro, licet hæ res sub generali obligatione non continentur, specialiter tamen ea obligari posse, nullum dubium est, ob *L. 1. C. quæ res pign. & c.*

§. XLV.

2. Secundò sub hac obligatione generali non continentur Bona Omnia alienari prohibita, nisi specialiter hypothecari concessa inveniantur. Sic prædium Emphyteuticum, licet Domino non denunciato vendi non possit *L. 3. C. de Jur. emph. pignori tamen potest. L. 16. §. f. ff. de pign. act.* Pariter res Ecclesiæ Immobiles sine certis solennibus, de quibus vid. *Redoan. tr. de reb. Eccl. non al. alienari nequeunt, cap. 5. x. de reb. Eccl. non al.* possunt tamen per generalem hypothecam sine traditione ex Communi DD. opinione obligari, teste *Mei-ero in C. J. A. tit. quæ res pign. obl. poss. §. 2. n. 3.* Et vice versâ res aliena vendi potest. *L. 28. ff. de contr. emt.* Sed oppignorari nequit. *L. 20. pr. ff. de pign. act. L. 16. §. 7. ff. de pign. & hyp.* Planè feudum sicuti sine consensu Domini & Agnatorum alienari nequit, ita nec absque eo oppignorari potest; *Mev. p. 4. D. 321.* quod ultimum exemplum regulam nostram superius propositam optimè confirmat.

§. XLVI.

3. Et denique tertio, quamvis quis generaliter O. sua Bona pignori esse pactus sit, non tamen censetur convenisse de his, quæ ab herede ejus demum acquisita sunt; vel certè effectum hoc pactum non habebit, cum illa neque in dominio neque in possessione defuncti, sed separata penitus ab ejus Bonis fuerint. *L. 29. ff. de pign. & hyp.*

§. XLVII.

§. XLVII.

Utrum vero creditori utilior sit hypotheca generalis, *Qu. an hy-*
 quam specialis? disquisitione dignum est. Prior in eo utili- *potheca*
 or videtur, quod in creditoris arbitrio hic sit, qualemcunque *specialis*,
 rem eligere, ac, ut in eam executio fiat, petere malit, etiam si *an vero*
 res illa postea specialiter alteri obligata sit. *L. 2. pr. ff. qui pot. generalis*
in pign. Wissenb. ad ff. V. 1. D. 40. th. 7. Perez. in C. tit. qui pot. utilior sit?
in pign. n. 7. Quod secus in speciali hypothecâ, ubi creditor
 rei, specialiter sibi oppignoratae, præcisè insistere tenetur,
 licet illa ad debiti solutionem non sufficiat. In eo autem posterior
 priori prævalere videtur, quod hic, re oppignorata alteri ven-
 ditâ, creditori, non excusso prius debitore, adversus emtorem,
 vel alium pignoris possessorem, actio realis ad rem repetendam
 competat. *Nov. 122. cap. 1.* In generali autem hypothecâ, an-
 te excussum debitorem, possessor rei generaliter obligatae con-
 veniri nequeat. *Nov. 4. cap. 2.* Cum itaque utraque hypothe-
 ca sua habeat commoda & incommoda, consultius ager credi-
 tor, si hypothecam generalem & specialem conjungi curet,
 subjectâ clausulâ: *salvo tamen Jure variandi*; conf. omnino
 Illustris Dn. Stryke *d. cap. 4. §. 16. & 17.*

§. XLVIII.

Coëterum si duobus quis diversis temporibus Bona sua *Quid si*
 omnia obligaverit, sine dubio posteriori prior præferendus erit; *duobus bo-*
L. f. ff. qui pot. in pign. Sin autem eodem tempore obligatio *na quis ob-*
 facta sit, in pignore concurrunt, & simul admittantur. *L. 7. §. ligaverit?*
1. ff. eod. Sed quid si uterque specialem habeat hypothecam,
 & prioris hypothecæ subdita sit generalis, cum conditione (quæ,
 licet non expressa, tacitè subintelligitur) quod si ex rebus spe-
 cialiter obligatis pecuniam suam consequi non possit, tum
 cœtera quoque Bona præsentia & futura persequeretur? Et
 stricto quidem jure dicendum videtur, indistinctè hoc casu pri-
 mum secundo præferendum esse, per cit. *L. f.* Verum ex æquo
 &

& bono distinguendum est, juxta dispositionem *L. 2. C. de pign. & hyp.* an res specialiter priori obligata ad debiti solutionem sufficiat, nec ne? si prius, creditor prior in qualicumque debitoris re pro lubitu executionem petere nequit, sed rei, specialiter sibi obligatae, praecise insistere tenetur; Cum enim ex hac suum consequi possit, non debet cum injuria & damno creditoris secundi res illi obligatas vendere, sed compellendus est ad id, quod sibi non nocet, alteri vero prodest, per *L. 2. §. 6 ff. de aq. & aq. pluv. arc.* Sin autem posterius; tunc in re posteriori specialiter obligata potior erit. *Dn. Struv. S. J. C. Ex. 26. th. 32. Perez. in C. tit. qui pot. in pign. n. 8.* De coetero si creditor, qui in speciali hypotheca prior, in generali vero speciali subdita posterior est, res sibi specialiter & generaliter obligatas vendiderit, actio hypothecaria adversus emptorem creditori secundo, qui generalem habet hypothecam anteriorem, ad res alienatas repetendas, dabitur. *Meier. in C. J. A. tit. si antiq. cred. pign. vend.*

§. XLIX.

Unicum adhuc circa hanc materiam notabile restat, quod paucis tangendum. Notum quippe est, hypothecam generalem res debitoris singulas ita afficere, ut alienari ea quidem possint, sed salvo semper creditori pignoris jure; *L. 2. ff. qui pot. in pign. L. 6. C. eod.* Nisi hic specialiter in pignoris alienationem consenserit, vel ratam eam habuerit. *L. 2. §. 4. C. de remiss. pign.* Ponamus itaque rem oppignoratam generaliter cum consensu creditoris venditam esse, & postea debitorem eandem rem modo legitimo rursus acquisivisse; Qu. utrum haec res in pignoris causam recidat, ac generali hypotheca comprehendatur? Affirmandum hoc prima fronte videbatur, ex eo, quod generalis O. B. hypotheca bona, tam praesentia, quam futura & postea acquisita, complectatur; *L. f. C. que res pign. obl. poss.* Jam vero res ad debitorem reversa, utique Bonis

Res pigno-
rata con-
sentiente
creditor
alienata
in pignoris
causam no
recidit.

Bonis ejus postea acquisitis annumeranda est. Ergo. Verum, non obstante hac ratione, Imp. Justinianus in *L. ult. C. de remiss. pign.* expressè decidit, eam rem pignoris jure peti non posse, cum per expressam & specialem juris renunciationem hypothecæ generali, quoad hanc rem, derogatum fuerit. *Conf. cap. 34. de R. J. in 6to. & L. 158. ff. eod.* Limitanda tamen hæc decisio, modò res illa, in cujus distractionem creditor consensit, ex novâ causâ ad debitorem redeat. Quod si enim ex eadem vel connexâ causâ ad eundem revertatur; v.g. ex pacto retrovenditionis, additionis in diem, vel Legis Commissoriæ, tunc quoque creditori salvum pignoris jus manebit, per *L. 10. pr. ff. quib. mod. pign. vel hyp. solv.* *Conf. Dn. Brunn. ad d. L. f. C. de remiss. pign. n. 3. & 4.*

Limit.

§. L.

Ad consensuales contractus nunc deveniendum, quorum primus est Emtio. venditio, de quâ pauca notanda occurrunt, quæ ad præsentem materiam faciant. Illud enim certum est Omnium rerum, quas quis habere, vel possidere, vel persequi potest, venditionem rectè fieri, tradente Jcto Paulo, in *L. 34. §. 1. ff. de contr. emt.* Breviter: Omnium rerum, quæ in commercio sunt, etiam hereditatis, de quâ est *tot. tit. ff. & Cod. de hered. vel act. vend. & rei alienæ. L. 28. ff. d. t. de contr. emt. & L. 11. §. 8. ff. de act. emt.* *Conf. Dn. Struv. Ex. 23. th. 26. Franzk. tit. ff. de contr. Emt. n. 98. Meier. in C. J. A. eod. tit. th. 67.* In specie vero OMNIA BONA, tam præsentia quam futura validissimè vendi posse, quia nulla ratio adest vel causa, quæ talem venditionem impediatur, asserit Bartol. in *L. 61. ff. de V. O. & L. f. C. de pact. cum DD. Comm.* Quamvis enim libera testandi facultas per ejusmodi venditionem tolli videatur, cum nulla amplius Bona supersint, de quibus testamentum fieri queat; pretium tamen ex venditione redactum rerum loco succedet, atque de eo vendens disponere pro lubitu poterit. Hoc

De Obje-
cto emt.
Vend.

Omnia
Bona ven-
di possunt.

E

autem

autem probè notandum, Omnibus Bonis simpliciter venditis, præsentia tantum, non futura, vendita censerì, cum hæc nemo vendere velle præsumatur, nisi expressè voluntatem suam declaraverit. *arg. L. 7. ff. de aur. & arg. leg. ibique Bartol. & DD. Commun.* Neque contrariatur huic assertioni, quod in hypothecâ Bonorum simpliciter & generaliter factâ comprehendantur Bona tam præsentia, quam futura, ut supra dictum. Etenim maxima, inter Bonorum venditionem & hypothecam Bonorum, differentia intercedit, cum hic de nullo aut parvo præjudicio debitoris agatur, quia soluto debito Omnia Bona liberantur; Venditis autem semel legitimè Bonis nulla recuperatio speranda est.

§. LI.

*Emtor O.
B. as alie-
num ven-
ditoris ex-
solvere nõ
tenetur.
Cautela
pro emto-
re O.B.*

Numne verò ad æs alienum venditoris exsolvendum, hoc casu emtor O. B. tenebitur? Negativa de Jure nostro verissima est, per *L. 15. C. de donat. junct. L. 25. pr. ff. de O. & A.* Sed quid si certo in loco statuto dispositum reperiatur, ut emens O. B. æri alieno venditoris obnoxius fiat, quomodo consulendum erit emtori, ne æri alieno subjiciatur? Et notabilem hoc casu cautelam tradit Bartol. *ad L. 10. ff. de pecul. leg.* ut sc. emtor non universim sive aversione, sed singulariter Bona alterius sibi comparet; Ita enim contra statutum non peccabit, cum hoc de bonis per aversionem non sigillatim emtis loquatur.

§. LII.

*De Retra-
ctis.*

*Conven-
tionali.*

Ad venditionis materiam pertinet etiam materia Retractus, qui vel conventionalis est, vel Legalis. De utroque in præsentia materia plura adferri possent, si prolixiores esse vellemus; hinc pauca saltem annotabimus, quæ argumento nostro inservire videbuntur. Quod itaque retractum conventionalem (qui communiter ferè cum jure protimiseos confunditur, cum tamen hæc ipsa accuratè loquendo magnopere inter

inter

E

inter

inter se differant. Vid. Illustr. Dn. Stryke *in Exam. Jur. Feud. cap. 20. qu. 3. & seqq.*) concernit, non dubitamus, posse vendentem OMNIA BONA tale venditioni pactum adjicere, ut, si emtor Bona illa venditurus iterum sit, eodem pretio, quod alius solveret, retrahere sibi ea liceret.

§. LIII.

In specie vero de Legali retractu notandum, quod sit jus, singulari Legis vel consuetudinis dispositione certis personis tributum; idque vel propter dominium directum, vel propter creditum, vel propter civitatem, vel propter consanguinitatem &c. Ratione crediti, si BONA OMNIA publicâ sub hasta vendantur, pluresque Licitatores adsint, extraneis emtoribus creditores, ac inter hos eum, cui major summa debetur, potioem esse, cautum Jure Justiniano reperitur, *in L. cum Bona 16. ff. de reb. auct. jud. poss.* Sed quid si inter creditores sit, qui simul sanguine debitori junctus? Resp. hunc omnibus aliis creditoribus præferendum esse. Berlich. *p. 2. D. 30. n. 11. & seq.* Sicuti & creditor tantum, præfertur tantum cognato. Salgado *in Labyrinth. p. 2. cap. 2. n. 14.* Aliàs verò si cum extraneis emtoribus, in publicâ BONORUM OMNIUM debitoris venditione, consanguinei concurrant, & æque idonei sint, hi indistinctè Jure retractus gentilitii illis præferendi, siue creditores debitoris sint, siue non. *L. 60. ff. de pact. & d. L. 16. ff. de bon. auct. jud. poss.* modo Bona plus licitanti addicta nondum fuerint, sed consanguineus statim, post licitationem ab extraneo factam, idem pretium offerat; Bonis enim semel Judicis decreto plus licitanti addictis, consanguineus excluditur, quia voluntatem suam, Bonis omnibus publicè & judiciali auctoritate venum expositis, non declarando, Juri suo renunciassè censetur. Dn. Struv. *S. 7. C. Ex. 23. §. 61.*

Legali.

Et quidem ratione crediti.

Vel ratione sanguinis.

§. LIV.

An autem hic retractus Gentilitius eo casu etiam locum habe-

Quid si

*B. O. ven-
ditis, sub
iis quedā
solum avi-
ta contine-
antur.*

habeat, si BONA OMNIA quis alteri vendiderit, sub quibus quaedam solum Bona avita comprehenduntur? magis controversum est; In quā questione decidendā distinctè procedendum videtur: Aut enim consanguineus hoc casu Bona omnia retrahere cupit: aut, prætermisissis reliquis, sola avita. Priori casu retractum locum non habere certissimum est, quia absurdum esset, consanguineum compellere posse venditorem, ut O. B. sibi vendat, cum è contrario hic consanguineum cogere nequeat, ut O. B. ratione Juris protimiseos, ipsi in Bonis certis avitis, simul cum Bonis Omnibus venditis, competentis, emat. Posteriori casu verò retractum obtinere, asserit Matth. de Afflictis *tr. de Jur. prot. fol. m. 51. n. 27. & 28.* ex eo, quod Judex hic, deductā æstimatione aliarum rerum, avitorum Bonorum, quæ revocare vult consanguineus, æstimationem facere possit. Verum cum definitio hujus pretii difficilis admodum sit, & facilè contingere possit, emptorem, ademptis Bonis avitis, reliqua retinere nolle, nec venditorem avita sola vendere velle, adeoque effectum jus retractus habere nequeat, contrariam sententiam, ut veriore, amplectitur Struv. *in Jurispr. L. 3. tit. 11. th. 34.*

§. LV.

*De societa-
te uni-
versali, &
quoruplex
sit hæc so-
cietas.*

Venditionem excipit Locatio conductio. Verum cum hic nihil occurrat, quod notari mereatur, ad societatem nos convertimus. Esse autem societatem aliam particularem, aliam universalem, & hanc iterum, vel in specie Omnium Bonorum, vel Bonorum simpliciter, sive ut alii loqui amant, vel specialiter O. B. vel indefinitam Bonorum, patet ex *L. 3. §. 1. & L. 7. ff. pro soc.* In illam veniunt Omnia Bona, quocunque titulo honesto, etiam lucrativo, quæ sita, ut hereditates, Legata, donationes &c. *L. 3. §. 1. & L. 73. pr. ff. d. t.* Card. Mant. *de tacit. & amb. convent. Lib. 6. tit. 15.* Feuda quoque & Bona fideicommissaria restitutioni obnoxia, sed tantum quoad fructus.

ffus. Wissenb. V. 1. D. 32. th. 23. Struv. Ex. 22. th. 26. Non vero illa, quæ ex prohibitis causis, furto videl. vel maleficio alio, vel usurariâ pravitate, accesserunt, L. 53. cum. seqq. ff. pro soc. quia delictorum foëda communio, & rerum inhonestarum, nulla societas est. Hæc ipsa tamen turpiter quæsita, si spontè in societatem illata fuerint, communia quidem fiunt, verum damnato postea socio conferenti restituenda sunt. L. 54. ff. eod. Et si conscio altero socio collatio facta fuerit, pœna quoque furti à totâ societate peti poterit, cum æquisimum sit, ut socius, qui participavit lucrum, participet & damnum, per L. 55. ff. d. t. ibique Brunn. Conf. Struv. S. J. C. Ex. 22. th. 26. in f.

§. LVI.

Quemadmodum autem omnia lucra hic communia fiunt, *In societa-* ita quoque, ex naturâ contrariorum, quia ibi æquale debet *tem O. B.* esse incommodum, ubi æquale commodum est, sumtus, quos *veniunt* partim necessitas, partim æquitas ac honestas exigit, huic to- *etiam da-* torum Bonorum societati imputantur: veluti sumtus in studi- *mna &* um filii, arg. L. 73. ff. pro. soc. vel in dotem filiaë facti. arg. L. *expense.* 52. §. f. eod. & l. 19. ff. de R. N. Conf. Mejer. in C. J. A. tit. ff. pro *52. §. f. eod. & l. 19. ff. de R. N. Conf. Mejer. in C. J. A. tit. ff. pro* soc. th. 25. n. 7. Quod ampliatur, licet alter socius nullos li- *beros habeat, sibi enim imputet, quod talem societatem ini-* beros habeat, sibi enim imputet, quod talem societatem ini- *erit, vel in eâ perstiterit, ubi, propter incertos acquisitionis &* erit, vel in eâ perstiterit, ubi, propter incertos acquisitionis & *erogationis eventus, inæqualitas non consideratur. Illustris* erogationis eventus, inæqualitas non consideratur. Illustris *Dn. Stryke in Caut. Contr. Sect. 2. cap. 10. §. 19.* Dn. Stryke in Caut. Contr. Sect. 2. cap. 10. §. 19. Nec quoad *sumtos studiorum distinguimus, cum Donell. ad Rubr. C. pro* sumtos studiorum distinguimus, cum Donell. ad Rubr. C. pro *soc. n. 18. an antè, an vero post societatem initam studiis desti-* natus fuerit filius? cum generalitas textus *ind. L. 73. §. 1. huic* ind. L. 73. §. 1. huic *distinctioni resistat. Conf. Kremberg. de sumt. stud. qu. 1. n. 119.* distinctioni resistat. Conf. Kremberg. de sumt. stud. qu. 1. n. 119. *& seqq.* & seqq. Neque quoad sumtus dotis obstat L. 81. ff. pro soc. ubi *disertè exprimitur, ita demum à patre constitutam filiaë dotem* disertè exprimitur, ita demum à patre constitutam filiaë dotem *de medio sumi, si ita convenerit. Ergo cessante pacto, secus* de medio sumi, si ita convenerit. Ergo cessante pacto, secus *erit.* erit.

erit. *Zoef. tit. pro soc. n. 45.* Respond. enim, agi ibi, non de Omnium Bonorum, sed de quovis alio socio. Vid. omnino *Bach. ad Tr. V. 1. D. 27. lit. H. Fachin. L. 8. contr. cap. 4. & Lib. 12. cap. 13.* *Vinnius ad pr. J. de societ.* Denique etiam, quod socius aleâ perdidit, certo casu huic universarum fortunarum societati imputandum esse, credimus cum *Illustr. Dn. Strykio. d. l. §. 22. in f.*

§. LVII.

*Quanam
veniant in
societatem
Bonorum
simplici-
ter.*

Societas verò Bonorum simpliciter illa tantum continet, quæ ex contractu, sive titulo oneroso acquisita; *L. 7. & seqq. ff. pro soc.* *Hector Felic. tr. de societ. cap. 13. n. 5. & seqq.* non vero hereditates, Legata & donationes. Quod si tamen focii tales nominatim, de communicandâ hereditate, in posterum obventurâ, inter se paciscantur, tunc Legitima saltem, non ex testamento delata communicabitur. *L. 3. §. 2. ff. eod.* *Gomez. tom. 2. var. res. cap. 5. n. 4. in f.* *Conf. B. Brunnem. in Comm. ad L. 1. ff. d. t. n. 5. ubi n. 6. ad obst. L. 130. ff. de V. S. respondet.* Unde apparet, ad universalem societatem non sufficere Omnium Bonorum collationem, sed in specie id agi debere, ut bona, quocunque titulo quæsita, communia sint, cum in dubio potius societas simpliciter Bonorum, quam O. B. in specie, contracta censeatur. *L. 7. ff. pro soc.* *Illustris Dn. Stryke d. l. §. 3.*

§. LVIII.

*Societas
universa-
lis indi-
stinctè ta-
cito con-
sensu iniri
potest.*

Indefinitam Bonorum societatem etiam tacitâ, Omnium verò Bonorum in specie, non nisi expressâ conventionem, contrahi posse, asserunt *Franzk. tit. ff. pro soc. n. 25. & seqq.* *Carpzov. p. 3. C. 15. D. 45.* *Eckolt. tit. pro soc. §. 3.* *Meierus in C. 7. A. eod. tit. th. 9. n. 2.* ex ratione, quod in *L. 3. §. 1. ff. d. t.* distinctè requiratur, hanc debere esse specialiter O. B. quod tacito consensu explicari commodè, ut putant, nequit. Verum si tria illa requisita, tradita ex *Manticâ à Dn. Lauterb. in Coll. Theor.*

*Theor. Pract. tit. pro soc. §. 7. sc. (1) cohabitatio (2) communi-
catio rerum quocunque titulo obvenientium & (3) nulla rati-
onum redditio, concurrant, non video, quare non æque O.B.
societas, in specie sic dicta, tacitè contrahi possit, cum factis
consensus satis expressè declaretur, imò plus ponderis habe-
re dicantur, ad declarandum consensum, facta, quam verba.
L. 48. §. 3. ff. de edil. edict. L. f. C. quæ res pign. Brunn. ad L.
4. ff. pro soc. n. 3. & seq. Atque hanc sententiam communiter
receptam esse, testatur Lauterb. d. l.*

§. LIX.

Illam vero differentiam, inter O. B. specialiter, & indefi- *Differen-*
nitam Bonorum societatem, certior est ac manifestior, quod *tia inter*
sc. in illâ omnia bona præsentia, i. e. quæ tunc sunt coeunti- *societatem*
um, cum societatem contrahunt, continuo, sine verâ traditi- *O. B. spe-*
one communicentur. L. 1. §. 1. & L. 2. ff. pro soc. Atque pos- *cialiter, &*
sessio quoque, quamvis alias sine apprehensione non acqui- *bonorum*
ratur, tamen & hoc casu per tacitum possessorium constitutum *indefini-*
in alterum socium, dum ejus & meo nomine nunc possideo, *tam.*
quod antea meo nomine in solidum possidebam, translata
censeatur. arg. L. 18. pr. ff. de acq. poss. Tiraq. de Jur. Const. poss.
p. 2. ampl. 32. n. 6. Gomez. tom. 2. var. res. cap. 5. n. 3. In hac
autem Bonorum simpliciter societate, præter illa bona, quæ
actualiter conferuntur, nulla præsentia, sed futura saltem, sive
lucra, postea ex operâ & negotiatione cujusque socii acquisi-
ta, communia fiant. Vinn. ad pr. 7. de societ. Brunn. ad L. 1. ff.
pro soc. n. 9. & seqq. Planè Incorporalia sive ea, quæ in no-
minibus consistunt, nec in univèrsarum fortunarum societate
ipso jure transeunt, sed cessione indigent, cum personæ cohæ-
reant, eamque non nisi per delegationem egrediantur. L. 3. ff.
pro soc. ibique Bus. Quod & verum est in iis Bonis, quæ po-
stea obveniunt, quippè quæ societatis judicio communicanda
sunt. L. 73. & 74. ff. eod. Tiraq. de retr. consang. §. 32. concl. 101. n. 17.
ibiq. cit. DD.

§. LX.

*Socius O.
B. rē com-
munem
alienare
nequit.*

*Nec oppi-
gnorare.*

Coeterum non posse socium, etiam totorum Bonorum, rem, cum aliis sibi communem, totam irrevocabiliter alienare, sed alienationem hanc pro parte eā, quæ socium alienantem concernit, subsistere, pro sociorum verò reliquorum partibus eandem nullam esse, adeoque quemvis eorum suam partem per actionem in rem evincere posse, patet. *ex L. 1. C. de comm. rer. alien. L. 68. ff. pro soc. Conf. Felic. de societ. cap. 28. n. 9.* Numne verò oppignorare poterit rem communem? Et hoc quoque ipsi denegandum, notante Gothofred. *ad L. un. C. si Comm. res pign. &c.* quia oppignoratio species alienationis est, & per eam facile ad alienationem devenitur. Quicquid autem in termino prohibitum, prohibitum etiam censetur in viā, i. e. cujus finis interdictus, illius quoque media interdicta, per *L. f. C. de reb. al. non. al.* Ex aliis autem O. B. socii contractibus, cum extraneo initis, coeteros socios ex communi DD. opinione in solidum semper obligatos esse, quia in O. B. societate, omnia quoque debita communia fiunt, & hinc nihil interesse videtur, quis sociorum conveniatur, testatur *Carpz. p. 2. C. 17. D. 12.* Quæ tamen sententia dubia de Jure nostro videtur. *vid. Mev. ad J. L. Lib. 3. t. 9. a. 5. n. 4. & seqq.*

*De divisi-
one lucri
& damni
in societa-
te contra-
cti.*

Cum vero societatis finis sit lucri & quæstus intentio, paucis adhuc de divisione lucri & damni, si quod præter contractuentium opinionem obvenerit, videbimus. Et breviter quidem dicimus: In utraque, tam specialiter O. B. quam Bonorum simpliciter societate, ex naturā contractus, & si nihil de partibus lucri & damni conventum, æqualem secundum Arithmeticam proportionem faciendam esse divisionem, hac saltem distinctione observatā, quod in illā illatorum quantitas non attendatur: in hac vero æqualitas ex quantitate rerum in societatem collatarum, vel operarū, aut suscepti periculi aestimetur. Dn.

Dn. Lauterb. in Coll. Theor. Pract. tit. pro soc. §. 18. junct. tit. de Just. & Jur. §. 17.

§. LXII.

Denique observandum, O. B. socium actione pro socio *Socius O.* conventum ad saccum & peram usque excutiendum non esse, *B. habet* sed beneficio competentiae gaudere, ut ita excussio institua *competen-* tur, quo salva ipsi alimenta relinquuntur. §. 38. I. de act. L. 63. *tie benefi-* ff. pro soc. L. 16. ff. de re jud. Zoesl. tit. pro soc. n. 40. & 43. Franzk. *cium.* eod. tit. n. 104. Quod privilegium ex rationis, quam tradit *Etiā* Ulpianus in d. L. 63. pr. identitate, ad socium particularem et *particu-* iam extenditur, si ex causā ad societatem spectante conveni *laris.* atur. Schvvend. ad Eckolt. tit. pro soc. §. 6. Dn. Struv. in Evol. ad Ex. 22. §. 37. Lauterb. disp. de Benef. Comp. §. 22. Conf. Illu- stris Dn. Stryke in Caut. Contr. sect. 2. cap. 10. §. fin.

§. LXIII.

Inter modos solvendi hanc societatem maximè ad sco- *O. B. amis-* pum nostrum spectare videtur ille, quando societas per OMNI- *sione socie-* LIM BONORUM amissionem solvi dicitur, in L. 4. §. 1. & L. 63. *tas solvi-* §. f. ff. pro soc. Etenim cum societas, ut supra dictum, con- *tur.* trahatur Bonorum in commune quarendorum causā, non ma- gis Bonis sublatis societati locus esse potest, quam sublatā so- cii personā. Sola vero decoctio ad societatem solvendam. *Non au-* neutiquam sufficit, sed insuper necessario, ut bonis exuatur *rem solā* decoctor, requiritur, per §. 8. f. de societ. Conf. Benev. Stracch. *decoctio-* er. de decoct. p. 3. n. 47. cum seq. Licet enim decoctionem se- *ne.* quatur egestas, egestate autem societas solvatur, L. 4. §. 1. ff. pro soc. Treutl. Vol. 1. D. 27. §. 11. lit. C. decoctio tamen immediatè ege- statem non inducit, nec egere incipit decoctor, dum decoquit, sed dum Bonis Omnibus exuitur. Quod ipsum experientia- tis confirmat, dum decoctorum, antequam Bona ipsis aufe- rantur, vita satis splendida quotidie ferè conspectui nostro se- met offert. Ut hinc egestatis causa remotior saltem, non.

F

vero

vero, ut Treutl. *d.l.* putat, causa proxima fit decoctio. Vid. Felic. *de societ. cap. 34. n. 24.*

§. LXIV.

De publi-
catione
O. B. re-
missive.

Cum autem Bonis quis privetur, vel per publicatio-
nem; §. 7. *I. de societ. de quâ cap. 3.* plenius tractandum erit, vel
per Bonorum cessionem; §. 8. *I. eod.* quando videl. socius, mo-
le æris alieni oppressus, BONA sua OMNIA creditoribus
relinquere tenetur, de hac in genere nunc agendum erit, ad-
ditis postmodum iis, quæ ad hanc materiam facere videbun-
tur.

§. LXV.

De Cessio-
ne O. B.

Est autem Cessio actus, quo debitor ære alieno sine
dolo malo oppressus, OMNIA sua BONA creditoribus spon-
tè relinquit, ut ipsis exindè, quantum fieri possit, satisfiat
ipseque à carcere liberetur. Dn. Lauterb. *in Comp. p. m. 581.* Cum
enim olim LL. XII. Tabb. non tantum concessum fuerit credi-
toribus, manibus injectis in jus ducere debitores non solvendo
existentes, sed & si satisfactum nondum fuerit, domum re-
ducere, nervo & compedibus vincire, venum exponere, & po-
stea tertiis nudinis etiam ultimo supplicio afficere, vel, si plu-
res creditores, in partes debitorem secare. Dionys. Gothofr. *in
fragm. LL. XII. Tabb. Gellius L. 20. c. 1. Quintil. Lib. 3. Inst. Orat.
cap. 6. Conf. Meierus in C. 7. A. tit. ff. de re jad. l. 101.* Progres-
su temporis mitius cum debitoribus agi cœptum, & L. Juliã,
à Cajo Julio Cæsare, vel successore ejus Augusto, latã, Hottom.
Illustr. quest. 24. cautum, ut, cessante duriori illã ac propè in-
humanã pœnã, debitores, egestate summã sine culpã sua la-
borantes & casu fortunæque ludibrio ad incitas redacti, Bonis
cedendo vinculorum cruciatus, carcerisque molestias evitare
possint. *L. 1. § 4. C. qui Bon. ced. poss. ibique Bartol. Carpzov.
p. 2. C. 22. D. 11.* Hinc beneficium dicitur cessio, *in d. L. 1. §*

4. item invidiosa cessio. L. 5. C. cod. miserabile auxilium. L. f. C. cod. & flebile adjutorium. L. 7. C. cod.

§. LXVI.

Competit hocce beneficium omnibus debitoribus sine dolo malo depauperatis, tam masculis quam foeminis; ubi tamen singulare hoc jure novo observandum, quod mulier, licet Bonis cedere nolit, ob civile tamen debitum carceri mancipari nequeat. Nov. 134. cap. 9. & inde des. auth. sed hodie. C. de off. div. jud. & auth. hodie C. de de Custod. reor. nisi meretrix sit. Gomez. tom. 2. var. res. cap. 11. n. 51. adeo ut etiam Judex mulierem pudicam & castam vitam agentem incarcerans capitali poena puniatur; L. 1. C. de off. div. jud. quae poena gravissima in pecuniariam hodie mutata, notante Brunnem. ad d. L. 1. Porro Ecclesiam quoque, vel universitatem, aut aliud collegium Bonis Omnibus cedere posse, patet ex Nov. 3. in presat. In specie de civitate obaerata hoc asserunt Zoes. ad ff. tit. de bon. cess. n. 4. & Fr. Salgado de Samoza Labyrinth. cred. c. 1. §. 2. n. 41. Cui tamen cedenti tot Bona, quot ad salaria, tam praeterita quam futura, publicorum officiorum opus habet, relinquenda esse, statuit Carpz. p. 3. Dec. 278. cum competentia beneficium ipsi competat. Vid. Illustris Dn. Stryke de caut. contr. sect. 1. cap. 3. §. 16. B. Brun. de concurs. cred. cap. 1. §. 5. quod & Ecclesiae obaeratae cedenti concedit Tholos. L. 22. S. f. ll. cap. 9. n. 9. & idem ad Clericum cedentem extendit Panormitanus, citatus a Perezio in C. tit. qui bon. ced. poss. n. 4. Ulterius, & qui soluturum se juravit, non obstante juramento, ad hoc beneficium cessionis resilire poterit; Quamvis enim omne Juramentum servandum sit, quod in aeternae salutis dispendium non vergit; cap. cum contingat. x. de jurejur. & cap. quamvis. de pact. in VI. ad Impossibilia tamen illud neminem obligabit, cum semper hanc tacitam clausulam continere censeatur, quatenus possibile est ei, qui juravit. Molin. d. f. & f. tr. 2. disp. 572. n. 22. Denique etiam

De subj. cessionis.

Civitas obaerata cedens competentie beneficio gaudet.

proscriptum vel deportatum, cujus Omnia Bona fisco applicata sunt, si postea restitutus, pristina Bona recuperet, & à creditoribus conveniatur, hoc cessionis beneficio frui posse, notat Schneid. *ad §. f. 7. de act. n. 4.*

§. LXVII.

Quanam
persona
cessionis
beneficio
non gau-
deant?

E contrario verò dicto beneficio non gaudet, qui sciens se non esse solvendo, spe cedendi contraxit; Brunn. *R. P. W. tit. de cess. Bon. qu. 11.* Struv. *Ex. 44. §. 26.* uti nec ille, qui in fraudem creditorum bona sua ac facultates dilapidavit. *L. f. §. f. ff. quæ in fraud. cred.* Hi enim culpâ suâ depauperati. Ergo pauperum quoque beneficiis privandi, & plumbatarum (erant autem plumbatæ flagellorum genera, ut late explicat Card. Baron. *in Martyr. 6. Junii in verb. plumbatis casus.*) potius ictibus subjiciendi sunt, per *L. quilibet. 40. C. de decur.* Conf. omninò Illustris Dn. Stryke *V. 1. Disp. Jur. D. 9. c. 6. n. 24.* & Meierus *in C. J. A. tit. ff. de Bon. cess. §. 5. n. 6.*

§. LXVIII.

De Obj.
Cessionis.

Cedenda autem creditoribus sunt Omnia Bona, quæ in præsentiarum debitor possidet, quæque pleno jure ad ipsum pertinent, eaque omnia, etiam juramento desuper præstito, indicare tenetur, ita ut secundum Gloss. *in L. p. in f. ff. de Bon. cess.* nec quadrantem, multo minus necessaria vitæ alimenta reservare sibi possit, cum hæc tantum eo casu ipsi concedantur, si post factam cessionem fortuna melior arriserit. *L. 6. ff. d. t.* Licet verò stricto jure hæc ita se habeant, æquitas tamen ac humanitatis ratio suadet, relinquendas esse cedenti, quemadmodum & ad mortem damnato, vestes panniculares & quotidianas, ne nudus incedere cogatur. *L. 6. ff. de bon. damn.* Gomez. *rom. 2. var. res. cap. 11. n. 51.* Imò non solum vestem sed & lectum cum suis ornamentis & ex rebus mobilibus minoris pretii unam Bonis cedentibus relinquere debere, voluit Imp. Carol. V. tradente ex Petr. Peckio *tr. de Jur. sist. C. 45. n. 19.* Colleg. Jur.

cess. n. 9. & 20. Planè iis in locis, in quibus ignominiosi illi ac vituperabiles cedendi ritus (quorum mentio mox facienda) recepti, debitorem post cessionem omninò ab omni debito immunem esse, nec conveniri posse, etiamsi ad pinguiorem fortunam postea pervenerit, statuunt Guid. Pap. *decis. 343.* Menoch. *cit. l. n. 23.* Brun. *tr. de cess. Bon. qu. 3. pr. n. 6.* ex ratione, quod illa ignominiae poena solutionis loco cedat. Verum Resp. posset ad hanc rationem, actum illum ignominiosum non tam in debiti compensationem, quam ne quis facile in, creditorum detrimentum ad cessionis beneficium confugiat, adhiberi. Perez. *in C. tit. qui bon. ced. poss. n. 23.*

§. LXX.

Cessio non infamat.

Nisi in illis locis, ubi cedentes ignominiosum adu facere tenentur.

Coeterum cum hoc beneficium legale sit, nec juris, nec facti infamiam continebit, sed levisimam saltem maculam debitor notabitur, uti hoc solidissime probavit Illustris Dn. Stryke *in V. 1. Disp. Jur. D. 9. cap. 6. n. 20. & seqq.* Illud tamen non negaverim, moribus quorundam locorum facti ignominiam cedentes incurrere, praesertim in quibus ignominiosi cedendi ritus introducti sunt. Sic apud Bœotios in foro sedens, qui bonis cedere cupiebat, plebe circumstante in os & ora orbem accipere tenebatur, quam nulla ignominia major fuit. In civitatibus quibusdam Italiae cessio fit debitore publice posteriora nuda ostendente & dicente: *Cedo Bonis.* Praesertim Romae bonis cedens cogitur Leonem marmoreum in scalis Capitolii ascendere, ibique nates percutiens clamare: *Cedo Bonis.* In quibusdam vero Sabaudiae & Lugdunensis territorii Civitatibus cogitur ignominiose nudatus saxo publico, quod vituperii vel turpitudinis vocant, insidere, aut etiam posteriora ad illud terpercutere, & totidem palam proclamare: *Cedo Bonis.* In Gallia cedens in Iudicium praesens venire, nudatoque capite, nudam cervicem, & cingulo in Iudicio relicto, dissolutus abire debet. *In specie Limn. Tom. 1. add. ad Lib. 4. cap. 8. p. 313. ex Lovetio*

vetio præjudicium Parlamenti Parisiensis adducit, quo cautum erat, ut bonis cedentes, licet sine fraude, pileo viridi uterentur, quem creditores ipsis subministrare deberent, ut si absque pileo hoc deprehenderentur, in carcerem retrotrahi possent. Alibi locorum in loco publico vestem ab aliis distinctam, aut pileum flavi coloris eos gestare, idem notat Limn. d. l. p. 312. Aliis in locis circumducuntur per civitatem, campanâ pulsatâ, cum tubis & vituperio, usque ad eum locum ubi cessio facienda. Extat quoque antiqua Adriani Imp. sanctio, ut bonis cedentes in foro catamidiarentur, h. e. publicè deridendi exponerentur, quæ in nonnullis quoque locis recepta est. Singula latius probata vid. in Vol. 1. Disp. Jur. Illustris Dn. Strykii d. D. g. c. 6. n. 25. & Coll. Jur. Arg. tit. de cess. Bon. §. 11. Hæc ipsa tamen Statuta, quatenus etiam eos, qui adversâ fortunâ, sine culpâ suâ deplorati redditi, talismodi ritibus uti debere præcipiunt, ab omni humanitate longè remota sunt, Straccha de decoct. p. 3. n. 3. Mynf. ad §. f. J. de act. & hinc meritò, tanquam irrationabilia, penitus tollenda essent.

§. LXXI.

Paucis adhuc de controversâ illâ ac maximoperè inter DD. agitatâ quæstione, utrum sc. beneficio huic renunciare possit debitor, nec ne? videndum est. Negativæ subscribunt B. Dn. Struv. Ex. 44. §. 26. Perez. in C. tit. qui bon. ced. poss. n. 20. qui n. 21. nec juratam beneficii hujus renunciationem valere asserit. Wissenb. ad ff. V. 1. D. 21. §. 21. cum alleg. ibid. DD. Lauterb. in Comp. p. m. 582. ex ratione, quod carcer servitutis quædam species sit, & hinc ad eum nemo obligare se possit. Jam vero renunciatio beneficii cessionis Bonorum videtur involvere obligationem ad carcerem. Ergo. Verum, præterquam, quod negari possit, servitutis speciem esse carcerem, quo debitor, donec solverit, concluditur; dici etiam posset, non vi hujus pacti renunciativi fieri, ut in carcerem debitor detrudatur,

Qu. an be-
neficio ces-
sionis re-
nunciari
possit?

tur, sed eo saltem tolli favorem pro debitore introductum, illoque favore sublato, ipsius Legis sanctionem succedere, quæ debitores non solventes carceri adjudicat. Conf. omnino Illustris Dn. Stryke *tr. de Caut. Contr. Sect. 2. c. 1. §. 39. & in Vol. 1. Dissp. Jurid. D. 9. cap. 7. n. 4. & seqq.*

§. LXXII.

De beneficio dationis in solutum remisive.

Hæc de Bonorum cessione dicta sufficient. Tangendum nunc quoque esset affine illud remedium, quod dationis in solutum beneficium vocatur, quo debitori pecuniâ destituto concessum est, oblatis BONIS suis OMNIBUS urgenti creditori, etiam invito, pro solutione, se à rigidiore executione citra injuriam liberare. *Nov. 4. cap. 3.* Verum cum de hac materiâ jam tum ex professo actum sit, in sæpius *cit. Dissp. 9. Vol. 1. Dissp. Jur.* Illustris Dn. Strykii, brevitatis studio eo nos remittimus, præsertim cum eadem ferè hic obtineant, quæ de cessione modo

De Missione in bonorum possess. debitoris.

dicta sunt. Progredior itaque ad materiam missionis in possessionem Bonorum debitoris. Cessione enim factâ rerum cessarum dominium in Creditores non statim transfertur, sed missio in Bona à creditoribus prius petenda, Curatorque Bonorum constituendus, qui ea administret, distrahat ac creditoribus inde satisfaciât. *L. 3. C. de bon. aut. jud. poss. L. 14. ff. de reb. aut. jud. poss.* Hinc in genere nunc de missionibus in possessionem Bonorum debitoris agendum est.

§. LXXIII.

De Missione ex I. Decreto.

Missio autem fit vel ex primo, vel ex secundo decreto. Missio in possessionem ex primo decreto, quam fiducariam possessionem, eo, quod sub regiâ fiducia & manu tenetur, Pragmatici appellant, & vulgo Recredientiam vocant, quod per Judicis sententiam res alicui credatur & committatur, est actus, quo creditores decreto Prætoris in possessionem Bonorum debitoris, ad res custodiendas & servandas Jure pignoris Prætorii introducunt.

cuntur, ut reus, tædio affectus, veniat responsurus. Lauterb. in Comp. p. m. 582.

§. LXXIV.

Mittuntur creditores in OMNIA, cujuscunque debitoris, De Obje-
etiam furiosi & sine dolo latentis, BONA, sive pleno jure ea Etio bujus
possideat, sive jus reale tantum in iis habeat, qualia sunt Bona Missionis.
feudalia & Emphyteutica, in quæ ratione fructuum, & ad vi-
tam vasalli liberorumque ejus immissio peti potest. L. 15. §. 26.
ff. de damn. inf. Brunn. in R. P. W. eod. tit. qu. 20. Et hoc qui- Qu. an ad.
dem de Jure veteri certum est; utrum vero adhuc hodie im- buc J. N.
missio in BONA OMNIA fieri possit? dubium est. Nega- missio fiat
tivam cum DD. comm. defendunt Lauterb. in Comp. p. m. 583. in O. B.
Brunn. d. l. qu. 25. & ad tit. ff. de reb. auth. jud. poss. qu. 6. ob
Nov. 53. cap. 4. §. 1. & inde des. auth. & qui jurat. C. de bon. aut.
jud. poss. Verum cum in d. Nov. 53. non missioni, sed distracti-
oni modus positus sit, de hac mutatione dubitari posset. Vid.
Struv. Ex. 44. th. 38. & Meier. in C. J. A. tit. ut in poss. Legat.
th. 4. n. 1. Planè in realibus actionibus actorem tantum in pe-
rita Bona mitti, constat ex L. 7. §. 17. ff. quib. ex caus. in poss. ea-
tur; Quod ad eum casum restringendum, si absens sit debitor;
Quod si vero latitet, pariter in omnia Bona immissio peti po-
test. Meier. in C. J. A. tit. ff. quib. ex caus. in poss. th. 4. n. 2.

§. LXXV.

Cœterum quoad creditores immittendos planè nihil re- Etia con-
fert, an ex actione reali, an vero personali aliquid ipsis debe- ditionalis
atur. Item an ex causa debiti puri, an vero conditionalis cre- creditor
ditores sint, cum & creditor conditionalis, si ad interponen- in poss.
dam cautionem, de debito veniente die solvendo, (quod in bon. mitti
b. f. judiciis permissum est) agatur, ex primo decreto immis- potest.
sionem impetrare queat. L. 41. ff. de Jud. L. 6. pr. ff. quib. ex caus.
in poss. Conf. Perez. in C. tit. de bon. aut. jud. poss. n. 5. C. J. A.
eod. tit. ff. th. 3. n. 2. Wissenb. ad ff. V. 2. D. 21. th. 3.

G

§.

§. LXXVI.

De effectu
missionis
ex 1. De-
creto.

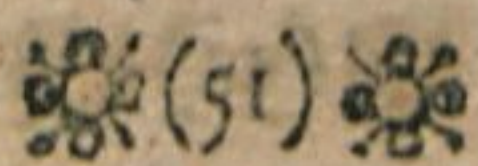
Effectus vero hujus missionis est nuda saltem Bonorum detentio, quam ex Jure pignoris prætorii, per immisionem in Bona sibi constituti, consequitur immissus, donec reus tædio affectus ad respondendum veniat. *L. 5. pr. ut in poss. leg.* Reo itaque in realibus Judiciis intra annum, in personalibus tempore arbitrario, Jure Canon. indistinctè per annum, comparente, & expensas ipsius nomine sine fraude factas, damnaque, per contumaciam accepta, actori refundente, *L. 15. C. de jud. ac insimul fidejussoriam* (quam in contumaciæ pœnam præcisè requirit, nec juratoriam, vel pignoratitiam sufficere vult *Gloss. ad Nov. 53.*) cautionem præstante, de excipiendâ actione & lite prosequenda, facillimo negotio Bona sua restituentur. *ant. 5 qui jurat. C. de bon. auct. jud. poss.* Interim verò fructuum quoque colligendorum facultatem habebit creditor immissus, non quidem ut eos sibi habeat, vel ut alimenta exinde capiat, sed saltem ut eos custodiat. Neque consumere illos poterit, licet hoc ipsum sorti imputare velit. *L. 7. pr. quib. ex caus. in poss. Struy. Ex. 44. tb. 39.*

§. LXXVII.

De missio-
ne ex 11.
Decreto.

Quod si hæc reus facere negligat, prævia causæ cognitione, actor ex secundo decreto jus veræ possessionis, & usucapiendi conditionem, fructuumque commoditatem nanciscitur; *L. 15. §. 16. ff. de damn. inf. L. 3. §. f. ff. de acq. poss.* Quo decreto tamen in actionibus realibus opus non est, cum hic per solum anni lapsum possessio ejusq; commoda in actorem transferantur, reservatâ reo duntaxat proprietatis quæstione. *cap. 1. x. de eo qui mitt. Accursius in L. 15. ff. de damn. inf.* Licet tutius ac consultius esse dicant, in reali quoque actione Judicis decretum & adjudicationem quandam requirere, quo veræ possessionis jura quis consequatur. *Gudelin. de Jur. noviss. Lib. 4. cap. 6.*

§. LXXVIII.

§. LXXVIII.

Impetrato hocce secundo decreto, nec debitore com-
 parente, sed in contumaciâ persistente, sequitur tandem Bono-
 rum proscriptio, & sub hastâ distractio, ut creditoribus ex di-
 stractione eorum consuli possit; *L. 9. C. de bon. auct. jud. poss.*
Struv. Ex. 44. tb. 42. quam distrahendi licentiam, post modi-
 cum ab impetrato secundo decreto, tempus, iudex concedit;
 Cum enim nihil hoc passu in jure determinatum sit, meritò ju-
 dicis arbitrio illud committitur. *Gail. de Arrest. c. 1. n. 18.* Fa-
 cienda autem est publica BONORUM OMNIUM debitoris
 venditio eo in loco, ubi defendere se debet, h. e. ubi domici-
 lium habet, aut contraxit, *L. 1. §. seqq. ff. de reb. auct. jud. poss.*
 ac ex pretio indè redacto omnibus creditoribus satisfaciendum,
 nisi alii aliis potiores sint, quo casu prior ratio eorum erit,
 qui jure domini res suas petunt, hi enim nec concursui semet
 immittere tenentur, cum nemo rei suæ creditor esse possit, sed
 statim rem suam, in bonis debitoris adhuc extantem vindicare
 poterunt. In concursu vero præferendi (1) qui singulari præ-
 lationis jure gaudent (2) qui cum privilegio personali con-
 junctam habent hypothecam, (3) simplices hypothecarii, (4)
 personaliter privilegiati, & denique in quintam classem refe-
 ferendi chirographarii, de quâ integrâ materiâ vid. *eleg. tr. B.*
Brunn. de concurs. cred. cap. 5. Atque si hoc modo integrum
 æs alienum solutum fuerit, omnesque creditores suum recepe-
 rint, id quod superfluum fortè erit, Actis intervenientibus
 præsentibusque tabulariis designandum, & in æde sacrâ apud
 Cimeliarcham, i. e. Ecclesiæ thesaurarium, deponendum est,
 quo, si quis postea creditor apparuerit, debitumque suum
 plenè probaverit, ex illâ depositâ pecunia satisfieri ipsi possit.
L. f. §. 1. C. de bon. auct. jud. poss. ibique B. Brunnem.

De Bono-
rum sub
hastâ
venditio-
ne.

Ex pretio
rerum
vendita-
rû omnibq
creditori-
bus satis-
faciendû.

Quid se
superflu-
um quid
remanse-
rit?

§. LXXIX.

Præterea si heredem habeat debitor, qui propriis suis cre-

De Sepa-
dito-

rat. Bo-
norum.

ditoribus solvendo non esset, ne confundantur Bona defuncti & heredis per hereditatis aditionem, Bonorum separationem hereditarii creditores petere possunt; quo ipso in bonis defuncti debitoris creditoribus obæratu heredis præferuntur. *t. t. ff. de separat.* Quod remedium etiam hypothecariis utile esse credimus, cum Illustri Dn. Lynckero *in Anal. ad Struv. S. J. C. Ex. 44. §. 60.* Licet communiter ferè DD. dissentiant. Vid. Struv. *d. l. Wissenb. ad ff. V. 2. D. 22. th. 11. B. Brunn. R. P. W. tit. ff. de separat. qu. 2. n. 1.*

§. LXXX.

De Cura-
tore Bono-
rum.

Missis creditoribus in possessionem, ne bona interim dissipentur, custodiendis iis curator dari solet, ut administret, actiones exerceat & excipiat, & nonnunquam etiam Bona debitoris vendat, atque ex pretio indè redacto creditoribus pro modo pecuniæ cujusque solvat. *L. 1. §. t. t. C. de Curat. bon. dand.* Qui apud Veteres Romanos, vivo adhuc debitore, Magister, eo verò mortuo, Curator Bonorum dici solitus est. Goëdd. *ad L. 57. ff. de V. S. n. 2. §. 3. & à Jcto Ulpiano, in L. 27. ff. de reb. aut. jud. poss. arbiter, & à Jcto Pomponio, in L. 23. §. 2. §. 3. ff. de hered. inst. procurator dicitur.*

§. LXXXI.

De causa
efficiente
Curat. Bo-
norum.

Constituitur autem hic BONORUM OMNIUM, tam allodialium quam feudaliū, tam præsentium quam futurorum rerum, tam corporalium, quam incorporalium, Curator, vel à Jdice ex officio suo nobili, & quidem vel proprio motu, si videat, nemine curatorem petente bona dissipari; vel ad petitionem & instantiam subjectissimam, *Gloss. ad Rubr. de Interrogat. eorum quorum interest; Gail. L. 2. obs. 130. n. 2.* qui tamen invitati Curatorem petere non tenentur, quia id nullo jure cautum est, teste Schrad. *de feud. p. 10. sect. 19. n. 266.* Vel constituitur etiam privato creditorum consilio, idque duobus
im

in casibus. Primò; si ex primo decreto in Bona debitoris credito-
res immissi, tunc enim liberum ipsis est, an ipsi simul omnes bo-
na administrare cupiant, an verò curatorem, cui uni negotium
hoc committant, constituere malint *L. 8. §. f. & L. 15. pr. ff. de
reb. aut. jud. poss.* eumque vel ex creditoribus ipsis, *L. 19. pr. ff.
quib. ex caus. in poss.* vel extraneum quempiam, *d. L. 15. & L. 2.
§. 4. ff. de curat. bon. dand.* quod posterius consultius esse existi-
mat Brunn. *R. P. W. tit. de curat. bon. dand. qu. 3.* Atque hoc
casu officium hujus curatoris in eo consistit, ut Bona custodi-
at, ea quæ servando servari nequeunt, (qualia censentur, quæ
in naturali suâ bonitate ultra triennium non sunt duratura, quin
corrumpantur,) distrahat, *L. 23. §. f. ff. de hered. inst. & actio-
nes active & passive, si à Præatore constitutus sit, exerceat; L.
5. §. 1. ff. de Carb. Edict.* Præsertim si tempore peritura sint.
L. 14. pr. ff. de reb. auct. jud. poss. Hinc usucapiones interpel-
lare, & ne debitores liberentur, providere debet. *L. 1. §. 21. de
ventr. in poss. mitt.* Secundus casus est, si creditoribus ex se-
cundo decreto immisissis bona debitoris vendere concedatur;
quo casu curator immediatè bona vendere, creditoribusque
satisfacere potest; *L. f. ff. de curat. bon. dand.* adeò ut etiam cre-
ditores, curatore bonis vendendis semel constituto, utcun-
que mallent, bona tamen ipsi amplius vendere nequeant:
ne quidem si postea curator ille, nondum confecto negotio, mo-
riatur, cui tunc alius substituendus potius est; *L. 9. ff. de curat.
furios.* quia qui duas vias à principio habet, unam eligendo al-
teri renunciassè videtur, *arg. L. 5. C. de O. & A. Bald. ad cit.
L. 9.*

De officio
Curatoris
Bonorum.

§. LXXXII.

Licet autem amplum officium, & satis magna Curato-
ris Bonorum auctoritas sit, uti ex jam dictis constat, eò tamen
potestas ejus minimè se extendit, ut ex bonis, quæ administrat,
donare quicquam valeat, *arg. L. 28. §. f. ff. de pact. cum officii*

Curator
Bonorum
donare
nequit.

Limit.

ejus sit, administrare bona, non verò ea perdere; *L. 7. pr. ff. de donat.* Nisi tamen donare velit, pro more & liberalitate ejus, cujus bona administrat. Ponamus enim, eum, cujus bonis curator datus est, nobili genere esse, ac aliàs munera solennia & Xenia consanguineis, amicis, Advocatis, vel aliis mittere solitum esse; Poterit sanè hoc casu Bonorum Curator idem liberalitatis genus exercere, moresque illos nobiles retinere, quos non excogitavit primus, sed in ratione rei familiaris invenit, acceptos. *arg. L. 12. §. 3. ff. de adm. & per. tut. Gasfia. tr. de exp. & melior. cap. 10. n. 9. seq.*

§. LXXXIII.

*Curator
Bon. ad
inventari-
um tene-
tur.*

Coeterum cum curator Bonorum administrationis suæ rationem reddere teneatur, sequitur, eum quoque ad Inventarii confectioem obligatum esse, cum hoc reddendarum rationum fundamentum sit; aut si hoc facere neglexerit, in litem contra eum jurabitur. *Struv. Ex. 44. th. 71.* Pariter ad damna dolo & lata culpa data resarcienda debitori tenebitur, & quoad creditores levem etiam culpam præstabit. *Struv. d. l. Wissenb. ad ff. V. 2. D. 22. th. 15. Brunn. R. P. W. tit. ff. de curat. bon. dand. qu. 6.* quia his, proter salarium quod recipit, ex conducto obligatus esse videtur.

§. LXXXIV.

*Tacita ta-
men hypo-
theca in
bonis ipsius
non com-
petit.*

Quanquam autem aliàs Bona curatorum prodigorum, furiosorum, & similibum miserabilium personarum pro malâ administratione tacitè hypothecata sint; *L. 15. §. 1. ff. de curat. furios.* ita ut in concursu creditorum privilegio personali cum tacitâ hypothecâ hæ personæ gaudeant. *L. 19. §. 1. L. 20. 21. & 22. ff. de reb. aut. jud. poss.* Fallit tamen hoc ipsum in Bonorum Curatore, in cujus Bonis creditoribus nulla tacita hypotheca competit, cum in eadem causâ hic curator non sit, *d. L. 22.* hic enim Bonis tantum; illi vero, miserabilium sc. personarum curatores, etiam personæ dantur. *L. 7. pr. ff. de curat. furios.*
Licet

Licet Praxis generaliter in bonis administratorum hanc hypo-
thecam admittat *arg. L. 20. C. de adm. tut.* Illustr. Dn. Stryke
in not. ad Lauterb. Comp. p. m. 589.

*Secus in
Praxi.*

§. LXXXV.

Quartam denique contractuum consensualium speciem
constituit mandatum, quod qui suscipit mandatarius sive pro-
curator dicitur. Est autem procurator, sic dictus quasi pro alio
curator, cujus nomine res & negotia gerit, notante Donat. Vin-
cent. Tabarell. de Fatis *tr. de Judic. p. m. 118.* ratione objecti
vel generalis, vel specialis. De hoc jam non erimus solliciti,
sed saltem de illo, qui ad omnia constituentis negotia & Bona
datus est, atque uno nomine OMNIUM BONORUM procu-
rator dicitur. *L. 20. §. 1. ff. de novat.* Item universorum Bono-
rum, *L. 17. §. f. ff. de jurej. L. 12. ff. de pign. act. & omnium rerum*
administrator, in L. 87. ff. de solut. Vid. C. J. A. tit. ff. de procu-
rat. th. 5. Huic procuratori liberrimam concessam esse facult-
tatem omnia illa agendi, quæ ipse Dominus, si præsens esset,
agere posset & vellet, ex variis Juris nostri textibus probari po-
test. Poterit enim Juramentum deferre, *d. L. 17. §. f. debita à*
debitoribus exigere, L. 58. de procurat. L. 12. de pact. permutare,
d. L. 58. societati renunciare, L. 65. §. 8. pro soc. novare, L. 20. §.
1. de novat. pignori dare, modò ipse principalis mutuas sub pi-
gnoribus accipere pecunias solitus sit, L. 12. ff. de pign. act. sol-
vere creditoribus, L. 87. ff. de solut. & d. L. 12. de pact. ipsique
solvi à debitoribus, L. 11. ff. eod. atque in genere omnia illa age-
re, quæ aliàs procuratori cum Liberâ conceduntur.

*De Man-
dato.*

*De Procu-
ratore.*

§. LXXXVI.

Etenim illorum sententiæ subscribere placet, qui distin-
ctionem illam procuratoris O. B. simpliciter talis, & cum Li-
berâ Juri Civili penitus incognitam asserunt, inter quos vid.
Bachov. *ad Tr. V. 1. D. 20. th. 5. lit. 6. & c. Franzk. tit. ff. mand.*
n. 63. Meier. in C. J. A. tit. ff. de procurat. th. 7. Licet enim
procuratoris cū liberâ quoad vocem in Jure nostro mentio fiat,

*Procura-
tor uni-
versalis J.
Civ. idem
poterat,
quod bo-
atta-*

*die procu-
rator cum
Liberâ.*

attamen particula **LIBERA** in Legibus procuraturam non distinguit, sed declarat saltem, quid Juris O. B. procuratori competat. Franzk. *d. l. Vinn. ad §. 42. J. de R. D.* Equidem contrariam sententiam tuentur Struv. *Ex. 7. th. 25. & Jurispr. L. 3. t. 15. th. 4.* Schvvend. *ad Eckolt. tit. de procur. §. 4.* Wissenb. *ad ff. eod. tit. th. 10.* propter *L. 58. ff. de procurat. & L. 63. ff. eod.* ex quibus textibus talem, inter procuratorem O. B. simpliciter talem, & cum Liberâ constitutum, differentiam elicere volunt, quod ille, cui libera negotiorum administratio concessa, rem alienare possit & permutare *d. L. 58. & L. 9. §. 4. in f. ff. de A. R. D.* Hoc vero totorum Bonorum procuratori interdictum sit, *in d. L. 63.* Verum enim verò, præter alias responsiones, sup- peditatas à Franzkio & Meiero *dd. ll. ad L. 63.* commodè re- sponderi potest, loqui eam, non de totorum Bonorum procura- tore generali, sed de illo, cui res administrandæ mandatæ sunt. Ut hinc differentia quidem sit, inter administrationem simpli- citer commissam, & commissam administrationem liberam, non vero inter procuratorem Omnium Bonorum, & procura- torem cum Liberâ. Vid. omnino Illustris Dn. Stryke *in specim.*

*Aliud de
Jure Can.
& Praxi.*

Illus Mod. ff. tit. de procurat. §. 33. Quicquid sit de Jure Civili, Jure Can. tamen hæc distinctio canonisata, per *cap. 4. de proc. in 6to.* Covartuv. *L. 1. var. res. 6. n. 3.* & Praxi Germaniæ recepta est; adeò ut & clausula cum Liberâ subjecta sit mandato ge- nerali, illud tunc ex communi pragmaticorum opinione man- dati specialis vim atque effectum sortiatur. Quamvis hæc ipsa clausula ratione eorum, quæ in mandato expressa, superflua vi- deatur; ratione eorum vero, quæ non expressa, vix sufficiat, cum non constet, an Dominus hoc voluisset agere, licet potu- issent. Illustr. Dn. Stryke *tr. de caut. contr. sect. 2. cap. 11. §. 4. in f.*

*Procura-
tori O. B.
debitum
solvi po-
test.*

§. LXXXVII.

Supra dictum procuratorem O. B. etiam debita à debi- toribus exigere, ipsique valide solvi posse, per *L. 11. & 12. de pact.* Qv. itaque, si duo procuratores Univerforum Bonorum dati

dati sint, an à se invicem debitum petere possint? Et viden-
dum, an unus eorum ex priori aliquâ causâ Domini debitor sit,
an vero uterque? Priori casu, qui debitor est, alteri solvere
tenetur; *L. 46. §. f. ff. de procurat.* posteriori verò neuter ab altero
petere potest. *L. 47. eod.* nisi alter eorum speciale mandatum
habeat. *L. 58. d. t.*

§. LXXXVIII.

Coeterum non confundendus cum O. B. procuratore, *Separandus*
universarum litium procurator, cujus magis restricta potestas *ab O. B.*
est, & nulla penitus de bonis disponendi licentia competit. *procurato-*
Hinc quando in Jure nostro Universali procuratori facultas *re, procu-*
compromittendi, transigendi, juramentum deferendi &c. tribu- *rator uni-*
itur; hoc nunquam de procuratore ad omnes lites dato, sed *versarum*
totorum Bonorum administratore intelligendum. Licet enim *litium.*
& ille, ratione singularis procuratoris, universalis dici mere-
atur, intuitu tamen universalis & O. B. procuratoris reverâ sin-
gularis est. *Dn. Lauterb. disp. de proc. substit. c. 1. §. 5.* Atque
tale mandatum ad omnes lites præsentis & futuras in *Cam.*
Imp. requiri, omniaque mandata specialia, ad certam causam
directa, ibidem interdicta esse, constat ex *R. J. noviss. de A. 1654.*
§. 101. conf. Blum. in Process. Cam. tit. 67. n. 25.

§. LXXXIX.

Tandem cum transactio plerumque vel per pactum, vel per *De Trans-*
stipulationem, vel per contractum innominatum iniri soleat, *actione &*
vid. *Lauterb. in Comp. p. m. 53.* brevissimè quoque de hac vi- *ejus obje-*
dendum erit. Constat autem transactionem fieri posse de o- *cto.*
mnibus rebus in commercio existentibus, & arbitrio partium
non exemptis. Vid. *Franzk. ad ff. tit. de transact. n. 15.* Cujus regu-
lae varias exceptiones ordine proponit *Lauterb. in C. Tb. Pr.*
eod. tit. §. 19. & seqq. usque ad §. 26. Quarum illa, quæ tamen
à *Lauterb.* neglecta, ad scopum nostrum facere videtur, quod
videl. de BONIS OMNIBUS ac facultatibus ejus, cujus vita
ac fortuna in incerto est, qualis est, qui in hostium potestate
H existit,

existit, transigi nequeat. *L. 4. C. de postl. revers.* Sed ne in medio, dum captus reverti speratur, pereat ejus substantia, *L. 6. in f. ff. de tutel.* aut fraudibus creditorum sive aliorum dissipetur, à Magistratu Bonorum curator cum cautione dandus sit. *L. 3. C. de postl. rev.* Carpzov. p. 3. C. 15. D. 48.

§. XC.

Transactio De coetero transactionem de OMNIBUS BONIS aut
D. B. non litibus, vel de re universitatis non rescindi ex eo, quod postea
rescindi- repertæ fuerint res, de quibus lis non mota, notant Struv. *Ex.*
ur ob res *6. 0. 64. Perez. in C. tit. de transf. n. 27.* cujus rei rationem sub-
noviter jiciunt, quod talis transactio omnia complectatur, etiam eas
repertas, species, de quibus fortè cogitatum non fuit, si ex mente & ver-
de quibus bis transigentium appareat, eos, si de iis mentio facta fuisset,
lis non transigere voluisse. *L. 29. C. de transf. L. 9. §. 1. L. 12. ff. eod.* Li-
mota, cet enim aliàs regula sit, transactionem ad non cogitata non
 extendi. *L. 5. §. 9. ff. d. r. Andr. Tiraq. ad L. 8. C. de rev. dom.*
in prefat. n. 123. Wissenb. ad ff. V. 1. D. 10. 0. 10. Si tamen pe-
 titio, super quâ transigendum, & decisio generalis sit, trans-
 actio postea ad res omnes speciales, sub genere illo contentas,
 extenditur, etiamsi de his cogitatum non fuerit. *d. L. 29. ibique*
Brunnem. In dubio enim videtur quis propter verba genera-
 lia in genere de omnibus cogitasse. *Tiraq. d. l. n. 120. in f. Conf.*
Illustris Dn. Stryke tr. de Jur. sens. D. 10. C. 7. n. 15. §. seqq.

CAP. II.

De

BONIS OMNIBUS IN ACTIBUS ULTIMARUM VOLUNTATUM.

§. I.

Connexio. **P**erlustratis illis materiis, in quibus de BONIS OMNIBUS,
 quantum ad actus inter vivos, agitur, transitus nunc faci-
 endus

endus ad actus ultimarum voluntatum. Comprehendit verò ultima voluntas generaliter sumta non solum testamentum, sed & Codicillum, donationem M. C. omnemque aliam de Jure subsistentem dispositionem, de quibus singulis ordine videndum.

§. II.

Et primo quidem loco sese offert materia successionis ex testamento delatæ, quæ vel Juris Civilis, vel Juris prætorii, & illa rursus vel universalis, vel singularis est. B. Dn. Brunnem. *R. P. W. tit. ff. qui test. fac. poss. qu. 1.* Definitur autem testamentum in *L. 1. ff. d. t.* quod sit voluntatis nostræ justa sententia, de (omni) eo, quod quis post mortem suam fieri vult. Etenim tanta est immortalis animæ in mortali corpore dignitas, ut post corporis interitum proroget Imperium, & reliquias cogitationum relinquat; Ut hinc toti humano generi, nihil esse possit aut jucundius, aut utilius, quam ut voluntas regnet in bonis omnibus à testatore relictis, etiam extincto corpore, nec majus est solatium fati, quam voluntas ultra fatum. *Amad. Eckolt tit. ff. qui test. fac. poss. §. 1. Conf. L. 1. C. de SS. Eccl.*

*Successio-
nis varie
divisiones.
Definitio
testamen-
ti.*

§. III.

Unde apparet, Objectum testamenti esse OMNIA BONA à testatore relicta, tam mobilia, quam immobilia, tam præsentia, quam futura, imò & Emphyteutica, si hereditaria sit Emphyteusis; testator enim super universis Bonis disponere debet, ne pro parte testatus pro parte intestatus decedere videatur, contra *L. 7. ff. de R. J. Wissenb. ad ff. V. 1. D. 54. §. 6.* Alienæ tamen res testamentariæ dispositioni minimè subjacent, cum *LL. XII. Tabb.* licentiam concedant testandi de rebus suis, non etiam de alienis. *Brunn. c. l. qu. 10.* Et hinc nec de bonis feudilibus vel Emphyteuticis, si ex pacto & providentiâ Emphyteusis constituta, testamentum condere licebit. *Vid. Eckolt. d. t. §. 25.*

*Objectum
testamen-
ti.*

§. IV.

Cæterum testamenti factio, cum de genere permissorum

*Testamen-
ti.*

ti factio sit, nemini regulariter, nec O. B. socio, deneganda est, per *L. t.*
est de ge- *C. qui test. fac. poss.* Nisi quis vel naturâ testari impediatur,
nero per- vel Lege prohibeatur, de quâ materiâ est *t. t. Inst. quib. non est*
missorum. *perm. fac. test.* In specie vero prodigo, cui O. B. administra-
Prodigus tio interdicta, testandi de BONIS suis OMNIBUS licentiam
tamen te- ademtam esse, constat *ex §. 2. f. d. t.* quia quoad hæc nullam
stari ne- habere voluntatem, sed furiosum eorum exitum facere videtur.
quit. *L. 12. in f. ff. de Curat. furios.* Conf. Perez. *in C. tit. qui test. fac.*
Ampliat. *poss. n. 2.* Quod de Jure nostro ad eum casum etiam extenden-
Obst. dum, etsi salubriter & prudenter posteritati suæ consuluerit, aut
 quicquam utiliter de Bonis suis omnibus disposuerit. Licet
 enim contrarium expresse habeatur *in Nov. Leon. 39.* unde &
 dissentiant Cujacius *in L. 6. ff. de V. O. & Carpzov. p. 3. C. 6. def.*
Resp. *11.* Hæc tamen Nov. contra jura manifesta nihil probat, nec
 etiam ubique recepta est. Perez. *d. l. n. 3. Richt. dec. 43. n. 7.* Pla-
 nè illud testamentum, quod ante interdictionem Bonorum fa-
 ctum, firmissimum robur habebit, etiam post interdictionem.
§. 2. f. quib. non est perm. fac. test. Manz. *de test. valid. & inval.*
tit. 2. n. 82.

§. V.

Nec Mo- Porro & illi, qui vel Bona nulla, vel non pleno jure ea
nachus. habent, testari prohibentur: quales sunt Monachi, qui eo
 ipso, dum monasterium ingrediuntur, statim Abbatis potestati
 subjiciuntur, & BONA sua OMNIA monasterio relinquere
 tenentur, salvâ duntaxat liberis suis Legitimâ. *Nov. 5. cap. 5. &*
auth. ingressi C. de SS. Eccl. Conf. Traq. *tr. le mort. saist le vis.*
Limit. *prafar. decl. 6. n. 9. & p. 2. decl. 15. n. 25.* Nisi tamen ante mona-
 sterii ingressum Bona omnia inter liberos diviserint, sibi que
 filialem portionem, apud monasterium mansuram, reservave-
 rint. *Nov. 123. cap. 38.* Perez. *in C. tit. de SS. Eccl. n. 16.* Pariter
Idem in & Episcopi & Clerici, quamvis de bonis suis patrimonialibus,
Episcopis ante susceptum sacerdotium acquisitis, liberè testari possint
& Clericis per *L. 34. & 50. C. de Episc. & Cler. de Bonis tamen Omnibus*
quoad bo- post

post ordinationem quæ sitis disponere nequeunt, quia hæc Ec-
clesiæ potius intuitu, quam personæ respectu data censentur. *na post or-*
dinationē
Nov. 131. cap. 13. Equum itaque est ad Ecclesiam redire, quod *acquisita.*
occasione ejus profectum est, *cap. 7. x. de testam.* omnibusque
modis prospiciendum, ut Ecclesiastici ab insatiabili opes con-
gerendi cupiditate arceantur, & per vitam liberalitatem in pau-
peres exercere studeant. Vid. Perez. *in C. tit. qui test. fac. poss. n. 21.*

§. VI.

Cum autem testamenti præcipua pars sit heredis institu-
tio, quippe à quâ omnem suam vim atque firmitatem mutua-
tur & accipit, hinc de eâ plenius nunc agendum. Sunt vero
heredes vel necessarii, vel voluntarii. Necessariò heredes in-
stituendi sunt liberi quicumque, ad minimum saltem in Legiti-
mâ, aut nominatim exheredandi; *pr. f. de exhered. lib.* & qui-
dem Jure novo, juxta præscriptam *in Nov. 115.* formam, non
aliter nisi per testamentum; Sola enim patris voluntas, filium
exheredem esse debere, non sufficit, nisi testamento exposita
fuerit. *Mev. p. 4. D. 183.* Undè si pater per donationem inter
vivos OMNIA sua BONA in extraneum transferat, & in illo
Instrumento exprimat, filium ob verbera patri illata penitus
exclusum esse debere, hoc tamen filio, licet per magistratum
puniri possit, non noceret. *Paschalis de patr. potest. p. 2. c. 5. n.*
112. Mev. d. p. 4. D. 184. Illustr. Dn. Stryke *in Prælect. de Cau-*
tel. Testam. cap. 5. §. 3.

De heredis
institutio-
ne.

Hereditum
divisio.

Liberi ho-
die per te-
stamen-
tum exhe-
redandi
sunt.

§. VII.

Quod si deficiant liberi, aliæque personæ, quibus Legiti-
ma debetur, voluntaria plane est heredis institutio, adeò ut te-
stator pro lubitu qualemcunque heredem, de Jure non prohi-
bitum, instituere possit, & quidem vel in assè, i. e. OMNIBUS
BONIS post mortem relictis, vel in parte; Unde alius heres
O. B. sive universalis, alius particularis. *Brunnem. in R. P. W.*
tit. ff. de hered. inst. qu. 8. Ubi tamen probè observandum, he-
redem, etiam in minimâ hereditatis parte institutum, nec co-
heredis.

Heres est
vel univer-
salis vel
particula-
ris.

*Heres ex
certo die,
vel usque
ad certum
diem per-
petuo he-
res est.*

heredem habentem, integram hereditatem, omniaque Bona defuncti pleno jure capere, per. *L. 1. §. 4. L. 10. §. 11. ff. d. t.* ob rationem *L. 7. ff. de R. J.* Quod & procedit, si duo in rebus certis instituti fuerint; hoc casu enim res illas præcipuas habent, de cætero verò in O. B. æqualiter succedunt. *L. 9. §. 3. ff. eod.* Idem quoque obtinet in herede ex certo die vel tempore, vel usque ad certum diem vel tempus instituto, hic enim, diei vel temporis mentione detractâ, ne post illud tempus intestatus decessisse videatur defunctus, perpetuo heres erit. *§. 9. I. de hered. inst. L. 34. ff. eod. Conf. Vinn. ad §. 5. I. d. t. n. 3.*

§. VIII.

Elegans exindè quæstio resultat, si testator Cajum O. B. heredem instituerit usque ad certum tempus, & ex illo tempore, Sejum, utrum elapso illo tempore Cajus heres esse desinat, & Sejus universalis O. B. heres postea fiat? Affirmativam tenet. Dyn. in *L. 34. ff. de hered. inst.* Verum cum successio heredis continua esse debeat, nec ullo temporis spatio interrupta, adeò ut etiam ille, qui ad unicam saltem horam heres institutus est, fictione juris in perpetuum heres esse censeatur, *L. 54. ff. de acq. vel om. hered.* non admittenda videtur hæc opinio. Verior itaque sententia Bartoli in *d. L. hereditas. 34. col. 2. n. 4.* existimantis, tempus utriusque institutionis de medio subduci, & quemlibet heredem purè institutum censerî, quem sequitur Salicet. in *ead. L. col. 2. n. 6.* Licet sententia Baldi in *L. extraneum 9. C. de hered. inst. col. 2. n. 2.* statuentis, primum heredem, usque ad certum tempus institutum, esse heredem pleno jure & universaliter usque ad illud tempus, postea vero teneri totam hereditatem per fideicommissum secundo restituere, menti ac voluntati testatoris convenientior sit. Vid. Wissenb. ad *ff. Vol. 1. D. 56. §. 12.*

§. IX.

Sed quid dicendum, si universaliter in B. O. institutus ad certum tempus, expressè ulterius heres esse prohibeatur? Dis-
posi-

positionem hanc non subsistere Bartol. *d. l.* asserit. Contrarium tamen rectius defendit Baldus in *L. hereditas 34. ff. de hered. inst.* asserens, defuncti voluntatem hoc casu, tanquam de Jure impossibilem, servandam non esse, sed, sublato tempore, puram remanere debere institutionem. Quam sententiam quoque confirmat Gomez. *tom. 1. var. res. cap. 2. n. 10.* Notanter tamen addendo: elapso tempore ejusmodi heredem coheredi, si habeat, aut, si non habeat coheredem, ab intestato venienti, integram hereditatem restituere debere, quia in hujus favorem clausula illa prohibitiva adjecta videtur.

§. X.

Coeterum heredem extraneum sub qualicumque conditione, sive potestativâ, sive casuali, sive mixtâ, institui posse, expediti juris est, adeò ut ante conditionis eventum hereditas non deferatur; Vid. *tit. ff. de cond. Inst.* Cui enim testator planè nihil relinquere potest, illi etiam quascunque conditiones præscribere valet. Qv. itaque, si testator heredem aliquem instituerit O. B. & quidem in aliquâ eorum parte purè, in aliâ verò sub conditione, utrum, si hic ex purâ institutione hereditatem adeat, totius hereditatis heres statim efficiatur? Quod omninò affirmandum, nec quantum ad alteram partem, sub conditione relictam, implementum conditionis requirendum, quia frustra expectatur conditio, cujus eventus nihil operatur; sive enim conditio verificetur, sive deficiat, utroque casu institutus universalis B. O. heres erit, & quidem priori casu, ex defuncti dispositione, posteriori vero, virtute Juris accrescendi, ratione alterius partis purè sibi delatæ. *L. 33. ff. de hered. inst.* Quod tamen ex *L. 52. §. 1. ff. de A. vel O. H.* limitandum, nisi in parte conditionali substitutus vel coheres ipsi datus fuerit. Conf. *L. 27. pr. ff. de hered. inst.* ibique B. Brunnem. in *Comm.*

Heres extraneus sub conditione qualicumque institui potest.

Heres partim pure partim sub conditione institutus totam hereditatem consequitur.

§. XI.

Quid si verò universaliter sub conditione institutus quis fuerit, quomodo consulendum ipsi erit, ut interim, pendente

con-

*Heres sub
conditione
institutus
potest pe-
tere bon.
poss. sec.
tabb.*

conditione, hereditatis possessionem consequatur? De Jure Civili sane nullum proditum est remedium, cum pendente conditione non sit delata hereditas, adeoque nec jus quaesitum, adeundi hereditatem, per *L. 13. ff. de A. vel O. H.* De Jure tamen Prætorio hoc casu agnoscere poterit bonorum possessionem secundum tabulas, per quam non quidem jus vel dominium hereditatis consequitur, benè tamen nudam & simplicem B. O. possessionem atque detentionem, eorundemque administrationem, tanquam Curator Bonis datus, ita ut purificatâ conditione pleno jure prædicta Bona habeat, eâ autem deficiente, hereditatem venientibus ab Intestato, vel substituto, vel alii, qui ex defuncti dispositione succedere debet, restituere teneatur. *L. 2. §. 1. & L. 6. ff. de bon. poss. sec. tabb.* Willenb. *Vol. 2. D. 13. §. 11.* Anton. Gomez. *t. 1. var. res. c. 2. n. 13.* ubi subjicit, dictos textus, licet de filio tantum loquantur, ex communi tamen opinione ad quemlibet extraneum heredem, sub conditione institutum, extendendos esse, per *L. 10. ff. d. t.* eoque casu adhuc hodiè hanc bonorum possessionem secundum tabulas maximè necessariam esse. Conf. Illustris Dn. Stryke *tr. de success. ab Int. D. 9. c. 4. §. 38. & 39.* Hoc certum, heredem, pendente conditione decedentem, hereditatem ad heredes suos non transmittere, sive agnoverit bon. poss. sec. tab. sive non, quia hæc jus inducendi, vel operandi transmissionem non tribuit. Bartol. *in L. Is potest 18. ff. de A. vel O. H.*

*Aliud si te-
stator du-
os here-
des, unum
purè, alte-
rum sub
conditio-
ne, conjun-
ctim insti-
tuerit.*

§. XII.

Atque hæc quidem obtinent, si unus tantum universa- liter sub conditione heres in O. B. à defuncto relictis, institu- tus fuerit. Sed ponamus, duos heredes institutos esse, unum purè, alterum sub conditione; Qv. an interim pendente con- ditione heres purè institutus totam hereditatem habeat, an ve- rò tantum suam partem, & alter heres, sub conditione insti- tutus, partem hereditatis reliquam, virtute bon. poss. sec. tabulas? Neutrum simpliciter admittendum, sed distinguendum, utrum testa-

testator conjunctim & simpliciter heredes eos instituerit, an-
verò disjunctim? Priori casu heres purè institutus penden-
te conditione totam hereditatem habebit, & si postea condi-
tio extiterit, succedet heres sub conditione institutus, in parte
hereditatis sibi relicta; sin autem defecerit, universa Bona pe-
nes heredem purè institutum remanebunt. Posteriori casu pu-
rè institutus suam tantum partem habebit, alteram verò sub con-
ditione institutus, virtute bon. poss. sec. tabulas. ut pendente
conditione administrationem saltem habeat. Mich. Grass. *re-*
cept. sent. §. bonorum possessio. qu. 29. n. 2. & §. Ant. Gomez. t. 1.
var. ref. C. 2. n. 15.

§. XIII.

Haecenus circa primam heredis institutionem occupati *De substi-*
tuimus, sequitur nunc secunda, quæ substitutio vocatur. Est *tutione.*
que vel directa, quæ fit verbis civilibus & directis, qualia etiam
sunt, si testator dixerit: OMNIA BONA mea &c. vid. Grass.
d. tr. §. substitutio. qu. 4. n. 8. Vel fideicommissaria, quæ ex-
peditur verbis precariis sive obliquis. Struv. *Ex. 33. §. 9.* Dire-
cta substitutio dividitur rursus in Vulgarem, pupillarem, quasi
pupillarem & militarem. Struv. *Jurispr. L. 2. tit. 19. aph. 3.* De
quibus singulis pauca nunc pro Instituti ratione subjicienda
erunt.

§. XIV.

Vulgarem substitutionem quod concernit, nihil ferè hic *De substi-*
notabile, ad præsentem materiam faciens, occurrit, nisi uni- *tutione*
cum hoc, quod substitutio vulgaris, à patre filio facta, simpli- *vulgari.*
citer ad OMNIA BONA non extendatur, sed quantum ad
Legitimam, filio necessariò relinquendam, invalida sit. Li-
cet enim Interpretes hic graviter inter se dissentire notet Grass. *Substitu-*
§. Legitima. qu. 38. n. 9. Verior tamen est negativa sententia, *tio vulga-*
quam ipse etiam approbat *§. fuitas. qu. 10. n. 7.* quia in vulgari *ris filio fa-*
substitutione includitur illa conditio, *SI VOLUERIT*; Jam *cta quan-*
verò Legitima sine conditione relinquenda, per *L. quoniam. 32.* *tum ad Le-*

gitimā ni-
bil ope-
ratur.

C. de inoff. test. Nec obstat, quod conditio hæc facillima sit, & solâ animi declaratione impleri possit. Posset enim contingere, ut ante hanc declarationem, verbis vel factis factam, filius decederet, atque sic hereditatem ad suos heredes non transmitteret. *L. un. §. sin autem. C. de Cad. toll. Gomez. t. 1. var. res. t. 11. n. 3.* Ut ut itaque certum sit, substitutionem hanc quoad Legitimam nihil operari, in cœteris tamen B. O. ultra Legitimam relictis, utique locum habebit, quia usque ad hanc pater liberis testando præjudicare potest.

§. XV.

De substi-
tutione
pupillari.

Sequitur pupillaris substitutio, quæ fit à patre, pupillo seu filiofam. impuberi, in casum, quo in ætate pupillari decesserit; & quidem non tantum in Bonis à patre relictis, sed & aliis filii BONIS OMNIBUS, etiam aliunde quæsitis; Brunnem. *in R. P. W. tit. ff. de Vulg. & pup. subst. qu. 19.* ad eò ut existente conditione, pupillo videl. intra pubertatis annos decedente, substitutus in omnia demortui impuberis Bona, sive à patre, sive aliunde profecta, pleno jure succedat. *L. 10. §. 2. & 5. ff. de V. & P. S. Struv. Ex. 33. §. 27. & seq.* Etiam si in re certâ impuberis pupillaris substitutio facta sit; nam & hoc casu O. B. hereditatem obtinet substitutus, per *L. coheredi. 41. §. f. ff. d. 2. Carpzov. p. 3. C. 8. def. 12.* Sicuti enim Institutio directa, facta in re certâ, ad universa bona in hereditate contenta extenditur, per *L. 1. §. si ex fundo. ff. de hered. inst.* ita & substitutio in re certâ, nullo alio coherede dato. Modò verbis directis, non obliquis, testator usus fuerit; verba enim obliqua, rei vel certæ parti adjecta, ad O. B. minimè extenduntur, per *L. 16. §. 2. ff. ad SCt. Treb.*

§. XVI.

Per sub-
stit. Pup.
excluditur
mater, eti-

Per hanc pupillarem substitutionem autem matrem à successione filii excludi, satis constat ex *L. Papinianus. §. 5. ff. de inoff. test. L. 8. C. de imp. & al. subst.* Utrum verò hoc ipsum etiam ad Legitimam, matri ex bonis defuncti filii debita-
tam

tam, extendendum sit? vehementer controversum est. Ne- ^{am à Legi-}
 gativa verior videri posset, ex ratione, quod ille, qui actum ^{timâ}
 nomine & ex personâ alterius suscipit, non possit plus, quam
 ille, cujus nomine actum illum gerit, per *L. 51. ff. de procurat.*
 Atqui verò pater substitutionem pupillarem facit pro filio &
 in hereditate ejus. Ergo non potest praterire matrem, sicut
 nec filius poterat. Menoch. *de presunt. Lib. 4. cap. 38.* Finckelth.
obs. 29. Verum Resp. patrem hic non testari pro filio & nomi-
 ne filii, sed nomine proprio, licet ex privilegio & vigore patriæ
 potestatis sibi competentis testetur etiam de bonis filii; §. 1. *I. de*
pup. subst. patri autem nulla necessitas imposita, ut uxori Legi-
 timam relinquat. Carpzov. *p. 3. C. 8. def. 1.* Illustris Dn. Stryke
in Prolect. de Caut. test. cap. 4. §. 11. Undè sinè dubio affirma-
 tiva sententia Juri nostro convenientior est, quam probat ex-
 pressus textus in *d. L. Papinianus.* ubi testamentum filii impu-
 beris per quærelam matris ideò impugnari negatur, quia pater
 ei hoc fecit. Denegatâ itaque matri quærelâ, necesse quoque
 est denegari ipsi Legitimam, quia quærela non datur nisi iis qui-
 bus legitima debetur. Facit etiam huc *L. 8. C. de imp. & al.*
subst. ubi pupillaris substitutio matrem simpliciter ab omnibus
 Bonis excludit. Et denique omnium optimè dictam senten-
 tiam confirmat *cap. si pater. 1. de testam. in 6to.* Ubi substitu-
 tus pupillaris exclusâ matre, etiam à legitimâ, ad O. B. defun-
 cti impuberis admittitur, additâ hac ratione, quod licet filius
 in testamento suo matrem portione Jure Naturæ debitâ privare
 non possit, patri tamen hoc ipsum, in testamento impuberi fi-
 lio factò, liceat. Accedit illa ratio, matri nunquam legiti-
 mam deberi, nisi ex bonis, quæ liberi actu jam possederunt.
arg. Nov. 115. cap. 4. Eo autem tempore, quo pater filio im-
 puberi testamentum condidit, nec filius Bona sua actu possedit;
 Ergo nec mater jus radicatum in Bonis illis habuit. Vid. omninò
 Ant. Gomez. *t. 1. var. res. c. 4. n. 7.* Fachin. *L. 4. contr. cap. 42.*
 Quod tamen de Legitimâ dictum, ad portionem statutariam. ^{Non au-}

*rem à por-
tione sta-
tutariâ.* nentiquam extendendum est ; hanc enim uxor non ex filii,
sed mariti bonis petere , eamque maritus nulla unquam
substitutione minuere potest. Illustris Dn. Stryke *d. §. 11. in f.*
Nisi Omnia Bona statutum deferat , & expressè in casum inte-
stati conceptum sit. B. Dn. Brunn. *in R. P. W. tit. ff. Und. vir. &*
ux. qu. 5. Struv. Ex. 38. §. 40.

§. XVII.

*Arroga-
tor pupil-
lariter
substituere
nequit.* Ultimo notandum , ea , quæ supra de patre pupillariter
substituente asseruimus , procedere saltem in patre naturali, non
verò Civili, sive arrogatore ; Etenim hic arrogato impuberi in
*Substituere
nequit.* B. O. quæ ad ipsum transtulit , & quorum commodum ei postea
acquisivit , pupillariter substituere non poterit , per *L. 22. §. 1. ff.*
de adopt. & L. 10. §. 6. ff. de V. & P. S. ne substituendo se libe-
ret ab obligatione , bona restituendi iis , quibus fidejussoribus
datis restitutionem promisit. Vid. *L. 18. ff. de adopt.* Excipitur
Except. tamen sola quarta , & bona quæ beneficio arrogatoris , vel e-
jus intuitu , adeptus est. Neque obstat , quod sic pro parte te-
statis , pro parte intestatus decessisse videatur arrogatus ; A-
gnatis quippè bona restituuntur , non ut ab intestato , sed ex
obligatione. Hillig. *L. 6. cap. 15. lit. g.* Fideicommissaria autem
substitutio ne quidem in quartâ locum habet , cum hanc non
ex iudicio defuncti , sed ex principali providentiâ , D. Pii videl.
constitutione , habeat , *L. 22. §. 1. in f. ff. de adopt.* & arrogator
eam quasi æs alienum relinquere teneatur. *L. 8. §. 15. ff. de inoff.*
test.

§. XVIII.

*De substi-
tutione
quasi pu-
pillari.* De Exemplari sive quasi pupillari substitutione eadem fe-
rè dicenda occurrunt , quæ de pupillari modo proposuimus ;
Nam & hic pater filio , puta mente capto , furioso , prodigo &c.
de OMNIBUS ejus BONIS testamentû condere , inque eo ex-
emplariter substituere poterit , ita , ut existente conditione ad
substitutum , pariter sicuti in pupillari substitutione , Omnia
Bona filii pleno jure transeant , per *L. humanitatis. 9. C. de imp.*
& ab.

Et al. subst. Amad. Eckolt. *iii. ff. de V. & P. S. §. 31. Grass. recept. sent. §. substitutio. qu. 50. n. 3.* Saltem quantum ad filium prodigum, O. B. administratione per judicis sententiam privatum, cum hujus *in d. L. 9.* mentio non fiat, dubitant, utrum & huic pater, mater vel ascendens exemplariter substituere possit? Ratio dubitandi est, quod *d. L. 9.* sit nova & correctoria, adeoque ultra casus in eâ expressos non extendenda. Accedit prodigum culpâ suâ in eum casum incidisse, & prodigalitatem vitium magis, quam morbum esse; Unde & eo casu, ubi pater filio prodigo exemplariter substituere cupit, speciali Principis impetratione adhuc hodiè opus esse, asserit Perez. *in C. tit. de imp. Et al. subst. n. 36.* Verum enim vero cum prodigus perpetuò in Jure nostro furioso & mente capto æquiparetur, *L. 12. in f. ff. de curat. furios.* & hinc nec contrahere, nec testari possit, sed curatoris auxilio regendus sit, imò & prodigalitas à maximâ quadam dementiâ proveniat, sequitur, idem, quod de furioso *in d. l. 9.* statutum, ad prodigum quoque extendendum esse, præsertim cum accuratè loquendo hic non fiat interpretatio extensiva, sed comprehensiva, de quâ latius videri potest Franzk. *tit. ff. de LL. n. 44. & seqq.* Alia ratio in cæco, utpote cui nec intellectus, nec facultas de bonis suis omnibus testandi deficit. Illustris Dn. Stryke *tr. de Jur. sens. D. 2. c. 3. n. 49. & seq.*

Qu. an etiam prodigo Exemplariter substitui possit?

Quid de cæco dicendum?

§. XIX.

Cum verò hic ascendentium quilibet, tam pater, quam mater exemplariter substituere possit, quia substitutio hæc non jure potestatis, sed humanitatis & pietatis intuitu, quæ in omnibus parentibus æqualis, introducta est, per *d. L. humanitatis. 9. C. de imp. Et al. subst.* Qu. exindè, si uterque parens simul substituerit, cujus substitutio prævaleat & præferenda sit? Et Resp. ex communi DD. opinione attendendam esse cujusque dispositionem in Bonis à parente substituente profectis, ita ut patris substitutio præferatur in bonis paternis & ex

Quid si pater & mater simul exemplariter substituerint?

paternâ lineâ profectis, substitutio matris, in Bonis maternis & materni generis, in Bonis vero Omnibus filii labore & industriâ acquisitis, patris dispositio prævaleat, si in potestate filium habeat; sin vero in potestate ipsum non habeat, uterque substitutus æqualiter admittatur. Struv. S. J. C. Ex. 33. §. 35.

§. XX.

De subst.
militari.

Substitutionem denique militarem sive privilegiatam fieri à milite, liberis quibuscunque, in quemcunque casum, & qualitercunque heres defecerit, deque OMNIBUS BONIS, etiam non castrensibus, patet ex L. Centurio 15. ff. de V. & P. S. & L. 8. C. de imp. & al. subst. Struv. d. Ex. 33. §. 38. & Jurispr. L. 2. tit. 19. apb. 19. Aded ut omni tempore jure directo substitutio hæc valeat, & quidem intra pupillarem ætatem, ut pupillaris, admissio substituto ad O. B. tam ipsius filii impuberis, quam etiam patris substituentis; postea vero omni alio tempore, ut directa militaris, ex privilegio specialiter militi concessio, admissio substituto ad bona à patre tantum profecta, per d. L. centurio. 15. ibique Brunn. in Comment.

Quid si
paganus
militarem
substitu-
tionem fe-
cerit?

n. 1. & 2. Quod secus in pagano hoc modo substituente, ubi substitutio, intra pupillarem quidem ætatem, valet ut directa pupillaris, & admittitur substitutus ad O. B. ipsius filii impuberis & patris; postea vero nullo modo subsistit, neque ut directa pupillaris, neque ut obliqua sive fideicommissaria, quia hæc sub verbis directis regulariter non continetur. Struv. dd. ll. Anton. Gomez. tom. 1. var. res. cap. 7. n. 4.

§. XXI.

De fidei-
com. sub-
stitutione.

Jam ad fideicommissariam substitutionem (generalius sumto substitutionis vocabulo. V. Coll. Jur. Arg. tit. ff. de V. & P. S. th. 3.) deveniendum, quæ pro diversitate fideicommissi vel particularis est, vel universalis. Universale fideicommissum est, cum heres institutus rogatur, ut hereditatem totam, OMNIAq; BONA in illâ contenta, vel partem ejus quotam alteri restituat. Qualis autem heres sit, qui fideicommissio gra-

Filius gra-

vetur,

vetur, sius an extraneus, nihil interest; modo filio gravato Legitima, & juxta J. Canon. dispositionem, in cap. Raynutius. & cap. Raynaldus. X. de testam. simul Trebellianica salva maneat, quoad hanc enim nec universali nec particulari fideicommissio gravari poterit, sed ipso jure de Legitimâ gravamen rejicietur. Gomez. d. tom. 1. cap. 11. n. 25. Quod secus in pupillariter substituto, vel ab Intestato veniente, qui non tantum in Legitimâ filii, quam à patre habuit, sed & in omnibus aliis filii Bonis propriis gravari potest. Grass. Recept. sent. §. fideicommissum. qu. 6. n. 3.

vari quidem potest fideic. sed non quoad Legitimâ. Secus in pupillariter substituto.

§. XXII.

Cœterum heres Universaliter institutus & fideicommissio gravatus, non tantum hereditatem totam, sed & fructus, ante hereditatem aditam perceptos, restituere debet, per L. 27. §. 1. ff. ad SCt. Treb. de fructibus verò, post aditam hereditatem perceptis, regulariter non tenetur. L. 18. pr. & §. 2. ff. d. t. Hinc si post heredis fiduciarii mortem ex defuncti dispositione hereditas restituenda sit, nec fructus extantes reddere rogatus censetur, licet testator dixerit: Omnia mea Bona restituas, seu quicquid ex bonis meis ad te pervenerit. L. 57. pr. cod. & L. 83. ff. de Leg. 3. Struv. S. J. C. Ex. 36. §. 34. Aliud hoc casu obtinet, quoad Bona, quæ ex pupillari substitutione heres gravatus habuit, & quoad prælegata, uni ex heredibus, quem fideicommissio testator obstrinxit, relicta; Ubi, si testator expressè voluerit, ut heres gravatus Omnia bona, vel omnia quæ habet, & à defuncto relicta sibi sunt, restituat, indistinctè Bona omnia, etiam ex pupillari substitutione profecta, & quæ tanquam prælegata relicta fuerunt, restituenda veniunt, per L. 92. §. f. & L. 93. ff. de Leg. 1. Idem procedit, si simpliciter hereditatem restituere jussus, coactus eam adierit, L. 27. §. 2. ff. ad SCt. Treb. vel sponte quidem adierit, sed pupillaris substitutio, aut prælegatum, ante gravamen vel fideicommissum impositum, factum fuerit

Heres fiduciarius etiam fructus restituere debet.

Et bona quoque ex pupillari substitutione profecta, ut & prælegata.

fuerit ; Nam & eo casu Omnia Bona , tam testatoris , quam pupilli , tam titulo universali , quam singulari relicta , in fideicommissariam restitutionem venient. *arg. L. 3. §. 4. ff. d. t. Conf. Wissenb. ad ff. V. 2. D. 9. l. 18. & omnino Gomez. tom. 1. var. res. cap. 5. n. 17. & 18. Grass. Recept. Sentent. §. fideicommissum, qu. 47. n. 4. & seqq. & qu. 48. n. 1. & 2.*

§. XXIII.

Antequam ad Legata , coeterosq; ultimarum voluntatum actus deveniamus , paucis adhuc illud singulare , *ex Nov. 48. & inde def. auth. Quod obtinet. C. d. probat.* tangendum ; quod videl. Juramentum ab Agonizante præstitum , **OMNIUM BONORUM** summam determinans , adeò heredibus præjudicet , ut si , spretâ hac juratâ defuncti determinatione , in alia quoque bona inquirere voluerint , in poenam non servatæ voluntatis defuncti , iis Omnibus Bonis cadant , quæ alioquin ex hereditate percepturi erant. Secus verò se res habet quantum ad creditores , quibus prodesse quidem sed nocere non potest jurata ejusmodi defuncti assertio , sicuti clarè ita decisum est *in cit. Nov. 48. cap. 1. §. 1.* ubi ratio : Quod ea , quæ pro se quisque dixerit , aut scripserit , nihil ipsi profint , neque creditoribus præjudicent. Planè injurata moribundi assertio , de quantitate patrimonii , ne heredibus quidem præjudicat , quia magis errando quam volendo dixisse videtur ; Nisi verbis præceptivis usus fuerit testator , de quâ materiâ prolixè egit Magnificus Dn. Præses *in disp. de Effatis Agonizantium. cap. 2. per tot.*

§. XXIV.

Ad Legata nunc progressus faciendus , breviterque videndum , quænam hîc argumento nostro inserviant. Quamvis autem Legatum communiter inter modos acquirendi rerum domini singulares referatur , nihil tamen obstat , quo minus & Bonorum universitas per hunc titulum transferri & acquiri possit. *L. 39. ff. de V. & P. S. Struv. Ex. 35. th. 13.* Imò ex *pr. l. de vi possunt. L. Falcid.* apertè constat , olim Lege XII. Tabb. testatoribus **OMNIA**

*Juramen-
tū defun-
cti heredi-
bus præju-
dicat.*

*Non vero
creditori-
bus.*

*De Lega-
tis.*

*O. B. lega-
ri possunt.*

OMNIA omninò BONA ; universumque patrimonium in alterum Legati titulo transferre concessum fuisse, ita, ut heredi, præter onus & molestiam æris alieni, nihil commodi relinquere-
 tur ; sic enim eâ Lege simpliciter cautum erat ; *Uti quisq; legasset sua rei, ita jus esto.* Conf. *L. 120. ff. de V. S.* Verum, cum hoc ipsum testatoribus maximè noxium esset, ac publicè interesse existimaretur, supremas hominum voluntates conservari ; *L. 5. ff. test. quem. ap.* Utile Reipubl. visum fuit, justo aliquo lucro heredes ad hereditatem adeundam invitari, ne suprema morientium judicia everterentur, atque hinc *L. Falcid.* nimia illa legandi licentia coarctata, & expressè cautum fuit, plus, quam dodrantem OMNIUM BONORUM, in posterum legare non licere. *d. pr. 7. de L. Falcid.*

§. XXV.

Quod si itaque testator quartam Bonorum Omnium partem heredi salvam illibatamque relinquat, non dubitandum est, quin adhuc hodie cœtera Bona Omnia Legatis exhaustire valeat. Quo casu, si vel Bona simpliciter, vel Bona sua, vel O. B. sua legaverit, non tantum mobilia & immobilia, præsentia & futura, sed & jura & actiones legasse censebitur, per *L. 30. §. 1. ff. ad SCt. Treb. Tiraq. tr. ad L. 8. C. de rev. don. Gloss. Bona. n. 8. & seqq.* Aliud si Bona Omnia, mobilia & immobilia, vel certo loco contenta, reliquerit, tunc enim jura & actiones, quarum fortè Instrumenta vel debitores in eo loco sunt, non continebuntur. *Struv. Ex. 35. §. 13. n. 2. Tiraq. d. n. 8. §. 13. Grass. recept. sent. §. Legatum. qu. 19. n. 1. & seqq.*

*Heredi m-
men salva
debet esse
Falcidia.*

§. XXVI.

In specie verò de usufructu legato observandum, legari posse usufructum OMNIUM BONORUM, sive omnium rerum, quæ in patrimonio sunt, & unde aliqua utilitas, aut commoditas qualiscunque percipi potest, sive mobiles sint, si-
 ve immobiles, corporales vel incorporales. §. 2. *J. de Usufr. L. 37. ff. de usufr. leg.* Dummodò dodrantis æstimationem usus-

*O. B. usus-
fructus le-
gari po-
test.*

Ita ut etiam futura comprehendantur.

fructus hic non excedat, (Falcidia quippe heredi salva esse debet. Vid. Hahn. *ad tit. ff. de usufr. leg. n. 2.*) nec legitimam liberorum, vel statutariam portionem, aut bona fideicommisso obnoxia, oneret. *L. 29. §. 34. ff. de usufr. Nov. 18. c. 3.* Atque hic universorum Bonorum usufructus in eo utilior est, usufructu singularium rerum, v. g. ædium, legato, quod hic, ædibus usufructuariis incendio fortè consumtis, earum usufructus specialiter legatus peti nequeat; Omnium verò bonorum usufructu relicto, aræ adhuc usufructus debeatur, quia legato cæli usufructu omnis substantia continetur. *d. L. 34. §. f.* Undè Comm. DD. colligunt, legato O. B. usufructu, legata etiam censerentur bona, post factum testamentum acquisita. *L. 37. §. 8. ff. de Leg. 1. §. 18. §. 19. ff. de Legat.* Legat enim testator usufructum O. B. quæ relinquit, in quorum numero sanè sunt, etiam post testamentum, ante mortem testatoris, acquisita. *Gloss. ad d. L. 34. §. f.* Nec obstat. *L. 7. ff. de aur. arg. §. c.* Loquitur quippe hæc lex de Legato indefinito, non de universali; Hinc distinguendum, an testator dicat: Omnium Bonorum usufructum do, lego; an, Omnium *meorum* Bonorum? Priori casu tempus mortis & tota substantia respicienda: Posteriori vero, juxta *d. L. 7.* tempus facti testamenti. *Conf. Bachov. ad Tr. V. 2. D. 13. §. 4. lit. b. p. 800.* Ex quibus obiter observandum, in Obligationibus semper utilius esse, promittere sub hypothecâ bonorum, quam sub hypothecâ bonorum *meorum*, quò eo facilius futura comprehendantur. *Illustr. Dn. Stryke in dict. ad Brunm. R. P. IV. tit. ff. de usufr. leg. qu. 2. in f.*

§. XXVII.

Quanam sub usufr. O. B. continentur?

Quanam vero in usufructu O. B. ulterius veniant, de eo vid. *Card. Mantica de Conj. ult. vol. L. 9. t. 6.* Equidem pertinere etiam huc usufructum Kalendarium, i. e. scænebris pecuniæ, defuncto debitæ, & sic quoque activorum nominum, eorumque omnium, quæ renascuntur, ut & eorum Bonorum, quæ ex fideicommisso heredi restituere obligatus erat testator, probavit.

Struv.

Struv. Ex. 35. th. 36. Conf. Diod. Tulden. in Comm. Cod. tit. de usufr. n. 4. Modo, uti dictum, heres sit testatori, cui fideicommissum restituere debeat, hic enim ad factum defuncti præstandum obligatus est, per L. 149. de R. J. Menoch. de presunt. L. 4. pres. 142. n. 12. Alias contrarium verius videtur, cum Grassi. recept. sent. §. Legatum. qu. 27.

§. XXVIII.

Illorum sanè sententia probanda non videtur, qui existimant, usufructu O. B. uxori relicto, liberis existentibus, alimenta duntaxat fructuariæ ex hereditate præstanda esse, ex ratione, quod non verisimile sit, testatorem voluisse filiis inane & inutile heredis nomen relinquere, in quâ sententia, præter alios, sunt Myns. 5. obs. 137. Gail. 2. obs. 144. aliique. Sed restrictius, meo iudicio, sentire videntur, qui asserunt, Legatam pleno jure, i. e. tam quoad proprietatem, quam quoad usufructum, liberis deberi; Nov. 18. c. 3. reliquorum autem Omnium Bonorum testatoris usufructum, deductis Legatis, ad uxorem pertinere, per L. 37. ff. de usufr. leg. Illustris Dn. Lyncker. in Anal. ad Struv. S. J. C. Ex. 12. th. 8. Conf. Fachin. L. 5. contr. cap. 47. Tulden. in C. tit. si sec. nups. mul. n. 3. Gomez. t. 1. var. res. cap. 11. n. 26. Hoc interim certum, ad heredes uxoris usufructum hunc non transire, cum jus sit personalissimum, adeoque cum personâ extinguitur? Pariter sicuti nec Legatum reddituum OMNIUM BONORUM mariti, uxori relicto, ipsius heredibus debetur, quia quasi usufructus hic constitutus videtur. L. 22. ff. d. t. Brunn. R. P. W. eod. qu. 4.

§. XXIX.

Utrum verò O. B. usufructu uxori legato, & post mortem ejus alio herede instituto, legatum hocce subsistat? dubium est, ex eo, quod usufructus legatum non cedat prius, quam ex die aditæ hereditatis; Atqui verò hereditas adiri nequit, nisi mortuâ uxore, quo tempore usufructus extinguitur, &

Quid si uxori usufr. O. B. legatus & post

*mortem
ejus alius
heres in-
stitutus
fuerit?*

hinc præstari non potest. Affirmativa tamen sententia omnino verior videtur, quia in proposito casu conditionalis non est heredis institutio, sed ex mente testatoris in proprietate purè facta intelligi debet; Dum enim hic usufructuariam voluit uxorem, viderur etiam voluisse puram Institutionem, utpote sine quâ legatum subsistere nequit. Quod autem mortis tempus adjectum fuerit, hoc ideo factum censetur, ne uxor interim in usufructu ab herede turbetur; neutiquam vero ad impediendam puram Institutionem. Vinn. *ad §. 9. l. de hered. inst. n. 7.* Fach. *L. 4. contr. cap. 18.*

§. XXX.

*Alteri
fundo, al-
teri ejus-
dem usufr.
legato, ut-
erque in
usufr. con-
stitutis.*

Cæterum alteri fundo, alteri ejusdem fundi usufructu legato, utrumque in usufructu concurrere, licet fortè alia testatori mens fuerit, expressè decisum est, in *L. 19 ff. de usufr. leg.* An autem decisio *b. L. in O. B. usufructu locum sibi quoque vindicet?* disquirendum. Sunt, qui affirmativæ, sunt etiã, qui negativæ sententiæ subscribunt, quos citatos vide, ap. Brunnem. *ad d. L. 19. n. 3. 4. & 5.* Nobis hac parte distinguendum videtur, an utrumque Legatum universale, an verò alterum eorum universale, alterum particulare fuerit? Prioris exemplum est, si testator uni Omnia Bona, alteri eorundem usufructum relinquat; tunc enim utrumque in usufructu concurrere, verius videtur; sin autem testator uni O. B. usufructum, alteri rem particularem, vel uni omnia bona, alteri certi alicujus fundi usufructum relinquat, nullus in usufructu concursus admittendus est, sed priori casu, in certâ re institutus plenum ejus rei dominium habebit, nec usufructum in illâ prætere potest usufructuarius Omnium Bonorum; posteriori casu pariter, cui O. B. relicta, in fundo illo, cujus usufructus alteri concessus, præter nudam proprietatem, nihil juris consequetur. Struv. *Jurispr. L. 2. tit. 24. ap. 7.* Mich. Grass. *recept. sent. §. Legatum. qn. 25. n. 1.*

§. XXXI.

Nec ad as

Nummè verò ad as alienum exsolvendum, vel Legata præ-

præstanda, usufructuarius O. B. tenebitur? Priorem quæstionem *alienum,*
 quod attinet, quatuor hic diversas DD. sententias refert Fachin. *nec ad Le-*
L. 4. contr. cap. 19. Inter quas illam defendere placet, quæ *gata pr. e-*
 heredi exsolutionem æris alieni injungit, quia ad hunc, tanquam *stada us-*
 universalem successorem, hereditaria, adeoque etiam æris ali- *fruct. O. B.*
 eni, onera pertinent. *L. 2. C. de hered. vel act. vend. L. 26. C.* *teneatur.*
de pact. Gail. 2. obs. 146. Cum itaque O. B. usufructuarius, he-
 res non sit, nec heredis loco habeatur, sed pro singulari suc-
 cessore reputetur; sequitur exinde, nec eum ad æs alienum,
 solvendum obstrictum esse, sed, uti dictum, soli heredi onus
 hæc incumbere, ita tamen, ut prius ex Bonis, antequam usu-
 fructuario ea tradat, æs alienum deducere valeat, quia bona,
 nisi deducto ære alieno, non intelliguntur. *L. 39. §. 1. ff. de V. S.*
 Ut hinc per indirectum saltem usufructuarius incommodum
 sentire videatur. *L. f. ff. de usufr. leg. Carpz. p. 3. C. 13. D. 8.* Quod
 secus in illo, cui Lege usufructus bonorum constitutus est, ut
 patri in bonis liberorum adventitiis, qui Legata dependere, &
 æs alienum dissolvere jubetur. *L. f. §. 4. C. de bon. qu. lib. Wis-*
senb. ad ff. tit. de usufr. leg. §. 6. Quæstionem posteriorem,
 quod concernit, idem dicendum esse existimamus, cum Legata
 ex quasi contractu debeantur, quem heres, adeundo heredita-
 tem, cum legatariis iniisse censetur. Distinguendum tamen,
 an quantitas, an vero species legata sit? Sin prius, legatum sol-
 vendum est tam de proprietate, quam de usufructu, i. e. dedu-
 ei debet quantitas illa ante constitutum usufructum, per *L.*
69. ff. ad L. falcid. Sin posterius, usufructuarius cura Legata-
 rio concurret, per *L. 33. ff. de usufr. leg. Brunn. ad L. f. ff. eod.*
 Aliter Perez. in *C. tit. de usufr. n. 19.* Planè annua legata ex fru-
 ctibus solvenda esse, si redditus sufficiant, patet ex *d. L. f. §. 4. C.*
de bon. qu. lib. Gail. 2. obs. 146. n. 8.

§. XXXII.

Denique notandum, O. B. usufructum, ratione eo- *usufr. O.*
 rum, quæ usu non consumuntur, proprium, ratione vero eo- *B. partim*
 rum

K 3

rum

proprius, partim improprius est. rum, quæ usu consumuntur, improprium esse, adeoque etiam utriusque intuitu fidejussoriam vel pignoratitiam cautionem præstari debere. Brunn. in R. P. W. tit. ff. de usufr. ear. rer. §. 3. Nisi donator Omnium Bonorum ad dies vitæ eorundem usumfructum sibi reservaverit; hic enim à præstatione fructuræ cautionis penitus immunis erit, quia mitius cum eo agendum, qui ex liberalitate suâ convenitur. L. 62. ff. de Edil. Edict. Wissenb. ad ff. V. 2. D. 16. th. 11.

§. XXXIII.

Legatario in O. B. mitti potest.

Illud adhuc, quoad Legatorum materiam, observari meretur, legatarium pro tuendâ re legatâ, etiam minimâ, si heres legatorum nomine satisfacere nolit, in defuncti, & post 6. menses, heredis quoque, OMNIA BONA mitti posse, per L. 5. ff. ut in poss. legat. §. c. ita ut jure prætorii pignoris eadem possidere, ac custodire queat, donec heres tædio affectus cautioni semet offerat. d. L. 5. pr. Et quamvis DD. Comm. existiment, mutatum hoc esse, per Nov. 53. cap. 4. De hac tamen mutatione jam tum supra dubitavimus, cum verba d. Nov. secundum mensuram debiti §. c. non referenda sint ad modum & quantitatem illarum rerum, in quas missio decernitur, sed ad finem & effectum missionis, Wissenb. ad ff. V. 2. D. 10. th. 11. Meier. in C. J. A. tit. ff. ut in poss. leg. §. c. th. 4.

§. XXXIV.

De donat. m. c.

Absolutis iis, quæ in Legatorum materiâ ad Scopum nostrum facere videbantur, ad mortis causâ donationes, utpote, quæ ad exemplum legatorum per orania ferè redactæ sunt, per §. 1. J. de donat. & L. f. C. de donat. m. c. progredimur. Ubi probè notandum, quod licet DD. comm. ac Practici donationem O. B. inter vivos factam, invalidam esse asserant, ex eo, quod liberam testandi facultatem adimat, idem tamen de mortis causâ donatione asserere non audeant, cum hæc, utpote, quotidie revocabilis, testamenti factionem haud quaquam impediat. Certissimi itaque juris est, per hanc donationem m. c.

O. B. mor-

OMNIA

OMNIA BONA, mobilia & immobilia, præsentia & futura, *in causa*
 imò & jura & actiones transferri pro lubitu posse. *L. 17. ff. de donari*
donat. m. c. Ita, ut nec judiciali insinuatione, etiamsi quin- *possunt.*
 gentorum aureorum summam excedat, opus habeat; *L. f. C.*
eod. Struv. Ex. 40. §. 24. quia nulla hic ex parte donantis læ-
 sio metuenda est, quippe qui, vel solâ poenitentia ductus, inte-
 gram donationem quovis tempore retractare potest. *d. §. 1. §.*
de donat. Falcidia tamen hoc casu ab herede scripto, vel ab
 Intestato veniente, detrahi potest, cum donatarius eo ipso,
 quod O. B. præsentia & futura consecutus fuerit, heres non
 fiat, sed Legatarii loco habeatur. *L. 5. C. ad L. Falcid. L. 2. ff.*
de don. m. c. Conf. Gomez. *tom. 2. var. res. cap. 4. n. 17.* Nisi
 in specie Falcidiæ detractio à donatore vetita fuerit, quod pro
 cautelâ commendat Illustris Dn. Stryke *in Caut. Contr. Sect. 3.*
C. 9. §. 13. Cæterum eum, cui mortis causâ O. B. donata sunt,
 fideicommissio obstringi posse, per *L. 9. C. de fideic. L. 77. §. 1.*
ff. de Leg. 2. asserunt Struv. *Ex. 35. th. 6. Wissenb. Vol. 2. D. 16.*
th. 17.

§. XXXV.

Utrum verò Bona, à donatore mortis causâ ad testan- *An jus ac-*
 dum reservata, si de iis per ultimam voluntatem postea nihil dis- *crescendi*
 posuerit, donatario O. B. accrescant? dubium est. Affirma- *in m. c. do-*
 tivam tenet Carpz. *p. 3. C. 2. def. 1. arg. L. un. §. 14. C. de cad. nat. quoad*
roll. Verum cum Jus accrescendi locum non habeat, nisi inter *bona re-*
 conjunctos; Hic autem conjunctio nulla fingi possit; Se- *servata lo-*
 quitur, nec jus accrescendi hoc casu in m. c. donatione obtine- *cum ha-*
 re, sed potius bona illa reservata penes heredes ab Intestato re- *beat.*
 manere debere, ob præsumtam testatoris voluntatem, qui bo-
 na reservata donatario relinquere noluit, sed testamentaria suæ
 dispositioni reservavit, quam cum postea neglexerit, Legitimæ
 in his bonis successioni locum facere voluisse censetur. Struv.
in Jurispr. L. 2. tit. 10. apb. 11. Alia ratio est in herede, in certâ
 Bonorum parte instituto, qui ex juris necessitate Omnium Bo-
 norum

eorum dominium jure accrescendi nanciscitur, ne pro parte testatus, pro parte intestatus decessisse videatur defunctus, contra *L. 7. ff. de R. J. Struv. Ex. 40. l. 30. in f.*

§. XXXVI.

Qu. an L. 8. C. de rev. don. in donat. m. c. locum habeat.

Quid si verò quis m. c. omnia bona vel majorem eorum partem donaverit, & postea liberos susceperit; Qu. an revocationi, *ex L. si unquam. 8. C. de rev. don.* locus sit? Affirmandum hoc videbatur, ex illâ ratione, quod donationis verbum simpliciter positum omnem donationem comprehendat, sive mortis causâ, sive non m. c. fuerit, per *L. 67. §. 1. ff. de V. S.* Et multo magis in donatione m. c. obtinere debeat, quod in donatione inter vivos concessum est. *arg. t. t. Inst. de L. Fus. Can. toll.* Contraria tamen sententia verior & juri nostro convenientior est. Etenim revocanda esset, vel ante mortem donatoris, vel post mortem ejus. Ante mortem revocari nequit *ex d. l. 8.* quia vivo donatore donatio m. c. effectum non sortitur, adeoque res donata ad eum reverti nequit, quippe quam nondum habere desit. Præterea donatio m. c. indistinctè per penitentiam revocari potest, etiam non susceptis liberis; cum itaque ordinario & communi jure donator tutus sit, non poterit ad hoc remedium extraordinarium, & ab ipso jure communi exorbitans, confugere. Ex quo simul diversitatis ratio, inter donationem mortis causâ, & donationem inter vivos, quippe quæ solâ penitentiam revocari nequit, manifestè apparet. Neque etiam post mortem donatoris dispositio *d. L. 8.* locum sibi vindicabit, quia pater, liberis susceptis donationem non revocans, quam tamen, etiam non susceptis, liberè revocare poterat, eo ipso satis voluntatem suam declaravit, se eo semper animo fuisse, vel ab initio donationis, ut donaturus fuisset, etiam si de liberis cogitasset; Ut adeò liberis decisio *d. L. 8.* planè non profit, nisi inofficiosam patris donationem doceant. *Perez. in C. tit. de rev. donat. n. 22. Andr. Tiraq. rr. ad d. L. 8. Gloss. donatione largitus. n. 205. & seqq.*

§. XXXVII.

§. XXXVII.

De cetero donationem O. B. mortis causâ à foeminâ Saxonica factam, si postea matrimonium contrahat, & marito superstite decedat, quantum ad Bona mobilia non subsistere, sed ad hæc revocanda utilem in rem actionem, vel condictio- nem ex L. 30. & 35. §. 1. ff. de don. m. c. marito competere, tra- dunt Schneid. ad §. 1. I. de don. n. 23. Carpz. Lib. 6. Resp. 62. n. 17. & seqq. Cujus ratio est, quod Jure Sax. marito O. B. mobilia conjugis simpliciter assignentur, adeoque hisce neque testamen- to, neque aliâ dispositione privari queat. Struv. Ex. 38. §. 40.

Donatio
O. B. mor-
tis causâ
in Sax.
quoad mo-
bilia, non
valet.

§. XXXVIII.

Restat ut de Codicillis pauca subjiciamus. Notissimi autem juris est, quod, licet hereditas Codicillis directo neque dari, neque adimi possit, etiam si testamento confirmati fuerint, §. 2. I. de Codicill. L. 19. ff. eod. Eckolt. ad ff. eod. tit. §. 6. vel pater Codicillos fecerit; Grass. recept. sent. §. codicillus. qu. 1. n. 14. Cum militi soli per privilegium hoc concessum sit, ut Co- dicillis hereditatem suam dare possit. L. 36. ff. de rest. mil. At- tamen per fideicommissum, sive precariis verbis etiam hereditas, OMNIAq; BONA, à defuncto relicta, jure relinquuntur. L. 2. C. de Codicill. Quo casu hereditatem integram heres fidei- commissarius non consequitur, sed dodrans O. B. ab eo, qui restituere rogatus est, prius deducitur. Vinn. ad d. §. 2. I. de Codic. n. 2. Quod verò de patre codicillante dictum est, exten- di non debet, ad divisionem O. B. à patre inter liberos factam; hanc enim à Judice ad unguem servandam esse, cum DD. com- muniter asserit Grass. d. l. n. 18.

De Codic-
illis.

Omnia bo-
na per fi-
deicom-
missum Co-
dicillis re-
linqui pos-
sunt.

§. XXXIX.

Circa successiones ex testamento delatas hæctenus occu- pati fuimus; deveniendum nunc quoque esset ad successiones Legitimas, sive ab Intestato delatas, Bonorumque possessio- nes, ubi pariter non pauca notanda occurrunt, quæ materiam hanc egregiè illustrare possent. Verum cum omnia plenius

L
prose-

prosequi, nec temporis ratio, nec Leges Disputationis permit-
tant, ne in tractatum, contra instituti rationem, disputatio hæc
excreseat, finem *cap. 2.* impono, & ad delicta breviter adhuc
me converto.

CAP. III.

De

BONIS OMNIBUS IN DELICTIS.

§. I.

Connexio. Superest ut, perspectis iis, quæ de BONIS OMNIBUS in
Sactibus inter vivos & ult. volunt. notari poterant, delicta
paucissimis percurramus, & in quibusnam OMNIUM BO-
NORUM confiscatio locum olim habuerit, ac hodiè adhuc ha-
beat, ostendamus. Cum verò olim Jure ff. omnes capitali cri-
mine damnati simul etiam bonorum omnium confiscatione
puniti fuerint, quia statim eo ipso, quo sententiam passi erant,
libertatem civitatemque amittebant, & poenæ servi efficieban-
tur, *L. 12. ff. de poen. L. 8. §. f. ff. qui test. fac. poss. L. 1. §. t. t. ff.*
de bon. damn. atque hinc indubitatum sit, Jure ff. in omnibus
criminibus capitalibus poenam confiscationis obrinuisse, etiam-
si in sententia expressa non fuerit, *d. l. 1. §. 2. ff. d. t. L. 2. C. de*
bon. proscrip. ideò in singulis delictis illud plenius demonstrare
opus non erit, sed in præsentem quædam saltem, & rariora quidem
ex multis exempla, ubi in delictis capitalibus partim partim
non capitalibus poena hæc locum sibi vindicaverit, adduxisse
sufficiet.

*Capitalibus
poenis Jure
ff. semper
annexa
erat Con-
fiscatio.*

§. II.

*Frequen-
tiores olim
fuerunt
confisca.* Equidem in Romanâ quondam Republicâ frequentio-
rem, quam hodie, confiscationis usum fuisse, ex subjiciendis
mox exemplis cuilibet satis patebit. Cum enim aliqui adeò vi-
les abjectique animi sint, ut bonorum amissione magis, quam
ullâ

ullâ aliâ, vel honoris vel vitæ jacturâ perturbentur, metu bo-
 norum amissionis eos Romani Legislatores terrebant, quos vi-
 tiones, ac
 tæ & existimationis periculo in officio continere non poterant. *hodie.*
Perez. in C. tit. de bon. proscript. n. 21. Hinc ille, qui rustica *Varia Ex-*
 num in patrocinium suum suscipiebat, si nobilis erat, centum *empla*
 auri librarum condemnationem subire tenebatur; sin vero me *confiscati-*
 diocris fortunæ homo, Bonorum Omnium amissione plecte *onis O.B.*
 batur. *L. 1. C. ut nem. ad suum patr. &c.* Eidem Bonorum
 Omnium confiscationis pœnæ subiciebatur, qui rusticanum ad
 obsequium insolenter cogebat, servos & aratorios quoque bo-
 ves abducebat, & in proprios usus convertebat. *L. f. C. ne rust.*
ad ull. obs. &c. Similem pœnam ferebant peræquatores dolo
 agentes. *L. pen. C. de censib.* Item, qui Castellorum agros de-
 tinebant. *L. 2. C. de fund. limitroph.* Qui militibus stipendia
 non erogabant. *L. 16. §. 6. C. de erog. mil. ann.* Qui arma, aut
 frumentum, aut sales ad hostes exportabant. *L. 2. C. quæ res exp.*
non deb. L. 11. pr. ff. de public. Rectores Provinciæ, qui deser-
 torem statutâ pœnâ non afficiebant. *L. 1. C. de desert.* Qui
 fraude ad dignitates accedebant. *L. 9. C. de div. off. ad d. L. f. C. eod.*
 Executores contra statuta exequentes. *L. 6. C. de execut. add.*
Nov. 124. cap. 2. & Nov. 130. cap. 7. Publicæ lætitiæ nunciato-
 res, immodicum quid accipientes. *L. 1. C. publ. læt. hunc &c.* Qui
 prædiis alienis suos titulos imponebant. *Nov. 17. cap. 15.* Præ-
 tor, qui mandata non observabat. *Nov. 29. cap. 4.* Qui fan-
 guine vescebantur. *Nov. Leon. 58.* Eunuchos facientes. *Nov. 142.*
& Nov. Leon. 60. Defunctorum hereditates, exclusis veris he-
 redibus, invadentes. *Nov. 164. in Ep.* Monopolia instituentes.
Struv. Ex. 23. §. 67. Et, ut unicum ex Canon. Jure adducere li-
 ceat, duellum ineuntes. *cap. f. de duell. Lib. VII.*

§. IV.

Utram verò hodiè adhuc confiscationis usus aliquis su-
 perfit, an verò penitus illa sublata sit? controversum est. *An hodie*
 sterius asserendum videbatur, propter *Nov. 134. cap. f. & inde* *ad huc*
confiscati-
des.

quis casus
superfit?

def. auth. bona damnatorum. C. de bon. proscript. ubi generaliter bonorum confiscatio abrogatur, solo Majestatis læsæ crimine excepto; Exceptio autem in casibus non exceptis regulam firmat. Undè & hodiè ad mortem damnatis testamenti factionem competere, ferè omnes asserunt. Vid. Carpz. p. 3. C. 5. def. 1. & Pract. Crim. p. 3. qu. 135. n. 27. & seqq. Verum cum in d. Nov. 134. confiscatio absolutè remissa non sit, sed tantum in favorem descendentiũ & ascendentium usque ad tertium gradum, quibus ab Irnerio in d. *auth. bona damnatorum.* collaterales in eodem gradu additi sunt, nulla ratio apparet, quare non his personis deficientibus hodiè adhuc Fiscus ob delictum bona vindicare sibi queat. Imò, præter crimen L. Majestatis, adhuc casus dari, in quibus confiscationi locus sit, patet ex *auth. Gazaros. C. de heret. & Manich.* ubi hereticorum Bona Omnia confiscantur, ut filii patri succedere nequeant; Et ex *auth. Navigia. C. de furt.* ubi eorum bona confiscantur, qui naufragorum bona occupant; Quæ ipsæ constitutiones per d. *auth. bona damnatorum.* abrogatæ dici nequeunt, quia hæc, utpote ab Imp. Frid. 2. latæ, longe posteriores sunt. Richt. ad d. *auth. navigia C. de furt. n. 31.* Idem etiam, videl. casus adhuc hodiè superesse, ubi bona, æque ac in crimine L. majestatis, confiscari possint, probari potest. ex Const. Crim. art. 318. in verb. *oder sonst in andern Fällen zc.* ut & ex Cap. Joseph. art. 26. ibi: *oder sonst ex delicto & c. item: oder sonst ex alio delicto & c.* Ue hinc generaliter concludendum sit, Bonorum confiscationes hodiè in damnatis ad ultimum supplicium, excepto solo L. Majestatis crimine, cessare, si cognati ad tertium usque gradum adsint; in aliis verò causis, ubi capitale supplicium delinquenti non imminet, si hæc confiscationis pœna expressâ Lege, vel Principis constitutione dictata sit, adhuc hodiè eandem obtinere. Illustris Dn. Styke V. 1. *Disp. Jurid. Disp. 2. cap. 6. n. 7. & seqq. & D. 4. cap. 4. n. 22. & 23.*

§. IV.

Stant itaque illâ sententiâ, nec hodie Bonorum confiscationes penitus cessare, ulterius nunc videndum erit, quænam bona confiscari, & à Fisco propter delictum occupari queant? Ubi generaliter dicendum existimo, OMNIA BONA, jura & actiones, quæ per contractum, aut ultimam voluntatem in extraneum transferri possunt, similiter post publicationem in Fiscum transire. Lauterb. in Comp. p. m. 716. Peregr. de Jur. Fisc. L. 5. t. 1. n. 68. Et vice versâ, quæ in extraneum transferri nequeunt, nec à Fisco vindicari posse. Gomez. tom. 2. var. res. cap. 15. n. 18. Sic bona feudalia, censualia, emphyteutica & fideicommissa subjecta, cum alienari, & in extraneum transferri nequeant, nec à Fisco occupari poterunt. Besold. p. 3. conf. 95. & conf. 135. E contra bona usufructuaria, cum ab usufructuario, quantum ad commoditatem, & facultatem fructus percipiendi, validissimè alienari possint, eatenus quoque ob delictum usufructuarii confiscationi subjecta erunt.

Quænam
bona in
confiscati-
onem O. B.
veniunt?

§. V.

Hoc tamen probè notandum, ad futura bona, & post bonorum publicationem acquisita, confiscationem non extendi, sed hæc ipsa ad vitam retinere, cujus bona publicata sunt, L. 22. §. 5. ff. mand. Mortuo verò Fisco succedere, veluti hoc contra Gomez. t. 3. var. res. cap. 14. n. 1. ex L. 2. C. de bon. proscript. probatum de lit Eman. Soarez. in not. ad Gomez. d. l. lit. a. Idem dicendum de bonis ante delictum à delinquente alienatis, quippe quæ Fiscus, cui tunc temporis nulla obligatio quæ sita erat, nullo modo revocare potest; Nisi fortè delinquens in fraudem Fisci alienaverit, per L. 45. ff. de Jur. Fisc. quod factum præsumitur, si ante delictum bona sua omnia donaverit, arg. L. 17. §. 1. ff. qu. in fr. cred. vel eadem vendiderit. Gloss. in L. qui testamentum. 27. ff. de probat. Quod & procedit in bonis post delictum quidem, sed ante sententiam à delinquente alienatis,

Non veni-
unt su-
tum.

Nec ante,
nec post
delictum
alienatis.

tis, per *L. post contractum. 15. ff. de donat. Brunnem. in R. P. W. tit. ff. de bon. damn. qu. 14.*

§. VI.

*Nec bona
profecti.
tia.
Nec ca-
strensis.*

Porro, sicuti patre damnato Omnia bona, etiam à patre profecta, filius retinet, per *L. 3. §. 4. in f. de minor.* ita vicissim filio condemnato, Omnia ejus Bona, etiam in castris acquisita, parenti relinquuntur, nec in Bonorum Omnium confiscationem veniunt, per *L. 3. C. de bon. proscript.* Etenim antiquo jure, nec in castrensibus bonis filius heredem habebat, sed pater illa jure peculii & tanquam propria bona occupabat. *L. 2. ff. de Castr. pecul.* Ergò filio condemnato, Fiscus succedere non poterat, (cum per condemnationem pro herede hic reputetur, *L. 2. C. ad L. Jul. de vi.*) sed patri bona illa, tanquam propria, relinquenda erant.

§. VII.

*Quod nec
hodiè mu-
tatum.*

An autem decisioni *d. L. 3. C. de bon. proscript.* adhuc hodiè locus sit? disquiri meretur. Negativam sententiam veriorum pronunciat Gomez. *t. 2. var. res. cap. 15. n. 15.* ex ratione, quod filiusfam. in castrensibus bonis pro patrefam. habeatur, eaque, sicut Dominus, liberè & absolutè, etiam per delictum alienare queat. Accedit, quod hodiè filius in quibuscunque bonis heredem habeat, & ipsi defuncto pater tanquam heres succedat, per *Nov. 118. c. 1. § 2.* adeoque si ex delicto confiscationis poenam incurrat, non patrem, sed Fiscum successorem nanciscatur, qui virtute confiscationis omnibus aliis heredibus præfertur. Contraria tamen sententia æquior & verior videtur; Licet enim per *d. Nov. 118.* pater hereditario jure succedat, generalis tamen hæc constitutio est, nec jus illud, patri in *d. L. 3.* concessum, in specie ipsi adimit, quod itaque mutatum non est, quare stare prohibetur? *L. 27. C. de testam.* Nec obst. ratio dubitandi superius adducta, quod videl. in his bonis pro patref. filiusfam. reputetur, quia separatio peculiorum in filii favorem facta, in odium parentis detorquenda non est. Brunnem. in *Comm. Cod. ad L. 1. C. de bon. proscript. n. 7. § 8.* Lauterb. in *Comp. p. m. 716. in f.*

§. VIII.

§. VIII.

Coeterum in confiscatione O. B. officio Judicis, bona Fisco addicentis, incumbere, ut Bona Omnia damnati, mobilia & immobilia, jura & actiones sigillatim & specificè consignet, agrorum quoque & mancipiorum qualitates, locorum immunitates, & in summâ quicquid in bonis est, cum omnibus qualitatibus & circumstantiis describat, & descriptionem illam Cæsaris procuratori tradat, constat ex *L. 7. C. de bon. proscript.* & *Const. Crim. art. 206.* In quâ descriptione faciendâ, si judex negligenter se gesserit, arbitrariè mulctabitur. Si verò dolum commiserit, ita condemnabitur, ut aliud tantum, quantum subtractum fuit, ex propriis facultatibus Fisco inferat. *d. L. 7. in f. ibique Brunn. in Comm. Conf. Meier. in C. J. A. tit. ff. de bon. damn. §. 7. n. 2.*

O. B. confiscanda probè consignanda sunt.

§. IX.

Illud de Jure Civile certum est, Bona omnia, ubicunque etiam sita sint, cum ob delictum publicantur, uni Imperatoris Fisco applicari. *L. 5. C. ad L. Jul. Maj. Conf. Aur. Bull. cap. 24. princ.* Verum cum hodiè in diversis territoriis bona publicanda sint, distinguendum hac parte est, inter bona Imperii mediata & immediata: hæc indistinctè adhuc hodiè Imperatoris Fisco cedunt: illa autem, si immobilia sint, vel mobilia quidem, sed ad certum locum destinata, Fisco illius Principis, in cujus territorio sita sunt, applicantur; sin vero mobilia sint, ad domicilii Judicem pertinent, quia mobilia bona personam regulariter sequuntur, ibique esse intelliguntur, ubi quisque domicilium habet, *arg. L. 203. ff. de V. S. Vid. Capit. Ferd. 3. art. 28. Leop. art. 27. & Joseph. art. 26. ibique Illustris Dn. Stryke in dictat. Conf. Wissenb. ad ff. V. 2. D. 37. §. 26. Brunnem. R. P. W. tit. ff. de Bon. damn. qu. 13.* Atque hæc quidem de prolixâ hacce atque arduâ materiâ pro ingenii modulo dicta sufficiant. Largitori interim Omnium, tam præsentium, quam futurorum Bonorum, pro concessis viribus, sit laus honor & gloria, in sempiterna secula.

J. Civili O. B. confiscata uni Fisco debentur.

Quid hodiè?

F I N I S.

Ad Nobilissimum Do. Doctorandum,

Deho

Quod Iustum est

circa

OMNIA BONA

erudite disputantem.

OMNIA quæ vastus BONA nunc complectitur orbis,
Haud bona sunt; potius turgida bulla, nihil.
Cernimus aut multos, quos insatiabilis auri
Ducit amor, quique hinc horrida bella movent.
Tu melius sentis, BONA quærens OMNIA, verè
Quæ bona sunt, deque his prælia docta ciens.

gratulab. scrib.

PRÆSES.

OTia diffugiunt; Recedunt, cum Sole corusco
Pugnaces animi, renovatâque omnia vitâ.
Protinus ardescunt: hyberna ignavia desit.
Jam madidos Pisces Aries excepit aduncis
Cornibus, hinc Laurum proturrens altius Aethon
Tanget & imminuet Phœbes nimis impiger horas.
Sunt animæ, quæ celsa petant, quæ culmina cœli
Aspirent, rapidumque ineant haud deside cursum
Conatu: pudor est, scandente haud scandere Phœbo.
Quas inter retulit, Velox Te fama, sacerdos
Asteræ Themidos † serisque industria fastis,
Dum celeri Superis accedis mente, micabit.

JOH. CHRIST. LUCAN. J.U.S.

Emoritur mundana salus, quia turbine multo
Et bella atque famas nunc mala mille ferunt.
Non tamen exiit plane pia nata Tonantis
Sed firmâ fruitur Sancta Salute Themis.
WOLFARTI? jus fasq; Tibi jam fœdere jungis
Hinc Tua cum Astræa statq; vigetq; salus.
Acclamant nitidis gratantum vota triumphis.
Te beet è verâ vera salute Salus.

Christianus Casimirus Rodesfeldt.

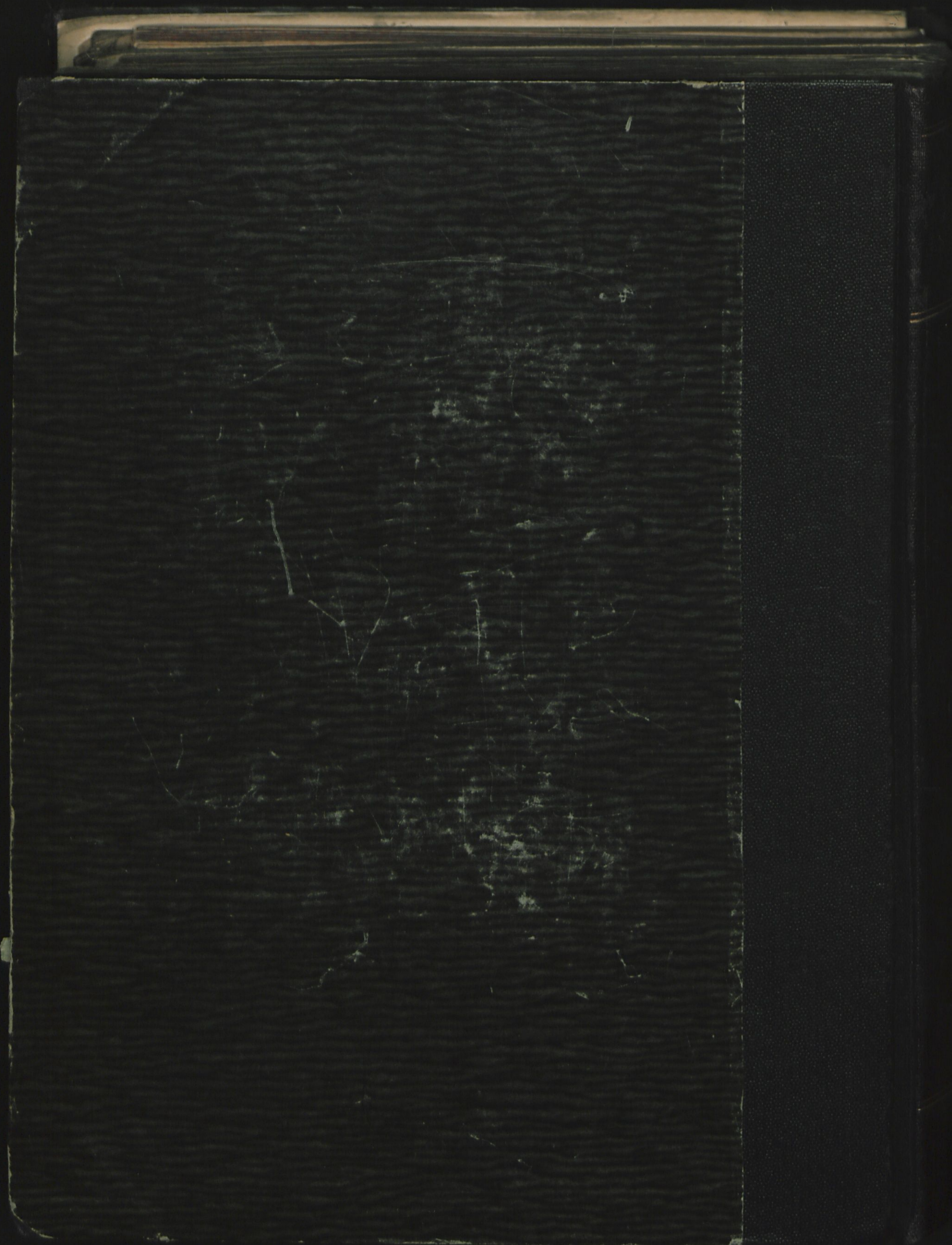
ULB Halle
006 682 12X

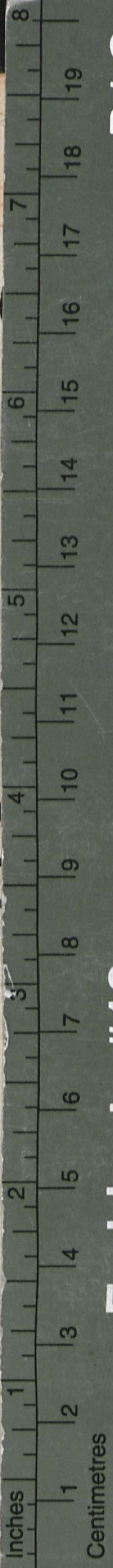
3

WMA

B.I.G.

Farbkarte #13

Black, 3/Color, White, Magenta, Red, Yellow, Green, Cyan, Blue

N. 7.

1694, 266

O JVRIDICO

57.

DE EO

STVM EST

R C A

14

OMNIA,

Jctorum Ordinis in Ce-
Salam Academia

RECTIONE

atque Excellentissimo

MINO

VVILDVOGEL,

, Sereniss. Ducum Saxo-
Splendidissimo, Antecessore,
natus & Curia Provincialis Ad-
e Gravissimo.

oris & obsequii cultu etatem de venerando
onoribus ac privilegiis Doctoralibus
onsequendis

m disquisitioni submittee

MIEL VVOLFARTUS,

noviens.

M MEYERUM, Bibliop.

DC. XCVII.

h

